

srečno

Poslovni uspeh v I. polletju 1978

Pri podajanju grobe ocene poslovnih rezultatov, doseženih v I. polletju 1978 pri REK Zasavje kot celoti in posameznih delovnih organizacijah oziroma TOZD, moramo izhajati iz naslednjih osnov:

— kakšno je poslovanje v primerjavi s preteklim letom v enakem obdobju;

— kakšen poslovni uspeh je dosežen napram ciljem, ki so postavljeni z letnim gospodarskim načrtom.

Bistvenega pomena v letošnjem obdobju v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem je to, da smo v sistemu Elektrogospodarstva Slovenije in ob dokajšnjem sodelovanju interesne skupnosti elektrogospodarstva uspeli pred sestavo polletne bilance urediti dohodkovne odnose in ustvariti pogoje za pridobitev prihodkov do takšne višine, da smo zagotovili pokritje vseh poslovnih stroškov, končno poslovanje brez izgub za premogovnike in elektrarno, ki sodelujejo v celotnem prihodku REK kar z 78-% deležem.

V enakem obdobju preteklega leta smo na REK prigospodarili 24,032 tisoč din izgub, od česar je znašala samo na premogovski delu proizvodnje 38,370 tisoč din.

Elektrarna in druga dejavnost izven energetike je poslovala pozitivno z večjim ali manjšim ostankom dohodka, zaradi česar je na ravni DO-REK Zasavje v enakem razmerju zmanjšana izguba. Izguba je bila takrat v glavnem posledica neurejenih dohodkovnih odnosov v sistemu elektrogospodarstva in še nepriznanih osnov za pridobivanje prihodka premogovnikov, ker je le-

tem takrat priznana za začasni obračun cena iz leta 1976.

Letos smo se pravočasno uspeli dogovoriti za osnove za pridobivanje prihodka na energetskem delu proizvodnje; temu je sledil tudi povsem drugačen in boljši poslovni rezultat.

Kljub temu, da je celotni prihodek v energetiki razporejen le v višini 93,12 % od sprejete in planirane osnove, kar

Stanko Dobršek in Bečir Jakupovič, na VII. obzoru v jami Hrastnik v raziskovalni progi za Kotno polje. (Foto A. Bregant)

v masi pomeni okoli 34,823 tisoč dinarjev izpada, je posamezna dejavnost dosegla ostanek čistega dohodka po odbitku osebnih dohodkov in dela čistega dohodka za stanovanjsko izgradnjo kot sledi:

	din
— DO Zasavski premogovniki	21,256,984
— DO Termoelek.	2,242.303
— DO Rudarsko gradb. dejavnost	4,070.516
— DO Industrijsko montaž. delav.	1,737.002
— DS skupnih služb REKZ	449.528
Skupaj REKZ	29,756.333

V primerjavi z enakim preteklim obdobjem je letošnji poslovni rezultat neprimerno boljši, saj nobena TOZD poslovanja ni končala z izgubo,

odnosno povsod je dosežen večji ali manjši ostanek dohodka za sklade in druge obveznosti, ki se poravnava iz čistega dohodka.

V primerjavi z nalogami in cilji, ki so postavljeni z letnimi gospodarskim načrti posameznih dejavnosti, poslovni rezultat ni dosežen v načrtovani višini v skladu z dinamiko izpolnjevanja letnega plana. Ta ugotovitev je podana s podatki o načrtovanem in doseženem ostanku čistega dohodka za sklade in druge obveznosti ter končno čisto akumulacijo.

Za posamezne dejavnosti oz. delovne organizacije je po polletni bilanci v primerjavi z letnim načrtom dosežen poslovni uspeh, ki ga ocenjujemo skozi višino ustvarjenega ostanka dohodka:

(v 000 din)

	načrtovano za leto 78	doseženo v I. poll. 78	indeks
DO Zasavski premogovniki	84.068,3	21.256,9	25,3
DO Termoelektrarna	13.757,0	2.242,3	16,3
DO Rudar. gradb. dejav.	16.033,4	4.070,5	25,4
DO Ind. montažne delavnice	2.010,4	1.737,0	86,4
DS skupnih služb REKZ	1.755,7	449,5	25,6
SKUPAJ REKZ	117.624,8	29.756,2	25,3

Poslovni uspeh, opazovan skozi doseženi ostanek dohodka, v primerjavi s planom ni zadovoljiv, z izjemo delovne organizacije Ind. montažne delavnice. Vse ostale delovne organizacije, kakor tudi REKZ kot celota, niso ustvarile ostanka dohodka v skladu z dinamiko letnega načrta.

Vzroki za takšno stanje niso v pretirani materialni potrošnji, temveč deloma v manjši meri v hitrejšem naraščanju osebnih dohodkov, v glavnem pa v nedoseženem prihodku na osnovnih, kakor tudi pomožnih in stranskih dejavnostih.

Na proizvodnji premoga je posledica nedoseženega planiranega poslovnega uspeha, izpad na dohodku zaradi manjšega deleža skupnega prihodka na energetske delu proizvodnje. Ob doseženi planirani

proizvodnji premoga je cena odnosno osnova za prihodek na energetske delu potrošnje realizirana samo v višini 93,12 %, kar pomeni manjši delež prihodka v višini 15.857 tisoč dinarjev. K temu se pridružuje še negativni finančni rezultat pomožnih in stranskih dejavnosti v ocenjeni višini 5.261 tisoč dinarjev. Skupno znaša torej izpad na prihodku, ki vpliva končno na manjši čisti dohodek in ostanek dohodka za delitev okoli 21.118 tisoč dinarjev. S seštevkom dela izpadlega dohodka, izgub na stranskih in pomožnih dejavnostih ter dejansko doseženega ostanka dohodka po polletni bilanci, bi bil poslovni rezultat povsem drugačen, ostanek dohodka pa v mejah zadanih planskih nalog.

Enaka ugotovitev velja za Termoelektrarno, pri kateri je prav tako posledica nedoseženega ostanka dohodka, izpad na skupnem prihodku v sistemu elektrogospodarstva, kot to velja za energetske del proizvodnje premoga. Pri tem velja celo omeniti, da je bila materialna potrošnja in masa izplačanih osebnih dohodkov dokaj izpod dinamike letnega načrta, kar v končnem pomeni precejšnje prihranke na tem področju.

Pri delovni organizaciji Industrijsko montažne delavnice, je ugoden poslovni uspeh rezultat velikih prihrankov na področju materialne potrošnje, kar je neposredno vplivalo na čisti dohodek, ki je v primerjavi z letnim planom dosežen z indeksom 63,6. To je omogočilo hitrejšo rast osebnih dohodkov in končno tudi večji del ostanka dohodka.

Za delovno organizacijo Rudarsko gradbena dejavnost, ki po novi samoupravni organizaciji združuje poleg rudarske gradbene dejavnosti, še proizvodnjo gradbenega materiala in avtoprevoz, takšna ugotovitev ne velja in je njen poslovni uspeh izpod načrtovanih pričakovanj. Pri rudarski gradbeni dejavnosti je manjši ostanek dohodka v primerjavi z dinamiko letnega načrta, posledica nedoseženega prihodka, medtem ko je čisti dohodek dosežen v mejah načrta, na kar so pozitivno vplivali prihranki v materialni potrošnji. Pri začasnih delitvi čistega dohodka so hitreje naraščali osebni dohodki in to na račun zmanjšanja skladov.

Pri gradbeni dejavnosti in avtoprevozništvu je čisti dohodek višji od planiranega, kar je omogočilo tudi ugodnejšo delitev za osebne dohodke in sklade.

Delovna skupnost skupnih služb, ki poleg poverjenih nalog in dolžnosti opravlja tudi dejavnost počitniških domov, izkazuje po polletni bilanci uspeha manjši poslovni rezultat od načrtovanega. Vzrok temu stanju je nedoseženi pri-

hodek pri dejavnosti počitniških domov, ki jo lahko šteje mo za dejavnost sezonskega značaja. Ker so vsi elementi dohodka in materialne potrošnje v mejah doseženega prihodka, je to stanje opravičljivo in je pričakovati, da bo po končani letovalni sezoni tudi poslovni uspeh delovne skupnosti boljši in v mejah zadanih planskih nalog.

S to grobo analizo ugotavljamo, da je letošnji poslovni uspeh posameznih temeljnih organizacij, delovnih organizacij in končno tudi REK kot celote, boljši od poslovnih rezultatov, ki so bili doseženi v enakem obdobju preteklega leta. Na takšno stanje so bistveno vplivali bolj urejeni dohodkovni odnosi v sistemu elektrogospodarstva Slovenije. Da pa doseženo stanje ni takšno kot smo načrtovali, je posledica manjšega deleža skupnega prihodka iz prometa z električno energijo, ki prizadene termoelektrarno in posredno tudi premogovnike ter deloma tudi hitrejša rast osebnih dohodkov v primerjavi z dinamiko letnega načrta na premogovniškem delu. Obratno pa ugotavljamo na področju materialne potrošnje ugodne rezultate, ker so materialni stroški skoraj povsod nižji od načrtovanih. Gibanje teh stroškov je torej v mejah začrtanih akcijskih programov o ukrepih za doseganje čimvečjih materialnih prihrankov.

Po podatkih o doseženih poslovnih rezultatih v I. polletju in grobi analizi tega stanja s planskimi predvidevanji, lahko predlagamo usmeritev poslovnega obnašanja za II. polletje, ki naj obsega naslednje zadolžitve:

— doseganje ali celo presežek fizičnega obsega načrtovane proizvodnje;

— obdržati enak trend gibanja materialnih stroškov iz I. polletja;

— zaježiti naraščanje osebnih dohodkov povsod tam, koder delitev ni v skladu z višino doseženega čistega dohodka;

— delovati v tej smeri, da bo delež skupnega prihodka iz prometa z električno energijo, ki pripada elektrarni in premogovništvu za energetski del proizvodnje, realiziran najmanj v mejah načrtovanih osnov za udeležbo na skupnem prihodku.

Če bomo dosegli omenjene cilje poslovanja, potem lahko pričakujemo ob zaključku poslovnega leta ugoden finančni uspeh, ki bo enak načrtovanim nalogam, ki smo jih sprejeli za letošnje poslovno obdobje.

Janko Lapornik

Rezultati finančnega poslovanja v I. polletju 1978

Obdobje januar—junij 1978 so vse temeljne organizacije zaključile z zadovoljivim poslovnim rezultatom, to je z ostanikom dohodka, ki znaša 29,756.339,15 din.

Celotni prihodek temeljnih organizacij je bil dosežen v višini 46,6 % v primerjavi z letnim načrtovanim prihodom. Temeljne organizacije proizvodnje premoga so dosegle v primerjavi z njihovim letnim gospodarskim načrtom za 51,2 % celotnega prihodka, na kar je vplivalo tudi povišanje cene energetskega premoga z veljavnostjo od 1. januarja 1978 dalje. Porabljena sredstva so se v TOZD gibala v normalnih mejah, prav tako tudi obveznosti, ki so jih temeljne organizacije dolžne poravnati iz svojega dohodka.

Ugodno doseganje celotnega prihodka ter gibanje materialnih stroškov, amortizacije in obveznosti iz dohodka je imelo za rezultat tudi zadovoljivo doseganje čistega dohodka, ki so ga temeljne organizacije dosegle v višini 52,0 %, v primerjavi z njihovim letnim načrtom. Delitev čistega dohodka na del za osebne dohodke ter na prispevek za stanovanjsko gradnjo, je imelo za rezultat doseganje ostanka čistega dohodka v vseh TOZD, oziroma v zbirnem znesku 29,756.339,15 din, kar znaša 43,8 % letnega gospodarskega načrta.

Posamezne temeljne organizacije so dosegle naslednji poslovni rezultat:

TOZD RP Hrastnik

	načrt 1978	doseženo I.—VI. 1978	indeks
celotni prihodek	238,506.000	126,282.820,85	52,9
porabljena sredstva	97,027.000	44,116.031,95	45,5
dohodek	141,479.000	82,166.788,90	58,1
obveznosti iz dohodka	21,831.600	14,169.716,50	64,9
čisti dohodek	119,647.400	67,997.072,40	56,8
— del ČD za osebne doh.	99,830.100	55,548.640,45	55,6
— del ČD za stan. gradnjo	8,353.400	2,982.194,25	35,7
ostanek	11,463.900	+ 9,466.237,70	82,6

Samohodno hidravlično podporje naj bi izdelovali doma

Samohodno hidravlično podporje (SHP) je poleg ustreznih odkopnih strojev, transporta in varnostne ter signalizacijske opreme, najpomembnejši, pa tudi najdražji del opreme na odkopu premoga, kadar govorimo o mehaniziranem rudarjenju. Takšno rudarjenje je tudi edino sprejemljivo iz varnostnih razlogov, pa tudi v smislu humanizacije dela, zato o potrebi uvajanja tovrstne opreme ni več pomislekov. Težava pa se prične ko SHP želimo tudi resnično nabaviti. Domačega proizvajalca te opreme ni, pri uvozu pa neugodna devizna bilanca resno opozarja, da bo vse teže zagotavljati velike potrebne vsote deviznih sredstev. Nekateri najnovejši ukrepi na področju uvoza vse to samo še potrjujejo.

Zadnji, visoki zahtevki REK Zasavje in REK Velenje za uvoz SHP so na samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino (SISEOT) sprožili akcijo o gradnji tovarne za proizvodnjo tovrstne opreme. Akcija je vzporedno stekla v Velenju in Trbovljah. Osnova, na kateri so ugotovljene potrebe po tovrstni opremi je študija prof. Ahčana, ki so jo naročili REK Velenje, REK Zasavje in STT. Iz nje je razvidno, da so potrebe po SHP v Jugoslaviji v obdobju 1980—1985 sorazmerno velike. Vrednost potrebnega podporja v tem obdobju je ocenjena na približno 1.420.000 tisoč din. Računajoč s 5-letno življenjsko dobo podporja in proizvodnjo potrebnih rezervnih delov, dobimo letne potrebe v višini približno 350.000.000 din. Takšne so seveda samo približno ocenjene potrebe, realne možnosti za povsem domačo proizvodnjo pa so zagotovo precej manjše od teh potreb. Možnosti so omejene v smislu naše tehnične in investijske sposobnosti, da organiziramo

	načrt 1978	doseženo I.—VI. 1978	indeks
TOZD RP Trbovlje			
celotni prihodek	194,306.000	95,482.070,70	49,1
porabljena sredstva	77,824.900	34,240.397,70	44,0
dohodek	116,481.100	61,241.673,00	52,6
obveznosti iz dohodka	19,132.900	10,498.558,65	54,9
čisti dohodek	97,348.200	50,743.114,35	52,1
— del ČD za osebne doh.	80,887.000	42,023.061,60	52,0
— del ČD za stan. gradnjo	6,776.600	3,547.980,10	52,4
ostanek	9,684.600	+ 5,172.072,65	53,4
TOZD RP Zagorje			
celotni prihodek	226,770.100	115,915.744,40	51,1
porabljena sredstva	83,047.600	43,516.851,05	52,4
dohodek	143,722.500	72,398.893,35	50,4
obveznosti iz dohodka	23,761.000	13,395.333,45	56,4
čisti dohodek	119,961.500	59,003.559,90	49,2
— del ČD za osebne doh.	99,329.400	54,291.211,65	54,7
— del ČD za stan. gradnjo	8,265.100	4,483.056,55	54,2
ostanek	12,367.000	+ 229.291,70	1,85
TOZD Separacija premoga Trbovlje			
celotni prihodek	89,354.800	43,746.471,40	49,0
porabljena sredstva	38,542.000	15,981.449,50	41,5
dohodek	50,812.800	27,765.021,90	54,6
obveznosti iz dohodka	9,878.700	5,301.379,95	53,7
čisti dohodek	40,934.100	22,463.641,95	54,9
— del ČD za oseb. doh.	33,774.900	17,489.979,55	51,8
— del ČD za stan. gradnjo	2,804.600	1,486.712,60	53,0
ostanek	4,354.600	+ 3,486.949,80	80,1
TOZD RGD			
celotni prihodek	148,627.500	67,161.197,50	45,2
porabljena sredstva	66,951.900	23,231.028,65	34,7
dohodek	81,675.600	43,930.168,85	53,8
obveznosti iz dohodka	7,208.400	5,964.475,40	82,7
čisti dohodek	74,467.200	37,965.693,45	51,0
— del ČD za oseb. doh.	58,556.400	32,519.576,95	55,5
— del ČD za stan. grad.	4,810.800	2,468.820,25	51,3
ostanek	11,100.000	+ 2,977.296,25	26,8
TOZD ESD			
celotni prihodek	54,573.500	26,737.704,55	49,0
porabljena sredstva	32,923.500	12,989.516,50	39,5
dohodek	21,650.000	13,748.188,05	63,05
obveznosti iz dohodka	2,444.000	1,533.852,15	62,8
čisti dohodek	19,206.000	12,214.335,90	63,6
— del ČD za oseb. doh.	16,558.000	9,662.243,25	58,4
— del ČD za stan. grad.	1,376.300	815.089,75	59,2
ostanek	1,271.700	+ 1,737.002,90	136,6
TOZD GRAMAT			
celotni prihodek	17,667.700	8,374.999,70	47,4
porabljena sredstva	8,816.400	4,015.212,00	45,5
dohodek	8,851.300	4,359.787,70	49,3
obveznosti iz dohodka	2,415.600	1,080.690,80	44,7
čisti dohodek	6,435.700	3,279.096,90	51,0
— del ČD za oseb. doh.	5,701.900	2,873.136,55	50,4
— del ČD za stan. gradnjo	470.900	241.483,65	51,3
ostanek	262.900	+ 164.476,70	62,6

	načrt 1978	doseženo I.—VI. 1978	indeks
TOZD Avtoprevoza Zasavje Trbovlje			
celotni prihodek	25,000.000	13,477.932,70	53,9
porabljena sredstva	12,700.000	6,227.901,50	49,0
dohodek	12,300.000	7,250.031,20	58,9
obveznosti iz dohodka	1,527.500	911.134,60	59,7
čisti dohodek	10,772.500	6,338.896,60	58,8
— del ČD za oseb. doh.	9,200.000	5,000.481,85	54,4
— del ČD za stan. gradnjo	772.500	409.670,65	53,0
ostanek	800.000	+ 928.744,10	116,1
TOZD RŠC			
celotni prihodek	26,466.800	15,792.960,60	59,7
porabljena sredstva	6,987.200	3,661.622,20	52,4
dohodek	19,479.600	12,131.338,40	62,3
obveznosti iz dohodka	1,348.900	921.349,20	68,3
čisti dohodek	18,130.700	11,209.989,20	61,8
— del ČD za oseb. doh.	15,411.100	7,846.710,35	50,9
— del ČD za stan. gradnjo	875.800	460.843,15	52,6
ostanek	1,843.700	+ 2,902.435,70	157,4
TOZD Termoelektrarna Trbovlje			
celotni prihodek	688,004.000	282,982.234,55	41,1
porabljena sredstva	541,270.000	231,046.605,55	42,7
dohodek	146,734.000	51,935.629,00	35,4
obveznosti iz dohodka	65,246.000	15,963.953,00	24,5
čisti dohodek	81,488.000	35,971.676,00	44,1
— del ČD za oseb. doh.	64,003.00	31,100.513,85	48,6
— del ČD za stan. gradnjo	3,728.000	2,628.858,80	70,5
ostanek	13,757.000	+ 2,242.303,35	16,3
Delovna skupnost skupnih služb			
celotni prihodek	36,886.700	17,129.079,80	46,4
porabljena sredstva	12,162.000	5,396.003,25	44,4
dohodek	24,724.700	11,733.076,55	47,5
obveznosti iz dohodka	1,313.500	695.110,40	52,9
čisti dohodek	23,411.200	11,037.966,15	47,2
— del ČD za osebne doh.	20,653.000	9,749.246,60	47,2
— del ČD za stan. grad.	1,733.200	839.191,25	48,4
ostanek	1,025.000	+ 4,449.528,30	43,9
REK ZASAVJE			
celotni prihodek	1,746.163,100	813,083.216,75	46,6
porabljena sredstva	978,252.500	424,422.619,85	43,4
dohodek	767,910.600	388,660.596,90	50,6
obveznosti iz dohodka	156,108.100	70,435.554,10	45,1
čisti dohodek	611,802.500	318,225.042,80	52,0
— del ČD za osebne doh.	503,904.800	268,104.802,65	53,2
— del ČD za stan. grad.	39,967.300	20,363.901,00	50,9
ostanek	67,930.400	+ 29,756.339,15	43,8

Emilija Figueroa

sorazmerno zahtevno proizvodnjo v tolikšnem obsegu. Največ izkušenj pri izdelavi jamske mehanizacije ima vsekakor STT, ki bo v kratkem dokončno osvojila podporje tipa Salzgit-ter, določene izkušnje pa so si pridobili tudi v ESO Velenje, kjer so precej delali na dograjevanju in remontih jamske mehanizacije in tudi na SHP. Na enem izmed sestankov na SIS-EOT je bilo zaradi tega dogovorjeno, da naj bi bila bodoča proizvajalca SHP tudi oba omenjena proizvajalca jamske mehanizacije.

Oblikovana je bila posebna komisija, z nalogo, da tehnično razišče možnost izgradnje lastnih kapacitet za proizvodnjo SHP, v njej pa so strokovnjaki iz STT in ESO Velenje. Na osnovi podatkov te komisije je že izdelan elaborat o tehnološki in ekonomski upravičenosti investicije. Izdelana je tudi delitev proizvodnje, ki je naslednja:

— hidravlične cilindre za vse vrste SHP naj bi izdelovali v revirjih;

— krmilne mehanizme za vse vrste SHP naj bi izdelovali v Velenju;

— ogrodja SHP naj bi izdelovali v revirjih.

V elaboratu so obdelane tri variante:

1. Vso omenjeno proizvodnjo, ki je predvidena za revirje, naj bi izdelal v STT. Vrednost naložb bi bila v tem primeru približno 125,000.000 din. Možnosti v STT za organiziranje take proizvodnje pa so dane samo začasno, tako da bi bilo prej ali slej misliti na prestavitev celotne proizvodnje.

2. V STT bi izdelovali hidravlične cilindre, ogrodje SHP pa naj bi varili in obdelovali v novih obratih, ki bi bili locirani lahko nekje v revirjih. Dogovor o tem bo prinesla vsekakor širša razprava, ki bo organizirana, ko bodo na razpolago tudi vsi potrebni podatki, zavedati pa se moramo že naprej, da je skoraj nemogoče tako proizvodnjo organizirati v starih delavnicah, ki jih imamo sicer nekaj okrog rudnikov v revirjih. Če želimo tako proizvodnjo spraviti tudi

v okviru ekonomičnosti, mora biti tudi dovolj moderno zasnovana. Sicer pa so tudi proste kapacitete posameznih delavnic pri rudnikih minimalne, saj dela v njih komaj toliko ljudi, da zadovoljujejo tekoče vzdrževanje strojnih naprav v rudnikih. Edine doslej izkazane proste kapacite so v novo ustanovljeni DO Industrijske montažne dejavnosti in prav ta DO je tudi v očeh nosilca investicije, to je STT, prvi kandidat za izvajanje tega dela proizvodnje SHP. Vrednost investicije po tej varianti bi bila približno 185.000.000 din.

3. Glede na to, da je v sedanjih prostorih STT že organizirana določena proizvodnja, vsebuje elaborat tudi varianto, da se celotna proizvodnja SHP organizira v novih prostorih, kasneje pa bi te prostore še razširili in v njih organizirali vso proizvodnjo rudarske opreme. Takšno tovarno smo v Trbovljah sicer resda že imeli, vendar danes ni čas za razmišljanje o tem zakaj v STT prehajajo na druge programe pač pa, da spričo novih potreb in zahtev ponovno vzpostavimo to dejavnost, dejavnosti STT pa se morajo prav tako razvijati naprej. Ekonomska baza revirjev bi vendarle morala nenehno rasti če želimo, da se bodo razvijali tudi revirji. Kot možna in zelo sprejemljiva lokacija za tako proizvodnjo je plato na Gvidi, pa tudi o ustreznem urejenem platuju pred jamo Trbovlje bi bilo umestno razmisliti. Ta varianta zahteva investicijo v vrednosti 210.000.000 din.

O vseh teh variantah in morada še o kateri bo morala dati odgovor širša razprava zainteresiranih, pri tem pa ni dvoma, da bi morali biti za tak investicijski poseg zainteresirani vsi tisti, ki jim je mar nadaljnji razvoj revirjev. Takšna investicija pa pomeni tudi velik prispevek k omejevanju uvoza, kajti jamsko mehanizacijo je možno v veliki meri nabaviti le na inozemskem trgu.

Celotna akcija okrog omenjene investicije se nadaljuje. Imenovana je bila ekonomska ko-

misija, sestavljena s strani predstavnikov REK Zasavje, REK Velenje, STT in ITEO (organizacije, ki je izdelala elaborat). Predvideno je, da bi bilo financiranje naslednje:

— iz lastnih sredstev STT, ESO Velenje, Rudnika lignita Velenje in Zasavskih premogovnikov;

— iz sredstev skupnih rezerv republike;

— iz združevanja amortizacije udeležencev investicije;

— iz komercialnih kreditov dobaviteljev opreme;

— iz bančnih kreditov Združene LB in Temeljne banke.

Ko bo ekonomska komisija dokončno obdelala tudi ta pomembni del pristopa k investiciji, bo celotno zbrano gradivo predloženo vsem zainteresiranim v javno razpravo.

Miro Florjanc

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. VIII. 1978

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	plan	doseženo	doseženo ±	%
P. Hrastnik	186.950	185.373	— 1.577	99,2
P. Ojstro	199.300	192.276	— 7.024	96,5
P. Trbovlje	319.220	303.781	—15.439	95,2
P. Kisovec	70.334	68.855	— 1.479	97,9
P. Kotredež	110.314	107.095	— 3.219	97,1
RŠC	27.772	28.190	+ 418	101,5
REK Zasavje	913.890	885.570	—28.320	96,9

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (MWh) v TET

PE I	49.780	35.339	71,0
PE II	345.000	276.152	80,0
Skupaj	394.780	311.491	78,9
KE	22.455	818	3,6

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

HRASTNIK

	letni plan	doseženo	%
— betonarna (kos)	103.000	48.690	47,3
— kamnolom (m ³)	16.000	8.040	50,3
— toplarna (Gcal)	15.000	7.950	53,0

GRAMAT

— opekarna (kos)	9.000.000	5.097.000	56,6
— kamnolom (m ³)	34.000	28.630	84,2

ZAGORJE

— kamnolom (m ³)	160.000	72.964	45,6
------------------------------	---------	--------	------

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

— RGD (din)	148.627.520	72.500.000	48,8
— Avtoprevoz (t/km)	6.600.000	4.728.982	71,7
— IMD (ure)	281.040	163.234	58,1
— Toplarna (Gcal (KET))	21.500	12.060	56,1

Erika Kavčič

Oris jame Loke po sedanjem stanju in možnosti nadaljnjega odkopavanja

Odkopavanje v jami Loke poteka s širokočelno odkopno metodo s splavnim zasipom in kompletnim jeklenim podporjem in istočasno pripravo zgoraj ležeče etaže. Zadevna odkopna metoda je dovoljena, ker odkopavanje poteka v območju potoka Medije in republiške ceste III. reda, pri kateri je intenzivnost posedanja bistveno manjša v primerjavi z odkopno metodo z rušenjem, ker se odkopni prostori zasujejo z dolomitnim gramozom.

Pri tej odkopni metodi bistvenih izboljšav ni pričakovati; možno bi bilo razmišljanje v tej smeri, da bi sedanje trenjske stojke zamenjali s Salzgitster stojkami, seveda z manjšo preureditvijo. Obstaja pa tudi samohodno odkopno podporje za splavni zasip, nabava tega pa je povezana z novimi vlaganji.

Na širokočelnih odkopih uporabljamo jamska nakladalca ALPINE SL-2, ki sta v slabem stanju, ker obratujeta že preko 10 let.

Transportna mehanizacija na etažah je izrabljena in je že brez osnovne vrednosti.

Stanje odkopavanja premoga z 31. 7. 1978 je naslednje:

Premog odkopavamo v poljih 50 in 52 in se pripravlja spodnja etapa polja 52 v sloju 3. Zračilna zveza za spodnje etape je izdelana kot je bilo planirano v letnem delovnem načrtu. Planirana proizvodnja za leto 1978 je po rebalansu predvidena v višini 102.190 ton in ta bo tudi dosežena. Do 31. 7. 1978 je bilo proizvedeno v jami Loke 65.170 ton. Tako ostane za zadnjih 5 mesecev še 37.020 ton, kar pomeni 334 ton na dan do konca leta.

Stanje po posameznih poljih je naslednje:

— odkopava se v polju 50 na spodnji etapi, in sicer 14. etaža v vzhodnem krilu. Širina sloja je med 10 in 25 m. V tem

polju je poleg 14. etaže še 15. etaža eksploabilna. Rezerv premoga v tem polju je 8.000 ton. Potem bo odkopavanje v tem polju končano;

— polje 52 — sloj 3. Odkopavamo 20. etažo vhodnega krila Smerna dolžina 80 m, širina sloja 50 m. Rezerv premoga v tem krilu je 12.000 ton. Čim bo odkopano vzhodno krilo se bo pričelo odkopavanje v vzhodnem krilu, kjer je smerna dolžina krila 80 m, širina sloja 40 m. Rezerv premoga 11.000 ton;

— odkopavanje premoga v teh dveh poljih poteka pod zasipnim gramozom. Normalno odkopavamo v:

— polje 52 — sloj 2 na zgornji etapi, kjer odkopavamo 17. etažo. Smerna dolžina slojišča znaša 110 m, širina slojišča je med 20 in 40 m. Rezerv premoga v tem slojišču je 47.000 ton (4 etaže);

— spodnja etapa polja 52 v sloju 3 je pripravljena. Izdelana je zračilna zveza s 4. obzorom. Odkopavali bomo dvo-krilno, smerna dolžina slojišča znaša 180 m (70 + 110). Močnost sloja je na 7. etaži 30 m,

ki se bo z vsako etažo večala, kajti na 13. etaži je bila 45 m. Rezerv premoga v tem polju je 105.700 ton.

Vse rezerve premoga so preračunane na separirane tone s povprečnim izkoristkom na separaciji 700 kg/voziček.

Rekapitulacija rezerv premoga:

— polje 50-14, 15 — spodnja etapa	8.000 ton
— polje 52-20, 21 — sloj 3, zgornja etapa	33.000 ton
— polje 52-17,18, 19, 20 — sloj 2, zgornja etapa	47.000 ton
— polje 52-5 etg. — sloj 3, spodnja etapa	105.700 ton
Skupaj	193.700 ton

V letu 1978 je predvidena proizvodnja za zadnjih 5 mesecev 37.020 ton

Tako ostane rezerv premoga po 31. 12. 1978 še 156.680 ton.

Pri sedanji intenzivnosti odkopavanja rezerve premoga zadostujejo do sredine leta 1980. Pripomniti je treba, da je skozi vse leto 1979 možno obdrža-

Albin Povše upravlja motalo na V. obzoru jame Loke v Zagorju. (Foto A. Bregant)

ti 3 odkope s povprečno širino odkopne fronte 100 m. V prvi polovici leta 1979 pa 4 odkope s povprečno širino odkopne fronte 130 m. Šele v letu 1980 se stanje spremeni tako, da bosta ostala 2 odkopa s povprečno odkopno fronto 70 m.

S tem, ko je odprta spodnja etapa polja 52, odpadejo v bo-

doče vsa pripravljala dela v jalovini. Potreben bo samo še en pomožen dvig za okoli 10 m na spodnji etapi polja 52 — sloj 3.

Prej navedene rezerve premoga so eksploabilne, so pa povezane z velikimi proizvodnimi stroški, saj se giblje last-

na cena že preko 800,00 din/tona. (829,52 din/tona po rebalansu finančnega načrta za leto 1978).

Če je ta cena sprejemljiva v sklopu DO ZPT in je 156.680 t interesantnih v energetski bilanci SRS, bo možno odkopati vse rezerve premoga.

Jože Čič

Sindikati v boju za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov

Zveza sindikatov Jugoslavije je v okviru predkongresnih priprav objavila osnutek resolucije o nalogah zveze sindikatov Jugoslavije v boju delavskega razreda za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Razprava o osnutku resolucije jugoslovanskih sindikatov bo trajala do 10. oktobra t.l.

Že v uvodnem delu osnutek resolucije govori o tem, da se nenehno krepi samoupravni položaj delavcev v temeljni organizaciji združenega dela in v celotni družbi. Ustava in zakon o združenem delu sta postala močno orožje v njihovem boju za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Sindikati so s široko družbenopolitično dejavnostjo pri uresničevanju zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, ustvarili pogoje, da bi bili delavci nosilci boja za nadaljnje revolucionarne spremembe v naši družbi in da bi gospodarili s celotno družbeno reprodukcijo. S svobodno menjavo dela delavcev v materialni proizvodnji in v družbeni dejavnosti ustvarjamo

Dejali so ...

JOSIP BROZ TITO, PREDSEDNIK SFRJ IN ZKJ

Gibanje neuvrščenosti se je rodilo v procesu nacionalnega osvobajanja mnogih narodov izpod kolonializma in nastajanja mnogih novih neodvisnih držav, večidel majhnih in ekonomsko manj razvitih. To gibanje je postalo učinkovito orožje njihove emancipacije, ohranjanja neodvisnosti in aktivnega vključevanja v mednarodno življenje kot enakopravni člani mednarodne skupnosti. Gibanje neuvrščenosti, ki je torej izšlo iz protikolonialne revolucije, je bilo hkrati tudi gibalo njenega nadaljnega uspešnega poteka.

Politika neuvrščenih se v svojem bistvu usmerja proti imperializmu, neokolonializmu, rasizmu in vsem drugim vrstam tuje dominacije in izkoriščanja. Naperjena je proti politiki sile, proti politični in ekonomski hegemoniji ter vsem oblikam tujega vmešavanja in odvisnosti. Zaradi takšne usmerjenosti je neuvrščeno gibanje tudi protiblokovsko. Naše gibanje ne vidi prihodnosti sveta v ravnotežju sil med bloki in tudi ne v prevladi enega bloka nad drugim. Uresničitev ciljev, za katere si prizadevamo, terja, da se nenehno zavzemamo za premostitev blokovske delitve sveta, za krepitev tistih elementov v svetovnih odnosih, ki vodijo k miru, varnosti in k splošnemu družbenemu napredku. Zato je neuvrščeno gibanje neodvisen, enoten in samostojen dejavnik v svetovni politiki in mora tak tudi ostati.

JANEZ BARBORIČ, PODPREDSIEDNIK SVETA ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Ne držimo se tistega, kar smo se dogovorili. Če pogledamo letošnja gospodarska gibanja, potem vidimo, da so dokaj neuskkljena. Poglejte: letos je produktivnost narasla za 4,1 odstotka, osebni dohodki pa so se v povprečju dvignili za šest odstotkov. Že nekaj let poudarjamo, da mora biti gibanje osebnih dohodkov usklajeno z gibanji produktivnosti. Tako smo večkrat zapisali tudi v resolucijah o družbenoekonomskem razvoju, vendar pa nam osebni dohodki še kar naprej uhajajo iz rok. Morda sicer manj kot druge oblike porabe, vendar pa so zaradi obsega v porabi najpomembnejši. Tudi letos se srečujemo

s tem, čeprav smo se dogovorili, da bi lahko narasli za dva do tri odstotke, dejansko pa, kot sem že omenil, so se nenormalno povečali. Toda preveč porabimo povsod, v vseh oblikah porabe. Prej sem govoril o osebnih dohodkih, vendar so tudi splošna, skupna poraba in investicije zunaj dogovorjenih okvirov.

Pri vsem tem pa se premalo zavedamo, da se sami dogovarjamo, o porabi ter v razvojnih načrtih oblikujemo stališče do gibanja porabe vseh vrst. Vzemimo primer interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Ves čas govorimo, da je to porabo treba spraviti v planirane in dogovorjene meje, če pa sedaj pogledamo, kje smo, govorimo za vso Jugoslavijo, vidimo, da so dejanska gibanja povsem drugačna, kot smo se dogovorili. Dogovarjamo se o obsegu, kakovosti teh storitev, poskušamo se dogovoriti o vrednosti teh uslug in načinu financiranja. Ko pa vse to zložimo, vidimo, da ne gre.

nove odnose in čedalje bolj zmanjšujemo posredniško vlogo države. To se kaže tudi v praksi, ko se čedalje bolj uveljavlja odločanje delavcev na referendumih. Na teh so bili sprejeti sklepi o sklenitvi samoupravnih sporazumov o združenju dela delavcev v TOZD, v delovno in sestavljeno organizacijo, statute, osnove in merila sredstev za OD in skupno porabo, pa tudi druge samoupravne akte, ki urejajo celotno materijo oziroma odnose v združenem delu.

Resolucija govori o samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosih v materialnem in družbenem razvoju, pridobivanju in razporejanju dohodka, čistega dohodka in delitev sredstev za OD, življenjskih in delovnih razmerah, izobraževanju in kulturnem življenju delavca, razvoju samoupravljanja in političnega sistema, krepitvi in razvoju ljudske obrambe in družbene samozščite, političnem, organizacijskem in kadrovske utrjevanju zveze sindikatov, mednarodnem sindikalnem sodelovanju in končno tudi o varstvu jugoslovanskih delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini.

Naj na tem mestu omenimo le nekaj najpomembnejših nalog jugoslovanskih sindikatov v pokongresnem obdobju. Gre

za povečanje družbene in ekonomske učinkovitosti gospodarjenja, da bi delavci v združenem delu odločali o celotni družbeni reprodukciji in da bi vse oblike samoupravnega organiziranja dela temeljile na dohodkovnih odnosih. Zavzemali se bodo, za odločno in dosledno uveljavitev in preverjanje sprejetih sistem. zakonov, vztrajneje se bodo zavzemali za nadaljnjo razvijanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter da se bo združeno delo na temelju skupnih interesov združevalo in racionalneje izkoriščalo sredstva za razširjeno reprodukcijo. Vztrajno se bodo sindikati zavzemali za ustavno preobrazbo kreditno monetarnega sistema, za uveljavljanje enakopravnih pogojev gospodarjenja in pridobivanje dohodka OZD na enotnem jugoslovanskem gospodarskem področju in tržišču, zato pa se bodo zavzemali za dosledno uveljavljanje enotnega jugoslovanskega trga, nasprotovali pa bodo vsem pojavom avtarkije, monopolizma, nelojalne konkurence, špekulacij in drugih oblik delitve in zatiranja tržišča. Zavzemali se bodo za hitrejši razvoj premalo razvitih republik in pokrajin ter za učinkovitejšo in racionalnejšo investicijsko politiko. Svoje mesto ima v resoluciji tudi mednarod-

na delitev dela, povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza, ter krepitev reproduktivne in konkurenčne sposobnosti gospodarstva. Zavzemali se bodo za odpiranje novih delovnih mest popolnejše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti ter njih razširitev in gradnjo novih. Med največjimi nalogami sindikata je uresničitev politike ekonomske stabilizacije ter prizadevanja za individualno in družbeno produktivnost dela, kot trajne podlage za povečanje dohodka, krepitev materialnega in družbenega položaja delavcev; spodbujali bodo združevanje dela in sredstev na dolgoročni podlagi in hitrejšo razvijanje sistema pridobivanja dohodka na podlagi udeležbe na skupnem prihodku. Odločno se bodo zavzemali za medsebojne odnose v združenem delu, ki jih bodo urejali po načelu skupnega dohodka, da bi s tem prevladal družbenoekonomski odnos in da bi hitreje premagovali kreditne odnose. Nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi mora biti podlaga tudi za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke na podlagi minulega dela. Nadalje bodo vzpodbujali samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje o cenah, se zavzemali za svobodno menjavo dela, ki naj temelji na samoupravno sprejetih planih razvoja in za izpopolnjevanje osnov in meril svobodne menjave dela med družbenimi dejavnostmi in dejavnostmi materialne proizvodnje.

Kongres bo zadalžil organizacije in organe zveze sindikatov, da se še bolj zavzemajo za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer za dvig življenjskega standarda delovnih ljudi v odvisnosti od naraščanja produktivnosti dela in dohodka, doslednega uresničevanja delitve po rezultatih dela in socialistične solidarnosti. Posebno mesto ima v kongresni resoluciji tudi ozobraževanje in kulturno življenje delavcev. Sindikati se bodo še bolj zavzemali za samoupravno preobrazbo vzgoje in izobraževanja v skladu s potrebami združenega de-

la. Še bolj naj bi iz izobraževanja in vzgoje odsevali ideologijo delavskega sveta in marksistične znanosti. Zavzemali se bodo, da bodo delovni ljudje odločali o zadovoljevanju posameznih ali skupnih potreb OZD in družbe na področju kulture, da bodo odločali o izločanju sredstev za te namene le na podlagi konkretnih programov in da bi ukinili vse oblike posredništva, ki delavce odtujujejo kulturni dejavnosti in dogajanja v kulturi. Bolj organizirano si bo sindikat prizadeval za večjo množičnost, večjo kakovost in vsebinsko bogatitev kulturno umetniškega amaterizma ter vseh drugih oblik delovanja, ki odsevajo in uveljavljajo ustvarjalno osebnost delavca. Sindikati se bodo zavzemali tudi za večjo veljavo delavskega amaterizma v kulturnem in družbenem življenju. Gre za to, da bi vse oblike kulture prepletale proizvodno delo in humanistično bistvo samoupravljanja. Kongres bo zadolžil svoje organizacije sindikata, da s svojim političnim delovanjem zagotove pogoje, da bodo delavci odločali o vseh vprašanih svojega življenja in dela, da se bo razvijal in uveljavljal politični sistem socialističnega samoupravljanja, da se bodo dosledno uveljavljala delegatska razmerja ter da se bo na tej podlagi razvijalo delovanje vseh institucij političnega sistema socialističnega samoupravljanja, katerega delo mora biti javno, odgovorno in kolektivno ter da bodo sklepe sprejemali le pristojni in pooblašteni organi. Zato pa se bodo prizadevali za množično usposabljanje delavcev, delegacij in delegatov pri opravljanju samoupravnih in delegatskih funkcij.

Resolucija pa končno podrobneje govori tudi o prizadevanju sindikatov pri podružabljanju, razvijanju in krepitvi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot neolčljivega dela samoupravnih odnosov, pravic in odgovornosti delovnih ljudi in občanov.

Hkrati z osnutkom resolucije pa so zvezni sindikati objavili tudi osnutek sprememb in dopolnitev statuta zveze sindikatov Jugoslavije. Statut je veljal že preje, sedaj pa ga naj bi v določenih poglavjih in določenih členih dopolnili v skladu z določbami ustave, zakona o združenem delu in povečano družbeno vlogo jugoslovanskih sindikatov. Tako o resoluciji, kakor tudi o statutu, najsibo za kongres republiških, kakor

tudi za kongres jugoslovanskih sindikatov, bomo člani kolektiva v predkogresnem obdobju precej razpravljali in te osnutke dopolnjevali z lastnimi predlogi za eventualno dopolnitev predlaganih osnutkov. Mnenja smo, da se mora sleherni član naše sindikalne organizacije udeleževati razprav o kongresnih dokumentih in se v celoti angažirati pri čim kakovostnejšem oblikovanju predlogov, ki naj bi jih kongresi v bližnjih dneh tudi sprejeli.

Mladina se pripravlja na svoje kongrese

V jeseni t.l. bodo v skladu s svoječasno sprejetimi sklepi, pristojnih republiških in zveznih organizacij ZSM izpeljani republiški in zvezni kongres zveze socialistične mladine.

Pri občinskih konferencah ZSMS so tudi v zasavskih občinah imenovali posebne odbore za vodenje in spremljanje javne razprave o dokumentih za X. kongres ZSMS in ZSMJ. Odbor za vodenje razprave o teh dokumentih na področju Trbovelj, je s sodelovanjem osnovnih organizacij ZSMS zbral precej pripomb k osnutkom obeh dokumentov. V široki javni razpravi so zbrali pripombe, ki govore predvsem o naslednjih ugotovitvah:

— med prvimi je ta, da so kongresni dokumenti napisani razmeroma nerazumljivo, posebno statut;

— ni prave povezave med mladimi delegati v skupščinah SIS in DPS z osnovnimi organizacijami ZSMS v TOZD in krajevnih skupnostih, in občinsko konferenco ZSMS;

— OK ZSMS ni sodelovala pri oblikovanju kadrovske politike republiške konference ZSMS, ker delegat iz naše regije pri tem ni odigral svoje vloge, medtem ko pri oblikova-

nju kadrovske politike v združenem delu kažejo OO ZSMS interes;

— v vseh sredinah še ni prave povezanosti med družbenopolitičnimi organizacijami tako v krajevnih skupnostih, kakor tudi v združenem delu; temu bo treba posvetiti v naprej več pozornosti za izboljšanje stanja;

— tudi v bodoče bo potrebna temeljita koordinirana akcija vseh dejavnikov, kot je bila v času razprav in sprejemanja zakona o združenem delu;

— mladinska organizacija se mora aktivneje angažirati v inovatorski dejavnosti, pa tudi nagrajevanju inovatorjev;

— delovanje svetov za varstvo okolja ni zaživelo tako, kot je bilo predvideno, pa tudi mladim ni dovolj v teh svetih;

— več pozornosti bodo v bodoče morali posvetiti usposabljanju mladih delegatov v krajevnih skupnostih;

— mladinska organizacija se je premalo angažirala pri uvajanju celodnevne šole;

— premalo je čutili vpliv aktivov mladih pedagogov in mentorjev;

— več se je treba v bodoče angažirati pri ustanavljanju klubov štipendistov in iskanju

njihovega mesta v procesu izobraževanja; oblikovanju kadrovske štipendije, itd.;

— mladinske ure v šolah so v veliki meri odvisne od pedagoških kadrov, vendar se te ure največkrat sprevržejo v čiste redne ure. Več se bo treba angažirati, da bodo dejansko te ure odigrale svojo pravo vlogo;

— idejnopolitično usposabljanje ne more mimo klubov samoupravljalcev;

— predavatelji, ki predavajo predmet samoupravljanja s temelji marksizma, bi morali biti aktivni, družbenopolitični delavci. Prevečkrat ta predmet izenačujejo z ostalimi predmeti, zato so mladi pogosto pasivni, kar je po mnenju mladinske organizacije posledica premajhnega vključevanja slušateljev v predavanja in razprave;

— za organizacijo prireditve »Naša beseda« ni mogoče biti zadovoljen, ker ni čutiti zadostne povezave med posameznimi občinskimi konferencami ZSMS na tem področju, še posebej pa niso svoje vloge odigrale ZKO v občinah;

— aktivnosti s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite ter revolucionarnih tradicij niso dovolj prodrle v programe aktivnosti področnih konferenc in OO ZSMS;

— glede na to, da je bilo postavljenih večje število novih spominskih obeležij ter izvedene določene reorganizacije (npr. ustanovitev novih krajevnih skupnosti in novih OO ZSMS), je treba skrb nad temi obeležji poveriti novim mladinskim organizacijam;

— več bomo morali sodelovati v raznih oblikah v JLA, po-

sebnost še zato, ker v Zasavju ni enot JLA;

— več bo treba storiti tudi na tesnejšem povezovanju z zvezo rezervnih vojaških starešin, enotami civilne zaščite in teritorialno obrambo pri organiziranju oziroma izvedbi obrambnih dnevov;

— pri ocenjevanju mladinskih delovnih akcij je treba realneje ocenjevati delo posameznih brigad;

— končno pa je treba tudi na področju sodelovanja z društvi naših zdomcev v inozemstvu storiti več konkretnih akcij, npr. sprejemanje v ZSMS v matični domovini, itd.

Sprejetih pa je bilo tudi več pripomb na statut ZSMS. Le-te je občinska konferenca ZSMS Trbovlje posredovala v določenem roku ustrezni republiški komisiji.

Kritično o referendumu

Dne 25. julija t.l. je potekal referendum v večini TOZD in delovnih skupnosti DO ZPT, DO IMD ter v delovnih skupnostih ASO in TSO SOZD REKZ. Člani kolektiva so se na referendumu odločali ZA ali PROTI sprejetju sprememb in dopolnitev obstoječega pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih OD, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe.

Referendum je v glavnem uspel v večini TOZD in delovnih skupnostih, z izjemo v TOZD Premogovnik Hrastnik, TOZD Premogovnik Ojstro, TOZD Premogovnik Trbovlje in v delovni skupnosti Pomožna dejavnost Trbovlje.

Pred dnevom referenduma je potekala javna razprava o osnutku predloga sprememb, tako v kolektivih posameznih TOZD in delovnih skupnostih, kakor tudi na sejah samoupravnih organov. Na temelju pravočasno predloženih pri-

pomb ali spreminjevalnih predlogov je bil izdelan nato predlog, o katerem so bili seznanjeni zbori delavcev v glavnem dan pred referendumom.

Na referendumu smo se člani kolektiva odločali za ali proti sprejetju:

— sprememb in dopolnitev osnov in meril za stimulatívno nagrajevanje zaposlenih v jami;

— sprejem osnov in meril za stimulatívno nagrajevanje organizatorjev proizvodnje;

— sprememb in dopolnitev osnov in meril za stimulatívno nagrajevanje delavcev elektrostrojne dejavnosti;

— dopolnitev kataloga opravil za vsa nova opravila, ki so nastala z novo organiziranostjo v okviru TOZD, DO in SOZD;

— sprememb osnov in meril za stimulatívno nagrajevanje administrativno tehničnih delavcev v posredni proizvodnji.

Člani kolektiva so bili predhodno seznanjeni, o katerih spremembah in dopolnitvah obstoječega pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za osebne dohodke, drugih osebnih dohodkov, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe, glasujejo delavci posameznih TOZD in delovnih skupnosti.

Glede na to, da na referendumu v treh TOZD in eni delovni skupnosti predlagane spremembe in dopolnitve niso bile osvojene, so samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v TOZD, delovnih organizacijah in SOZD, analizirale vzroke. Ugotovili so, da je precejšen vzrok slabšemu rezultatu pripisati velikemu odstotku odsotnih z dela, zaradi letnih dopustov in bolezni, da je botrovalo temu tudi premajhno angažiranje skupnih služb in družbenopolitičnih organizacij ter iz podobnih drugih razlogov.

Koordinacijski odbor OOS SOZD REK Zasavje, je na temelju podane analize in ugotovitev potrdil predlog seje politične koordinacije DO ZPT z dne 1. 8. 1978, da se v TOZD Premogovnik Hrastnik, Premogovnik Ojstro, Premogovnik Trbovlje in delovni skupnosti Pomožna dejavnost Trbovlje, referendum ponovi po preteku treh mesecev od dneva glasovanja na referendumu in to z enako vsebino. Družbenopolitične organizacije v TOZD so dobile nalogo, da ocenijo vzroke negativnih rezultatov na referendumu.

Družbenopolitične organizacije bodo skupno s samoupravnimi organi ter strokovnimi službami organizirale obsežno akcijo za čimpoolnejše tolmačenje na raznih sestankih delovnih skupin, sejah sa-

moupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij in na zborih delavcev. Hkrati pa je ta koordinacijski odbor sklenil predlagati delavskim svetom TOZD, delovnih skupnosti ter delovnih organizacij, da odobrijo izplačevanje osebnih dohodkov v obliki akontacij za vse na novo predvidene naloge in opravila, ki so nastale v zvezi z novo organizacijo SOZD, DO, TOZD in delovnih skupnosti.

Brez dvoma se bomo morali prav vsi pred vnovičnim glasovanjem na referendumu v celoti angažirati tako, da bo slehernemu članu kolektiva, ki se bo udeležil referendumu jasno, za kakšne spremembe in dopolnitve pravilnika gre, predvsem pa da bodo znani vzroki, ki narekujejo predlagane spremembe in dopolnitve.

Neupravičeni izostanki nas tepejo

Letos se je število neupravičenih izostankov z dela od januarja do julija povečalo za 100 odstotkov. Število neupravičenih izostankov po posameznih mesecih je naslednje:

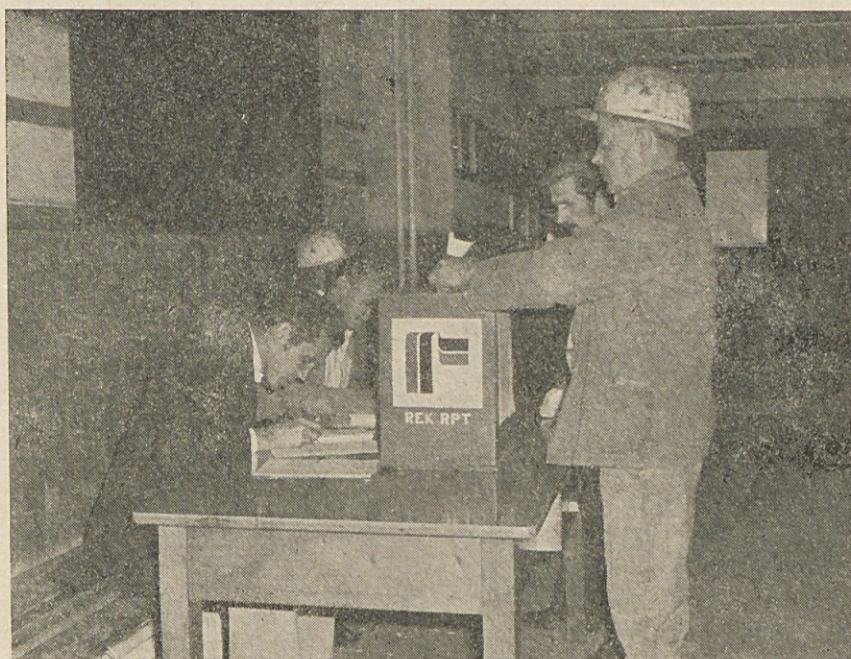
Štev. dni	%	Štev. dni	%
I.	204		1.3
II.	320		2.1
III.	384		2.2
IV.	382		2.5
V.	407		2.6
VI.	467		2.9
VII.	429		3.0
	2.593		2.4

Iz tega je razvidno, da je povprečno mesečno okoli 430 neupravičenih izostankov z dela ali okoli povprečno 20 na dan. Če upoštevamo, da je teh 20 neupravičenih izostankov neposredno z odkopa in znašajo odkopne storitve okoli 10 t/š, je to dnevno okoli 200 ton izgubljene proizvodnje premoga. Toliko znaša tudi približno sedanji dnevni izpad proizvodnje premoga v jami TOZD Rudnik premoga Trbovlje.

O problematiki neupravičenih izostankov z dela je večkrat razpravljal tudi izvršni odbor sindikata TOZD Premogovnik Trbovlje. Nazadnje je sklenil, da je treba pričeti z neposrednimi razgovori s tistimi člani kolektiva, ki večkrat neupravičeno izostajajo z dela. Na razgovor smo povabili po 5 »plavmoharjev« in po enega vzornega kopača. Na razgovorih so sodelovali tudi predstavniki sindikata in glavni jamski poslovodja. Ugotovili smo, da delavci izostajajo neupravičeno z dela, predvsem iz naslednjih razlogov:

— zaradi neurejenih stanovanjskih razmer;

— zaradi neurejenih razmer v samskih domovih in menzi;

Dne 25. julija je v večini TOZD in delovnih skupnostih potekal referendum ZA ali PROTI sprejetju dopolnitev in sprememb obstoječega pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih OD, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe. Posnetek kaže rudarje na glasovalnem mestu v TOZD Premogovnik Trbovlje. (Foto A. Bregant)

- zaradi slabe družbe;
- zaradi vplivov delovnega okolja;
- zaradi premajhnega števila dopustov za študij ob delu, (nekateri se vozijo na predavanja celo v Varaždin);
- in iz drugih razlogov.

Vsi neupravičeni izostankarji z dela, ki so sodelovali na

razgovorih so bili seznanjeni s tem, da je možno nekatere njihove probleme rešiti, nekatere pa bi rešili kasneje, ali pa je njihovo rešenje v teku. Od njih pa smo dobili zagotovilo, da v bodoče ne bodo več neupravičeno izostajali z dela, vendar žal njihova obljuba v celoti ne drži, tako da razgo-

vori, lahko rečemo, niso v celoti uspeli. O problematiki neupravičenega izostajanja z dela bo moral spregovoriti kolektiv ob popolni osveščenosti, da neupravičeni izostanki z dela vplivajo na višino proizvodnje, s tem pa tudi na osebne dohodke.

Alojz Božič

Aktivnost samoupravnih organov

V zadnjem razdobju so bile na raznih ravneh številne seje samoupravnih organov v TOZD, delovnih skupnostih, delovnih organizacijah in SOZD. Za nekatere od teh sej povzemamo na kratko razprave in sprejete sklepe.

Delavski svet DO Zasavski premogovniki

Četrta seja delavskega sveta ZPT je bila 15. avgusta t. l. v Delavskem domu v Zagorju. Na seji so razpravljali in sklepali o naslednji problematiki:

- delegati so bili seznanjeni s finančno problematiko in doseženim poslovnim uspehom TOZD in ZPT v letu 1978. Poročilo o poslovnem uspehu je sprejel ter odobril začasno razporeditev dohodka, ustvarjenega v I. polletju 1978;

- TOZD in DS Pomožne dejavnosti so dobile nalogo, da sprejmejo akcijske programe za izboljšanje proizvodnje in finančnega stanja. Te so dolžne izdelati do konca avgusta t.l.

- sklenil je, da morajo strokovne službe ZPT in IMD čimprej pristopiti k izdelavi ustreznega samoupravnega sporazuma za urejanje dohodkovnih odnosov med DO TOZD RSD, ZPT in TOZD DO IMD;

- po poprejšnji obravnavi je sprejel rebalans gospodarsko finančnega načrta za leto 1978;

- v zvezi z izidom referendum dne 25. 7. 78, so bili delegati seznanjeni z oceno, ki je

bila izdelana za posamezne TOZD, v katerih referendum ni uspel; sklenil je, da je treba referendum v vseh treh TOZD in Pomožni dejavnosti ponoviti v treh mesecih, pri čemer se morajo vse strokovne službe ter samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v celoti angažirati. Z akcijo je pričeti takoj;

- sprejel je sklep o plačevanju akontacije na OD od 1. 7. t.l. dalje do ponovnega glasovanja na referendumu za nekatere nove naloge in opravila, ki se uvajajo na novo;

- imenoval je odbor za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito na ravni DO ZPT;

- imenoval je administratorko za opravljanja tajniških del za delavsko kontrolo na ravni DO ZPT;

- sprejel je z veljavnostjo od 1. 7. 78 nov cenik okroglega in žaganega lesa v TOZD Premogovnik Trbovlje;

- sklenil je predložiti v razpravo osnutek samoupravnega sporazuma o pridobivanju prihodka iz svobodne menjave dela pri prometu proizvodov jamskega in drugega tehničnega okroglega in žaganega lesa. Po opravljenem postopku naj bi stopil v veljavo do 30. 9. 78;

- sklenil je, da se sredstva, ki jih je dotirala ISE za odplačilo stanovanjskih posojil, izločijo v stanovanjske sklade posameznih TOZD; v skladu s

pravilnikom pa se objavi razpis za dodelitev posojil za individualno stanovanjsko gradnjo v mejah razpoložljivih sredstev;

- sprejel je sklep o prenehanju članstva v poslovnem združenju Tehno-Impex, ker to poslovno združenje preneha obstajati;

- dal je soglasje za pristop DO ZPT v članstvo poslovne skupnosti RUDIS.

Izvršilni odbor DO Zasavski premogovniki

Tretja seja tega odbora je bila 31. 7. 78. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

- sklenil je, da je treba posredovati vsem TOZD zapisnike dosedanjih sej politične koordinacije DO ZPT, pa tudi zapisnike bodočih sej;

- zaradi izpada proizvodnje premoga v juliju in v sedmih mesecih t.l., ki znaša 20.000 ton je sklenil, da je treba to kritično situacijo sanirati z vrsto ukrepov. Med temi so predvsem precejšnji izostanki z dela, zaradi boleznih, »plavih«, itd., pozna pa se tudi na proizvodnji veliko število upokojenih dobrih rudarjev, kar pa se bo poznalo še čez vse leto. Sprejeti je treba vrsto strogih ukrepov, da bi omejili predvsem neupravičeno izostajanje z dela;

- obravnaval je izid referendum, ki je bil 25. 7. in sklenil, da morajo družbenopolitične organizacije in samoup-

ravni organi TOZD in DS pripraviti politično oceno. S tem v zvezi pa je sprejel še nekaj dodatnih sklepov;

— sprejel je predlog za razpravo in sklepanje na sejah delavskih svetov TOZD in DS glede obračuna osebnih dohodkov za julij 78;

— sklenil je predlagati DS TOZD, da sprejmejo sklep o regresiranju premoga za socialno ogrožene upokoјence, bivše člane našega kolektiva;

— TOZD Separacija Trbovlje je bila opozorjena na slabo kakovost deputatnega premoga, ki ga prejemaјo člani kolektiva v Hrastniku.

Na četrti seji 8. avgusta pa je izvršilni odbor DO ZPT obravnaval še naslednje zadeve:

— vnovič je obravnaval kakovost dobljenega deputatnega premoga iz Separacije Trbovlje; TOZD Separacija je dobila nalogo, da posveti temu vprašanju vso skrb, Pomožna dejavnost Hrastnik pa je dolžna poskrbeti za sprotno čiščenje bunkerjev;

— sprejel je poročilo in rezultate poslovanja TOZD in DS DO ZPT v I. polletju tega leta. Sklenil je predlagati delavskim svetom TOZD DO ZPT, da na svojih sejah temeljito obravnavajo rezultate poslovnega uspeha. Ob tej priliki je sklenil, da so delavski sveti TOZD dolžni sprejeti vrsto ukrepov, zaradi izboljšanja proizvodnih in finančnih rezultatov;

— potrdil je rebalans gospodarsko finančnega načrta za leto 1979;

— predlagal je datum in dnevni red naslednje seje delavskega sveta ZPT;

— razpravljal je še o razdelitvi sredstev skupne porabe ter o oceni in sklepu koordinacijskega odbora OOS SOZD REK Z, ki se nanaša na izid referendum dne 25. 7. 78. O tem je potekala širša razprava;

— vnovič je obravnaval vprašanje poslovnih prostorov TOZD Predelava jamskega lesa Trbovlje. Uporabo sedanjih poslovnih prostorov je namreč republiški inšpektorat prepovedal zaradi dotraјanosti.

dipl. inž. rud., z nalogo, da za stopa delavce našega kombinata, naše samoupravne in poslovodne organe ter družbenopolitične organizacije.

Ker je letošnji 6. avgust bila nedelja, so proslavo izvedli že v petek, 4. in soboto, 5. avgusta. Delegacija se je v petek, 4. avgusta dopoldne, potem ko si je ogledala površinske kope, udeležila proslave, ki je bila organizirana za področje površinskih kopov polj »B« in »D« v Baroševcu. Tu je bila za člane teh kolektivov organizirana proslava dneva rudarjev, na kateri je bil obrazložen tehnični in gospodarski napredek kombinata, na proizvodnem, družbenem in kulturnem področju. Podeljene so bile nagrade za 10- in 20-letno delo ter inovacije. Razdeljene so bile tudi pohvale za delo na samoupravnem in družbenopolitičnem področju.

Naša delegacija je bila zelo topla, tovariško in bratsko sprejeta.

Centralna proslava za celoten kombinat je bila popoldne v Lazarevcu, v novem domu kulture »Spasenija Cena Babovič«. Pričela je z otvoritvijo razstave likovne kolonije »Bratstvo in enotnost«, ki je bila v Dudovici in so v njej sodelovali tudi trije člani RELIKA iz Trbovelj. Po otvoritvi razstave je bilo v prekrasni dvorani tega doma svečano zasedanje delavskega sveta REIK, katerega so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij kombinata občine in republike Srbije. Tu so bila podeljena priznanja mladim delavcem za izredna prizadevanja na delovnih mestih in pri družbenopolitičnem delu v okviru akcije »Mladi delavec-samoupravljalac«. Na tej svečani seji DS kombinata je bil sprejet sklep in tudi samoupravni sporazum, da se integrira z REIK Kolubara, delovna organizac. »Stragar azbest«. Sledila je akademija »Pozdrav dnevu rudarja«, ki je bila na prostem pred poslopjem občinske skupščine. Celoten kulturni program so izvajale skupi-

6. avgust — praznik rudarjev SR Srbije

Enako kot proslavljamo praznik rudarjev v SR Sloveniji na dan obletnice stavke rudarjev v premogovnikih Zasavja, to je na dan 3. julija, proslavljajo rudarji SR Srbije svoj praznik kot obletnico prve velike stavke rudarjev Senjskega rudnika, ki je pričela 6. avgusta 1903.

Letošnji dan rudarjev so v SR Srbiji proslavili še posebno svečano, saj je letos potekalo tričetrst stoletja ali 75 let od te stavke. Centralna proslava na republiški ravni je bila na Resavsko-moravskih premogovnikih, ker so ti hkrati slavili svojo 125-letnico obstoja. Bile so pa tudi proslave na vseh ostalih rudnikih Srbije.

Naš REK Zasavje je sprejel povabilo koordinacijskega odbora sindikata Rudarsko energetsko industrijskega kombinata Kolubara v Lazarevcu, s katerim smo že vrsto let pobrateni, da se proslave dneva rudarjev v okviru njihovega kombinata udeleži delegacija našega kombinata.

Koordinacijski odbor REK Zasavje je na seji 31. julija 1978 sprejel sklep, da se proslave v REK Kolubara udeleži delegacija v sestavi: Jože Žitnik, predsednik delavskega sveta SOZD REK Zasavje; Jani Seme, predsednik koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata in Adolf Jermol,

ne, ki delujejo v okviru kulturno umetniškega društva »Rudar«. Zanimiva je bila ugotovitev, da so sodelujoči mladi in da je delo v KUD ena izmed aktivnosti mladinske organizacije.

Ker je v okviru REIK Kolubara 10 delovnih organizacij, so se vršile proslave dneva rudarjev tudi na področju teh. V soboto je bila v delovni organizaciji za proizvodnjo in separiranje lignita »Kolubara—Tamnavski kopovi«, ki je v ustanavljanju.

Pred pričetkom proslave smo si ogledali pripravljala dela na odkrivki jalovine, ki jih opravljajo z naj sodobnejšimi bagri in transportnimi sredstvi. Tu pripravljajo površinski kop za proizvodnjo od 22 do 24 milijonov ton lignita in s tem glavno bazo primarnega vira za potrebe termoelektre celotne Srbije. Vzporedno se opravlja tudi izgradnja ostalih investicijskih objektov in objektov družbenega standarda. Na tej proslavi so bili prisotni tudi predstavniki inozemskih podjetij, ki so dobavila opremo in vodila montaže in poizkusno obratovanje. Tudi tu je bila naša delegacija toplo sprejeta. V kratkem pozdravnem govoru smo jim čestitali k doseženim rekordnim uspehom in želeli še nadaljnje uspešno delo pri izgradnji tako pomembnega objekta, ki bo služil kot surovinska baza izgradnji novih termoelektrarn in toplarn ter ostale gradbene industrije, ki bo koristila hribine odkrivke.

Ves čas našega obiska smo imeli priliko, da smo razgovarjali s člani vodstva kombinata in delovnih organizacij in to s poslovnimi in družbenopolitičnimi delavci. Posredovali so nam dosedanje izkušnje pri svojem delu ter programirani razvoj posameznih delovnih organizacij. Vsi razgovori so potekali ne samo na tovariškem in prijateljskem, ampak na pravi bratski ravni. Dan je bil poseben poudarek, da so letošnji praznik rudarjev organizirali kot sestavni del celotne de-

lovne aktivnosti in naporov delovnih ljudi kombinata pri izvajanju zakona o združenem delu in sklepov XI. kongresa ZKJ in VIII. kongresa ZK Srbije.

Ob poslovitvi so izrazili željo, da bi oba pobratena kom-

binata prihodnje leto ko oni slavijo 30-letnico kombinata in bo v Kolubari glavna republiška proslava dneva rudarjev, naš kombinat širše sodeloval, posebno v okviru fizikalne in kulturnega dela proslave.

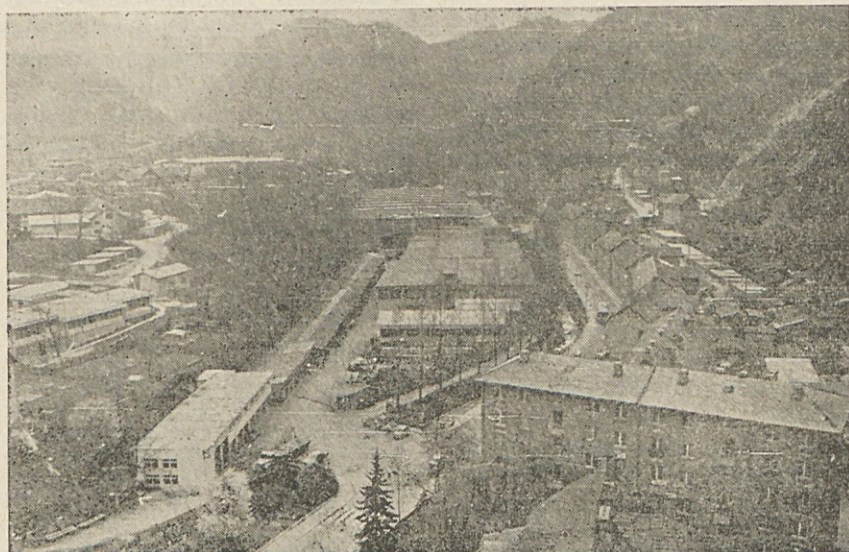
Adolf Jermol

Delo in težave računalniške obdelave podatkov

Služba za pripravo dokumentacije za avtomatsko obdelavo podatkov (AOP) pri REK Zasavje ima nalogo, da organizira prehod iz klasičnega, ročnega načina obračunavanja, na avtomatsko obdelavo podatkov ter nato že vpeljano aplikacijo krmili s prometnimi podatki (mesečnimi, trimesečnimi...) in seveda ažurira vse spremembe, ki jih prinaša razvoj, katerih pa trenutno ni malo.

Ker zaenkrat še ne razpolagamo z lastnim centrom, se poslužujemo tujih. Sprva sta bila to ERC-Iskra ter ERC Inter-

trade Ljubljana, ki pa sta se izkazala zelo nesolidno. Zato smo z njima prekinili ter nadaljevali z delom v ERC Dravske elektrarne Maribor ter nato na IBT Trbovlje. V ERC IBT vodimo obračun materialnega poslovanja za bivši TOZD Rudnik premoga Trbovlje. To aplikacijo smo sprva poskušali izpeljati v ERC-DEM, vendar nam projekt glede na naše specifične potrebe ni ustrezal. Projekt, ki nam ga nudi ERC-IBT za materialno poslovanje, je uporabnejši pa tudi bližina samega centra pripomore, da

Panoramski posnetki so vedno zanimivi. Na sliki vidimo spodnji del Trbovelj ob Vodenski cesti. Na desni strani bivša rudniška kolonija »za cesto«, spredaj nov AZA stanovanjski blok, na sredi tovarniški objekti Strojne tovarne, na levi strani pa otroški vrtec, ki je bil zgrajen pred nekaj leti ter zgradbe TOZD Avtoprevoz »Zasavje«. (Foto A. Bregant)

potekajo obdelave v tem centru nemoteno. Zato lahko pričakujemo, da bo kmalu možno razširiti obračun materialnega poslovanja tudi na ostale TOZD.

Delo v ERC-DEM je zelo otežkočeno predvsem zaradi prevelike oddaljenosti. Zato tu razvijamo le takšne vrste aplikacije, ki ne zahtevajo pogostih, predvsem pa ne tedenskih obdelav. Trenutno v tem centru obračunavamo osebne dohodke ter amortizacijo osnovnih sredstev za celoten REK. Obračun osebnih dohodkov poteka za celotne dosedanje TOZD RP Hrastnik, RP Zagorje ter RGD, za TOZD GRAMAT, TOZD RŠC, TOZD Separacija

Trbovlje ter bivšo DS-SS, kar predstavlja skupno približno 3.300 delavcev. Ta številka nam dokazuje, da je potrebno za enkratni obračun osebnih dohodkov zajeti oziroma prenesti na luknjane kartice ogromno število podatkov. Povprečno je potrebno zato zluknjati 30.000 kartic v času od prvega do osmega v mesecu, oziroma približno 5.000 kartic na delavnik, kar pa je z razpoložljivimi stroji ter delovno silo za temi stroji nemogoče, saj dosežemo le 1.500 kartic na delavnik. Vso ostalo dokumentacijo, katero ne uspemo zajeti, pa moramo pošiljati v zajemalni oddelek ERC. Zajemanje podatkov v ERC nam tako poveča stroške

obdelave osebnih dohodkov za trideset odstotkov.

To pa pomeni, da bi z ustrežnejšo izbiro operaterjev na naših zajemalnih strojih, z najetjem dodatnega zajemalnega stroja, katerega nam ERC ponuja (najemnina 11.00 din + stroški telefonskih prenosov) ter eventualno pomočjo sodelavk iz TOZD v najhujših konicah, zanesljivo zmanjšali te dodatne stroške za štrideset tisoč din, kar pa ni tako malo, da se ne bi splačalo probleme okrog zajemanja vhodne dokumentacije urediti.

To je tudi pogoj za uspešnejše nadaljevanje dela službe AOP.

Zdenka Fabjan

O nočnem delu žensk v TET

Nočno delo v izmeni opravlja 20 žena, na delih oziroma nalogah: strežnik transportnih trakov, strežnik za prevzem gošče v TOZD transport goriva in vratar v DSSS. Na opravljenih vratar in strežnik za prevzem gošče so zaposlene starejše žene, ki so tik pred upokojitvijo. Vloga za soglasje k nočnemu delu žena je bila v letu 1978 vložena na republiški sekretariat za delo z utemeljitvijo, da je pomanjkanje moških delavcev in pa pomanjkanje opravil, kjer ni nočnega dela, kamor naj bi delavke prerazporedili. Samoupravni organi TOZD Transport goriva so problematiko, kjer je zaposlenih 11 žensk, obravnavali ter s tem v zvezi sprejemali sklepe:

— nočno delo žena se s 30. 6. 1978 ukine;

— odprava nočnega dela žena mora biti rešena solidarnostno na ravni DO TET, ker je to vprašanje dediščina preteklih let in bila obravnavana že večkrat brez vidnih rezultatov;

— DS DO TET zadolži DS TOZD in DS DSSS, da poišče-

jo v svojih sredinah možnosti za prerazporeditev določenega števila delavk iz TOZD Transport goriva, na opravila 1/3 in 2/3;

— DS TOZD in DSSS morajo iz svojih sredin nadomestiti eventualno prerazporejene delavke TOZD Transport goriva;

— če s prerazporeditvijo delavcev med TOZD in DSSS ne bo mogoče nadomestiti nujno potrebnega števila delavcev TOZD Transport goriva, morajo vsi delavski sveti solidarnostno zagotoviti potrebna sredstva za zaposlitev novih delavcev;

— DS DO TET in kandidacijska konferenca OOS morata poskrbeti za solidarnostno združevanje sredstev za nadomestila morebitno zmanjšanih osebnih dohodkov delavk, ki bodo prerazporejena na nova opravila.

Iz gornjih sklepov TOZD Transport goriva je razvidno, da je treba ukiniti nočnega dela žena reševati solidarno, pri čemer delavke ne bi smele biti prizadete pri osebnem dohodku.

Na opravljenih nočnega dela pa bi ostalo samo še 9 žensk na opravilu vratar, katere pa imajo neprimerno boljše pogoje dela. Vendar pa bo v doglednem času nujno reševati tudi nočno delo teh žena.

Na podlagi takšne obrazložitve je po predhodnem mnenju Gospodarske zbornice SRS, republiškega odbora sindikata delavcev in republiškega inšpektorja dela v Ljubljani, izdal republiški sekretariat za delo soglasje za občasno uvedbo nočnega dela žena pod naslednjimi pogoji:

— soglasje velja do 31. 12. 1978;

— organizacija združenega dela mora poslati na zdravniški pregled vse delavke, ki bodo prvič razporejene na nočno delo in tiste delavke, ki so bile zadnjič pregledane pred več kot tremi leti;

— organizacija združenega dela mora izpolnjevati predpisane splošne in posebne ukrepe in normative varstva pri delu in pogoj posebnega varstva žena;

— na nočno delo ne smejo biti razporejene delavke med nosečnostjo;

— delavka-samohranilka, ki ima otroka, mlajšega od sedmih let, sme biti razporejena na nočno delo samo, če s tem soglaša. Na nočno delo razporejenim delavkam se mora zagotoviti topli obrok v ustrezni kalorični vrednosti ter jim mora biti zagotovljeno tudi varstvo otrok;

— osebni dohodek za delo opravljeno v nočnem času mora biti obračunan v skladu s samoupravnim sporazumom o delitvi sredstev za osebne dohodke;

— delavkam mora biti zagotovljen prevoz na delo in z dela v nočnem delu;

— nočna izmena mora biti zasedena s strokovnimi delavci, ki so potrebni, da delo organizirano in nemoteno poteka;

— nočno delo se mora upoštevati pri odmeri letnega dopusta.

Soglasje velja torej le do 31. 12. 1978. Problematiko nočnega dela žena je treba reševati tako, da v letu 1979 ne bo potrebno ponovno zahtevati podaljšanje soglasja.

Vladimir Sotler

Več pomoči inovatorjem

Ob letošnjem dnevu rudarjev, ki smo ga proslavljali 1. julija na Dobrni v Trbovlah, je bilo tudi letos podeljenih večje število diplom in nagrad za osvojene tehnične izboljšave. Med nagrajenci je bil tudi tokrat Alojz Božič, rudarski nadzornik v jami TOZD Premogovnik Trbovlje, sicer pa v tej mandatni dobi tudi predsednik osnovne organizacije sindikata te temeljne organizacije.

Glede na to, da se povsod v naši družbi v raznih oblikah prizadevamo za čim širšo inovacijsko dejavnost, tako tudi v našem kombinatu, smo se obrnili nanj s prošnjo, da nam odgovori na nekaj stavljenih vprašanj. Temu se je prav rad odval. Razgovor je s članom našega uredništva potekal takole:

Srečno: Tovariš Božič, dolgo ste že znani med člani kolektiva, da se zelo uspešno bavite z inovacijsko dejavnostjo oz. po domače — z iznajditeljstvom, tehničnimi izboljšavami in pobudami. Odkod to nagnjenje do izumiteljstva in tehničnih izboljšav. Mora človek imeti to intuicijo v sebi ali ga k temu navaja nuja na delovnem mestu?

Božič: Lahko bi rekel, da imam to lastnost prirojeno. Že kot šolar sem doma zmeraj nekaj novega »pošnil«. Izdelal sem sam n. pr. smuči, drsalke in podobno. Potem sem nadaljeval z enako dejavnostjo tudi doma na kmetiji. Izdelal sem po svoji zamisli plug, puhalnik, sode in podobno, čeprav mi nihče ni tega pokazal. Enako sem izdelal tudi skobelni stroj, prilagojen za izdelavo lesnih sodov in priključek za električni vrtalni stroj za rezanje »frošev« oz. utorov na sodu. To bi lahko dal tudi patentirati. Vse kaže, da nosim v sebi nagnenje, da moram vedno nekaj novega »pošiniti«. Podobno sem nadaljeval tudi z izboljšavami na delovnem mestu v jami.

Srečno: Pri jamskem delu se srečujete s številnimi problemi, ki bi jih z raznimi izboljšavami lahko reševali hitreje, bolje, lažje, ceneje in produktivneje. Za vaše inovacije ste doslej prejeli že več priznanj in nagrad. So bile te nagrade prava odškodnina za vloženo delo, trud razmišljanje pa tudi stroške? Je to pri REKZ urejeno v zadovoljivi meri?

Božič: Doslej sem od 1. 1965 dalje izdelal:

— spoj svedrov za nadkopno vrtanje;

— priključek za strojček Böhler;

— varnostne naprave za ropanje TH podporja.

Vse našete izboljšave tudi uporabljamo.

Napravil sem tudi načrt ter izdelal prototip hidravličnega ščitnega podporja, prilagojenega našim razmeram. Dalje sem predlagal izdelavo čistilcev drč za jamsko mehanizacijo oz. za transporterje, dodatne stopnice pri SHP Hydromarrel, napravo za spajanje alkatov cevi na odkopnem čelu in izdelavo usmerjevalnega korita za gumijaste trakove pri skupnem prevozu. Dalje sem predlagal izdelavo mehanske kretnice za usmerjanje kretnic iz lokomotive. To je v glavnem vse, razen večih drobnejših izboljšav.

Doslej sem prejel pri REKZ že več priznanj pa tudi nagrad, tako za varnostno napravo za ropanje podporja, (5.000.—) kot tudi za spoj svedrov in priključek za vrtalne strojčke (2.500 din). Ta znesek oz. nagrado pa sem odklonil. Čutil sem se namreč zelo prizadetega. Kot bi se brili norce iz mene in predlaganih izboljšav. Naj povem, da si brez teh svedrov v jami premogovnika Trbovlje ne moremo misliti pridobivanja premoga. Za primer naj navedem, da je vrtanje s starimi svedri trajal čas izdelave in nabijanje petih vrtin po 7 m okoli 3 ure, z mojimi svedri pa le eno uro, včasih še manj. Poglejte kolikšen prihranek na času, večja je proizvodnja, itd., ni fizičnega napora pri odvijanju svedra ni potrebno uporabljati cevni klešč. Teh se je izgubilo letno okoli 20 kom. à ca. 400 din. Izdelava mojih svedrov pa je dejansko nekoliko dražja. Doslej še nihče ni ugotovil ali izračunal gospodarskega učinka tako kot določa naš pravilnik o izumih in racionalizacijah. Nihče se ne čuti odgovornega, da bi to izdelal, čeprav imamo za to razne strokovne službe pa tudi odbo-

re za izume in tehnič. izboljšave v TOZD in delovni organizaciji. Dejstvo je, da moje svedre že uporabljajo v jami Trbovlje leto in pol.

Pri izdelavi makete samohodnega hidravličnega podporja je odgovorni tehnični vodja rudnika Trbovlje naročil strokovnemu delavcu v razvojnem oddelku, da me je treba nagraditi v primeru če moj predlog ne bi bil osvojen, za dano pobudo, zamisel in stroške. Vendar je to pozabljeno. Na mednarodni razstavi RAST YU 77, na Reki v letu 1977, sem sodeloval po izrecnem predlogu predsednika za izume in tehnične izboljšave REKZ, s svojimi novitetami. Imel sem 800 din stroškov (izdelava fotografij, razstavni prostor, prevoz, uvrstitev v katalog razstave). Teh stroškov mi ni nihče povrnil. Odbor, ki me je napotil za sodelovanje na razstavi, je moj predlog za povrnitev stroškov zavrnil. Prave odškodnine za predlagane in osvojene izboljšave torej nisem prejel nikoli. Nikogar ni na kate-rega bi se lahko obrnil za tehnično pomoč. To sem moral iskati drugod n. pr. v Strojni tovarni Trbovlje (varnostna naprava za ropanje podporja), serijo svedrov pa je izdelal obrtnik Janko Zupančič iz Trbovelj, kar sem mu seveda plačal. Sedaj izdelujejo svedre

v delavnici TOZD SIMD (prejšnji strojni obrat na Gvidi). Verjamete ali ne, posebnega zadovoljstva zavoljo tega ne morem čutiti.

Srečno: So vaše izboljšave v proizvodnji in kakšni učinki se kažejo?

Božič: Dejal sem, da so v proizvodnji sprejeli in uporabljajo:

— varnostno napravo za ropanje TH podporja. Ta naprava se je obnesla, sedaj pa je baje na razvojnem oddelku, ker so želeli narediti projekt. Tega pa še ni. Pravijo, da je naprava prešibka. Če bi naredili napravo večjih dimenzij, bi bila pretežka. Izdelana je v dimenzijah TH objekta;

— svedre dnevno uporabljajo in to z odličnimi učinki. Brez teh si danes odkopnega vrtnja ne moremo zamisliti;

— ostale izboljšave so na papirju.

Naj poudarim, da so rudarji moje svedre sprejeli z obema rokama. Pomoč so mi nudili v jamomernici rudnika Trbovlje, v delavnici na Gvidi in še nekateri drugi.

Srečno: Znano je, da smo v naši državi z inovacijami precej na dnu v primerjavi z drugimi državami. Kaj menite, da je temu vzrok. Morda premajh-

ne nagrade, nevoščljivost sodelavcev, predpostavljene ali splošna klima v naši sredini, kjer morda izumiteljstvu niso naklonjeni iz kakršnikoli razlogov?

Božič: Naj naštejemo nekaj vzrokov, ki ovirajo večji razmah inovacijske dejavnosti pri nas, pa morda tudi drugod:

— nerazumevanje predpostavljene;

— premajhna stimulacija;

— nezainteresiranost odgovornih delavcev v TOZD, DO in strokovnih delavcev za ustrezno reševanje predlogov:

— izredno počasno, da ne rečem zaviralno reševanje danih predlogov;

— nevoščljivosti z raznih strani, predvsem delavcev z diplomami;

— nezadovoljivo uvajanje že sprejetih izboljšav v praksi;

— pavšalno obravnavanje, ocenjevanje in ev. nagrajevanje danih predlogov.

Srečno: Imate morda kakšne predloge za izboljšanje stanja izumiteljske dejavnosti v TOZD, DO in SOZD in drugod?

Božič: Zelo se čuti pomanjkanje posebne strokovne službe ali referata, ki bi delal na tem področju tako kot imajo urejeno v mnogih naših organizacijah združenega dela. Nujno je, da čim več članov kolektiva sodeluje pri dajanju pobud za različne izboljšave, da odbori za izume in tehnične izboljšave razpisujejo natečaje za najboljše rešitve na področjih, kjer je to nujno in neobhodno potrebno. Posebno vprašanje pa je tudi nagrajevanje za osvojene izboljšave. Ta služba naj bi tudi obvezno spremljala izvajanje sprejetih izboljšav, kakor tudi izvajanje izboljšav drugih inovatorjev.

Mnogo truda pa tudi sredstev sem doslej vložil v različne izboljšave — doma in na delu. Moram reči, da za to dejavnost ni zanimanja, pač pa smo inovatorji deležni tu in tam celo pomilovanja in nagajanja tistih, od katerih bi pričakoval pomoč

Sproščujoč razgovor rudarjev pred izmeno, v čakalnici TOZD Premogovnik Trbovlje. (Foto A. Bregant)

najprej. Zaradi nerazumevanja okolice sem padel med tiste, ki so na tem področju že omagali. Rad bi z vsem srcem, znanjem in prizadevnostjo sodeloval tudi v bodoče pri tehničnem izboljševanju naprav, strojev, tehnologije itd., ker mi je vsak napredek zelo blizu. Vsaka, še

taka majhna izboljšava namreč bogati nas vse — kolektiv TOZD, delovno organizacijo, SOZD in vso našo družbo. Mnogo odprtih problemov bi lahko rešili z raznimi izboljšavami. Poskusimo tudi na tem področju narediti kaj več, predvsem pa se osvoboditi miselnosti, da

so inovatorji »priskutni, domišljavi izsiljevalci, bolni ambiciozneži« in podobno. Že to bi v marsičem pripomoglo k boljše vrednotniju inovacij in spoštovanja inovatorjev. Moja želja je, da bi delo rudarja čim bolj olajšali in da bi ta delal čim varneje in produktivneje.

Prispevali smo za solidarnost

V soboto, 29. julija 1978, smo delavci vseh TOZD in delovnih skupnosti našega kombinata delali na vseh izmenah in pri vseh nalogah in opravilih, solidarno s tem, da 100-^o% osebni dohodek tega dne namenimo v sklad solidarnosti. Dan solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije za obrambo pred elementarnimi nesrečami, je v naši državi vsako leto 26. julij in to v spomin na dan, ko je leta 1963 potres katastrofalno prizadel Skopje. Zato je bil ta dan v trajen spomin določen za solidarnostni dan, na predlog zveze konference SZDL. S tem dnem se je običajno začel tudi teden solidarnosti, ki je trajal do 1. avgusta. S sprejetjem sprememb in dopolnitev dogovora o oblikovanju solidarnostnih sredstev, pa je bil letos ta teden od 1. do 7. junija, medtem ko dan solidarnosti ostaja še nadalje 26. julij.

V teku tedna solidarnosti so bile organizirane razne preventivne dejavnosti za obrambo pred poplavami, hudourniki, erozijo in drugimi elementarnimi nesrečami, solidarnostna akcija za odpravljanje posledic nesreč, dejavnosti pri razvijanju in krepitvi družbene pripravljenosti in organiziranosti za delovanje v pogojih elementarnih nesreč. V tem tednu pa je tudi čas za organiziranje mladinskih delovnih akcij in akcij občanov pri gradnji oziroma reguliranju hudournikov, majhnih jezov na potokih in rečicah in nasipov

na večjih rekah, akcije za pogozdovanje zemljišč, akcije RK za zbiranje najrazličnejših prispevkov v denarju in materialu, ipd.

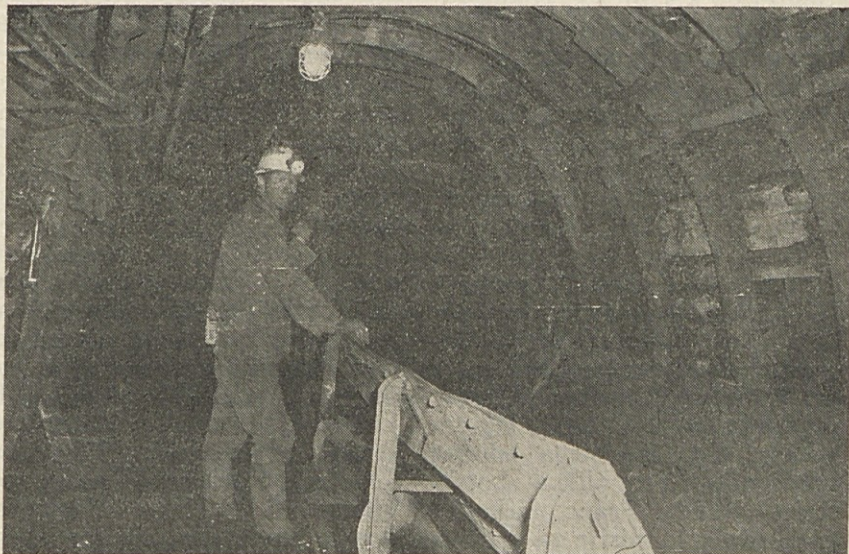
Dejavnost v tednu solidarnosti in ob dnevu solidarnosti prispeva k razvijanju in negovanju zavesti o globoki ljudski solidarnosti naših občanov, ki pride do izraza vedno, kadar je to potrebno, ter govori o humanosti in občutku skupnosti naših narodov in narodnosti in o njihovi pripravljenosti, da drug drugemu priskočijo na pomoč. Vse to krepi občutek varnosti in zanesljivosti človeka v socialistični samoupravni družbi.

Višina 100-^o% osebnega dohodka, ki smo ga člani celotnega kombinata v vseh TOZD

in delovnih skupnosti prispevali z delom na sicer dela prosti soboto, 29. julija, znaša po posameznih dosedanjih TOZD in delovnih skupnostih:

TOZD	din, neto
RP Hrastnik	215.786,20
RP Trbovlje	167.202,05
RP Zagorje	207.012,60
Separacija Trbovlje	65.711,60
Rudar. gradb. dej.	129.228,05
Elektrostr. delav.	40.731,70
Gramat	12.266,85
Avtoprevoz Zasavje	16.168,55
Rudar. šol. center	23.108,20
Termoelektrarna	128.016,10
DS Skupne službe	42.461,50
Celokupno	1.047.693,40

O višini zbranih sredstev v TET bomo poročali kasneje, ko bomo prejeli podatke.

Rudi Tomažič pri polnišču v jami Ojstro na koti 150.

(Foto A. Bregant)

Sredstva zbrana s solidarnostnim delom (in bolniško hranarino, ter letnim dopustom), so bila odvedena na poseben žiro račun, črpati pa jih je možno le po naročilu oz. sklepu pristojnih republiških

organov za kritje škode, ki nastane ob raznih elementarnih nesrečah (potresih, poplavalah, požarih ipd.). O koriščenju solidarnostno zbranih sredstev, so občasno objavljeni podatki v dnevnem časopisju.

Tokovi integracijskih procesov v Revirjih in drugod

Sredi t.l. je časopis Komunist v okviru pokongresnih akcij skupno z revirskim komitejem ZKS v Trbovljah, priredil ustni časopis v prostorih TOZD Livarna lahkih barvnih kovin v Trbovljah, ki je integrirana v okviru tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič, v Kidričevem. Ustni časopis je potekal na temo »Tokovi integracijskih procesov v revirjih in drugod«. Po besedah sekretarja revirskega komiteja Franca Grešaka, je bil namen ustnega časopisa ta, da kritično spregovori o pozitivnih rezultatih, pa tudi negativnih pojavih, ki večkrat ovirajo hitrejšo povezovanje in združevanje dela in sredstev v posamezni občini, regiji ali v širšem prostoru. S tem naj bi na podlagi dokumentov VIII. kongresa ZKS in XI. kongresa ZKJ še z akcijo opredelili konkretne naloge komunistov, organov in organizacij v naslednjem obdobju. Ustnega časopisa so se udeležili tudi član predsedstva CK ZKS Igor Uršič, sekretar republiške konference SZDL in prejšnji sekretar revirskega komiteja ZKS Miloš Prosenc, predsednik komiteja za družbeno planiranje Jože Zakonjšek, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije dr. Rudi Babič, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Martin Mlinar, član izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL Franc Šifkovič, predsednik komisije za družbeno ekonomske odnose pri revirskem komiteju Peter Kovač in sekretar osnovne organizaci-

je ZK TOZD Livarna Franc Gobavec.

V razpravi so sodelovali številni tovariši. K besedi se je oglasil tudi Juro Gotal iz TOZD GRAMAT — DO RGD, SOZD REKZ. Govoril je o dohodkovnih odnosih v EGS ter samoupravni organiziranosti med premogovništvom in elektrogospodarstvom. Na sproženo vprašanje so v razpravo posegli Igor Uršič, Rudi Babič in Martin Mlinar. Zaradi aktualnosti njihovo razpravo povzemamo in z njo seznanjamo tudi naše bralce oziroma člane kolektiva kombinata:

Igor Uršič:

Osebnostno mislim, da ta čas ni potrebno nikomur hoditi v Trbovlje zaradi tega vprašanja, ker smo v bistvu vse najpomembnejše zadeve v razpravah že razčistili. Zdaj je odgovornost na delavcih v premogovnikih in elektrarnah, da se dogovorijo o kriterijih in udeležbi pri skupnem prihodku, česar nihče drug ne more določati. Storjeni so že prvi koraki glede razjasnitve elementov za udeležbo v skupnem prihodku, za opredelitev skupnega rizika, za pogoje razširjene reprodukcije. Drugič gre za temeljna načela pri udeležbi v Trbovljah in Velenju. Temeljni kriterij je resda proizvedena kilovatna ura, toda zagotovo je potrebno upoštevati še druge elemente, ker je treba energijo, pa najsi gre za kvaliteto ali kvantiteto, predati konkretnemu uporabniku, povrhu pa posebej poglob-

Jože Zabrložnik, kopač — strelec, na koti 150 jame Ojstro, si umiva roke v curku vode, ki priteka iz minske vrtine iz dolomita. (Foto A. Bregant)

ljeno razmišljati o možnostih za prihodnost, saj brez premoega ni mogoče proizvajati električne energije. Zato je nujno potrebno pospešiti geološke raziskave ter ugotoviti, kako bi z minimalnimi stroški lahko dosegali največji ekonomski učinek, in tako naprej.

V pripravi je tudi nov zakon o energetiki nasploh, ki predvideva posebno interesno skupnost za energetiko, v kateri naj bi bili enakovredno zastopani vsi dejavniki. Sprejeta je že tudi energetska bilanca do leta 2000, ki daje okvire in smeri nadaljnjega razvoja, kar je treba nedvomno upoštevati. Vse temeljne organizacije pa morajo seveda povečati posebno pozornost nadaljnjim procesom združevanja, stimulaciji in nagrajevanju po delu, inovacijam in drugim vprašanjem, ki jih morajo rešiti vsi delavci, pri tem morajo posebej aktivno sodelovati strokovne službe.

Rudi Babič:

Res je sicer, da še nismo povsem zadovoljni s tem kar je bilo v REK narejenega, res pa

RUDIS se reorganizira

je tudi, da nasploh ne smemo biti nikoli in z ničimer povsem zadovoljni, hoteti moramo vedno najboljše. Dejstvo pa je, da je bil v REK že storjen odločilen korak, upoštevati pa je treba določene vzroke, ki objektivno vplivajo na počasnejše dojemanje novih odnosov.

Toda spomnimo se, da je včasih tono premoga praktično bremenilo vse, da v resnici nismo vedeli, kdo je res prispeval k dohodku in kdo je samo pristavil svoj piskrček. Zdaj se ti odnosi v resnici urejajo, kar pomeni orjaški korak naprej. Bistveno pa je še posebej spoznanje, da lahko medsebojne odnose urejamo samo ob čistih računih, ob točni obveščenosti vsakogar, ki dela. V tem razčiščevanju se bodo še pojavljale napake, toda treba jih je pogumno popravljati in se zavedati, da nihče ne more dati receptov, veljavnih za vse.

Martin Mlinar:

Nihče ne sme podcenjevati sedanjih naporov in prepričan sem, da smo po štirih letih že prišli do funkcionalne in ekonomsko upravičene samoupravne organiziranosti. Slabo pa bi bilo, če bi se vdajali samozadovoljstvu. Predkongresne razprave so zelo jasno nakazale oblikovanje oziroma sistem odnosov v REK in zdaj je nujno, da s temi stališči seznanimo komuniste, da bodo sprožili odločno akcijo za njihovo uresničitev.

GIK Zasavje pa je očitno značilen primer nejasno opredeljenih skupnih interesov za združevanje v SOZD. Zato tudi ni jasno, kaj s SOZD želimo in kaj hočemo skozi enotno planiranje doseči za boljšo realizacijo in učinkovitejše delo, kar povzroča, da ljudje ne vidijo dovolj jasno svoje socialne varnosti. Zato so predvsem komunisti in strokovnjaki odgovorni, da vse to bolj določno opredelijo, saj gre za velik sistem in za ogromen potencial strokovnjakov, ki so nedvomno sposobni zagotoviti odnose in učinkovitost ter s tem prispevati, da bo imel SOZD pravo vsebino, ne pa samo skupen dežnik.

Organizacija poslovnega združevanja (preje poslovno združenje RUDIS, (Rudarsko industrijska skupnost), je pred nedavnim poslala vsem svojim članicam v razpravo osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v Poslovno skupnost RUDIS. Razprava o tem osnutku traja ves avgust t.l., na temelju predlogov in pripomb pa bo posebna komisija pripravila gradivo za skupščino RUDIS, ki bo v septembru t.l.

Znano nam je, da trajajo prizadevanja kolektiva in samoupravnih organov RUDIS že dalje časa, da bi svoje delo in poslovanje uskladili z določili zakona o združenem delu. O tem so govorili delegati na sejah skupščine, člani poslovnega odbora, razpravljali so v raznih grupacijah in na sejah poslovnih organov, pa tudi v kolektivu RUDIS Inženiring. K razpravi so pritegnili tudi Gospodarsko zbornico Slovenije — odbor za samoupravljanje in pravna vprašanja ter družbenopolitične organizacije iz revirjev. K razpravi so povabili tudi Romana Albrehta, predsednika republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve SR Slovenije. Hkrati s tem pa so v teku že dalje časa priprave za integracijo RUDIS in IBT. Referenduma še ni bilo, vendar potekajo priprave intenzivno tudi v tej smeri.

Glede na to, da je tudi REK Zasavje član RUDIS, in sicer od ustanovitve dalje v letu 1959 (RUDIS so ustanovili Rudnik rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik, Strojna tovarna Trbovlje in IBT Trbovlje), je nujno, da se nekoliko seznanimo s sedanjo oz. predvideno reorganizacijo poslovnega združevanja.

V poslovno skupnost RUDIS se bodo lahko po novem sporazumu združevale vse OZD od temeljnih do sestavljenih organizacij združenega dela, če se ukvarjajo z dejavnostjo izgradnje investicijskih objektov, z

izdelovanjem in dobavo opreme ter opravljanjem storitev s področja rudarstva, z rudarsko gradbeno dejavnostjo, gradbeništvo, industrijo gradbenega materiala, izgradnjo drugih investicijskih objektov, z opravljanjem določenih del s področja geologije in geodezije, z raziskavo materiala in konstrukcij, z razvojem in plasmajem tehnologije, projektiranjem, inženiringom in drugimi dejavnostmi z naštetih področij. Cilj udeleženk sporazuma oziroma članic poslovne skupnosti je predvsem povečanje prodaje svojih proizvodov in storitev, specializacija dela in večji ekonomski učinki. Pri izgradnji kompleksnih in drugih objektov bo imela prednost tista članica, ki bo ponudila boljše oziroma ugodnejše pogoje. Udeleženke sporazuma pa se bodo dogovorile za ugotavljanje sposobnosti udeleženk v tem pogledu. Poslovna skupnost RUDIS bo svoje delo zasnovala na dolgoročnih planskih usmeritvah, na skupnih oziroma dvo ali več stranskih samoupravnih sporazumih o temeljnih planih, kot najpomembnejših članskih dokumentih in na srednjeročnih in letnih planih. Osnovna oblika in način skupnega dela udeleženk pri konkretnem skupnem poslu je zasnovan na dejstvu, da bodo udeleženke s potrebnim združevanjem sredstev in s skupnim delom na konkretnem skupnem objektu, ustvarile skupni prihodek, iz katerega bodo pridobivale v skladu z njihovo udeležbo pri tem skupnem delu, vsaka svoj delež svojega celotnega prihodka. Osnovni dogovor med udeleženkami naj bi bil, da bi ustvarjeni skupni prihodek razporejale na bazi razmerij, ki jih bodo dobile na podlagi cen vsaka svojega dela, skupnega dela na konkretnem skupnem objektu oziroma skupni storitvi.

Poslovna skupnost RUDIS bo imela po tem samoupravnem sporazumu naslednje skupne organe skupnosti:

- poslovni odbor, kot izvršilni organ;
- finančni odbor, kot izvršilni organ;
- samoupravno delavsko kontrolo;
- individualni poslovodni organ (predsednik poslovne skupnosti);
- ter strokovna in druga telesa (grupacije, komisije).

Delavski svet bo deloval na delegatskem principu — vsak udeleženec delegira enega delegata z mandatom dveh let. Predsednika izvolijo iz vrst delegatov. Poslovni odbor bo imel v bodoče devet članov in ga bo določil delavski svet. Prav tako bo imel finančni odbor sedem članov in predsednika. Predsednik poslovne skupnosti bo individualni poslovodni organ, njegov mandat pa bo trajal štiri leta. Imenuje oziroma razrešuje ga delavski svet na predlog razpisne komisije. Predsednik ima svoj kolegij, ki ga sestavljajo individualni poslovodni organi, ki dajejo delegate za poslovni odbor in drugi delegati, ki jih določi predsednik. Samoupravna delavska kontrola bo skrbela nad uresničevanjem načrtov, samoupravnih aktov, sklepov delavskega sveta, itd. Sestavlja ga pet delegatov udeleženk. Grupacije so strokovna telesa, ki združujejo udeleženke enake ali podobne dejavnosti ali skupnih interesov. Grupacije vodijo odbori s predsednikom, ki je izbran za dve leti. Grupacije bi ustanovili za geološko rudarsko, gradbeno in montažno področje in opremo. Lahko pa se formirajo tudi razne komisije.

Naziv firme je po tem sporazumu: RUDIS — Poslovna skupnost za izgradnjo investicijskih objektov, Trbovlje, O. sol. sub. o. ali skrajšano Poslovna skupnost RUDIS. Poslovno skupnost bo v pravnem prometu zastopal in predstavljal predsednik. Najpomembnejša dejavnost skupnosti je skupno izvajanje kompleksnih in parcialnih investicijskih del, skupna prodaja investicijske in

druge opreme udeleženk, skupno opravljanje ZT prometa, vseh storitev udeleženk, ki so potrebne v predinvesticijski fazi izvajanja del in izvršitve dobav.

Poslovna skupnost nima razen predsednika, lastnih kadrov, zato prevzema opravljanje določenih del skupnega pomena za vse udeleženke delovna organizacija skupnega pomena, ki jo podpisnice ustanovljajo. To vlogo bo prevzel RUDIS Engineering, združen z Investicijskim birojem Trbovlje, organizaciji, ki imata sredstva in kadre. Predvidoma bo imela ta delovna organizacija tri TOZD in to:

- TOZD RUDIS Engineering;
- TOZD IBT Projektiva;
- TOZD IBT Aeroinženiring.

Da bi bili v celoti zagotovljeni interesi udeleženk, bo med

delovno organizacijo skupnega pomena, to je RUDIS Engineering in Poslovno skupnostjo RUDIS sklenjen posebni samoupravni sporazum. Po tem sporazumu naj bi delovala v okviru delovne organizacije posebna delovna enota, v kateri bo določeno število strokovnih delavcev, delala pa bi pod izključno ingerenco predsednika poslovne skupnosti, za poslovno skupnost oziroma udeleženke. Njihovo število bo določil delavski svet poslovne skupnosti.

Samoupravni sporazum določa v posebnem poglavju še način obveščanja, poslovno tajnost, sankcije in reševanje sporov.

Obstaja možnost, da bo prišlo do datuma sprejetja samoupravnega sporazuma do manjših sprememb ali dopolnitev.

Nesreča v jami rudnika Velenje

Dne 26. julija t.l. je zjutraj ob 5. uri izbruhnil požar v jami rudnika Velenje — REK Velenje. Na koti 210 in 213 je nenadoma izbruhnil požar, ki se je izredno hitro razširil v dolžini okrog 50 m. Rudarji v posameznih predelih jame Škale in Pesje so takoj zapustili delovišče. Med temi, ki so zapustili delovišče, so bili tudi delavci RIG — DO RGD, ki delajo na enem izmed investicijskih delovišč v rudniku Velenje. Reševalne ekipe so imele v izredno težkih pogojih težko delo, saj jih je ovirala pri delu velika koncentracija plina in ogromne količine plina. Požar je po vsej verjetnosti povzročil gumijasti transportni trak, ki se je vnel. Požar se je bliskovito razširil.

V požaru so izgubili življenje rudarji Nikola Jarič (27 let), Rasim Mulkič (32 let) in Irfan Ičavševič (23 let). Od njih so se rudarji poslovili v čet-

tek, 27. julija, ob 17. uri na pokopališču Podkraj v Velenju. Žalne svečanosti so se udeležili tudi predstavniki našega kombinata iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ter predstavniki DO RGD. Že pred tem pa smo velenjskim rudarjem izrazili globoko sožalje in našo prizadetost za njihovimi umrlimi sodelavci.

Po prvih ocenah znaša škoda v jami Škale blizu 100 milijonov din. Izpad proizvodnje bo po prvih ocenah znašal okoli 300.000 ton premoga, kar pomeni, da je odpadlo polovico proizvodnje v dveh, treh tednih po nesreči. Te Šoštanj, ki deluje v okviru REK Velenje, zavoljo zmanjšanih dobav premoga ne bo prizadeta, ker ima na zalogi okoli 800.000 ton premoga, kar bo zadoščalo do saniranja nastalega položaja in do vnovičnega normalnega obratovanja RLV. Dobršen del članov kolektiva velenjskega rudnika

Delavski svet DO Zasavski premo- govniki je na svoji 4. seji, dne 15. 8. 1978, sprejel osnutek samo- upravnega sporazuma o pridobiva- nju prihodka iz svobodne menjave

dela pri prometu proizvodov jam- skega in drugega tehničnega okrog- lega lesa in žaganega lesa, s tem da ga obravnavajo vse TOZD, DO ZPT in do 31. avgusta t.l. posredu-

jejo pripombe splošnemu sektorju DO ZPT zaradi nadaljnjega uskla- jevanja. Samoupravni sporazum naj bi stopil v veljavo do 30. 9. 1978.

Na podlagi 22. in 92. člena zakona o združenem delu ter 46. in 47. čle- na samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Za- savski premogovniki, sklenejo del- avci temeljne organizacije prede- lave jamskega lesa z delavci tem- eljnih organizacij premogovnikov, separacije, rudarskega šolskega cen- tra in rudarsko elektrostrojno de- javnostjo, združenih v delovno or- ganizacijo Zasavski premogovniki Trbovlje

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O PRIDOBIVANJU PRIHODKA
IZ SVOBODNE MENJAVE DELA
PRI PROMETU PROIZVODOV
JAMSKEGA IN DRUGEGA
TEHNIČNEGA OKROGLEGA LESA
TER ŽAGANEGA LESA.

TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Udeleženske tega sporazuma ugotav- ljajo, da je prihodek, ki je izražen v vrednosti proizvodnje premoga in drugih proizvodov in storitev in ki v proizvodnem procesu vključuje potrošnjo okroglega in žagane- ga lesa, posredno rezultat deleža dela in sredstev temeljne organi- zacije delavcev predelave jamskega lesa, ki se na ta način s svojim ži- vim in opredmetenim delom nepo- sredno vključujejo v proizvodni proces delovne organizacije Zasav- skih premogovnikov Trbovlje.

2. člen

Udeleženske določajo s tem spora- zumom temeljno podlago za ureja- nje dohodkovnih odnosov v medse- bojni povezanosti in osnove za pri- dobivanje prihodka delavcev tem- eljne organizacije predelave jam-

skega lesa iz svobodne menjave de- la, ki temelji na eni strani na pro- izvodnji proizvodov ter potrošnji le-teh na drugi strani, dalje na usklajenem planiranju in končno skupnem poslovnem riziku. Po na- čelu medsebojne povezanosti in so- odvisnosti postavljajo udeleženske s tem sporazumom osnovne cilje zagotovljene preskrbe z lesnimi proizvodi v zahtevanih količinah, vrstah in kvalitetah, odpravljajo stihijsko delovanje trga in tržnih cen lesnih proizvodov ter končno skozi dogovorjene cene postavljajo enakopraven položaj delavcev ude- leženk sporazuma pri pridobivanju dohodka.

3. člen

Delavci temeljne organizacije pre- delave jamskega lesa se obvezujejo, da bodo v skladu s planskimi pred- videvanji v okviru srednjeročnih in letnih gospodarskih načrtov v naj- večji možni meri v mejah danih tržnih pogojev zadovoljili potrebam udeleženk sporazuma, na drugi strani pa bodo le-te preskrbo z lesnimi proizvodi poverile izključno temeljni organizaciji predelave jam- skega lesa.

4. člen

Program proizvodnje in potrošnje zajema naslednje lesne proizvode in storitve:

- jamski les iglavcev in listavcev;
- hlodovina iglavcev in listavcev;
- drugi tehnični okrogli les iglav- cev in listavcev;
- žagan les iglavcev in listavcev;
- pragi normalnotirni in ozkotirni;
- krajniki;
- ročno in strojno brušenje žagnih listov.

Vrste, dimenzije in kvalitete lesa se določijo z letnim gospodarskim načrtom po prijavljenih potrebah udeleženk sporazuma.

5. člen

Na podlagi družbenoekonomskih odnosov, ki jih udeleženske ureja- mo s tem sporazumom, je podano zagotovilo o uresničevanju splošne- ga družbenega interesa pri racional- nem izkoriščanju lesne surovine, dalje na enakopraven položaj vseh delavcev, ki se s svojim delom in sredstvi za delo dohodkovno pove- zujejo v proizvodnem procesu, da- lje za gospodarno in učinkovito iz- koriščanje družbenih sredstev in končno za ekonomično in rentabil- no poslovanje ter jačanje material- ne osnove dela, ki se odraža v upo- rabi svobodne tehnologije in teh- ničnih napredkov v predelavi les- nih proizvodov.

II. PLANIRANJE

6. člen

Srednjeročne plane razvoja bomo udeleženske v medsebojni dohodkov- ni povezanosti usklajevale tako, da bodo doseženi cilji, ki jih skupno načrtujemo z drugimi delavci v okviru delovne organizacije ter ožje in širše družbenopolitične skupno- sti.

S cilji družbenoekonomskih raz- vojnih planov bomo udeleženske sporazuma uskladile svoje razvoj- ne programe in se na ta način vključile v enoten sistem družbene- ga planiranja, pri čemer zagotavlja- mo lastni razvoj v mejah skupnih potreb v smeri modernizacije pro- izvodnje in čim večjega izkorišča- nja sodobnih tehničnih znanosti in napredka.

7. člen

V srednjeročnih planih razvoja bo- mo udeleženske sporazuma določile proizvodnjo lesnih proizvodov, vr- sto in kvaliteto ter na podlagi let- ne dinamike potreb načrtovale po- trebna vlaganja v sredstva za delo,

da se zagotovi optimalna preskrba vseh potrošnikov z lesnimi proizvodi.

Poleg fizičnih elementov plana bomo opredelili tudi rast družbenega proizvoda in dohodka, osebno in skupno porabo ter naložbe v razširitev in izboljšanje materialne osnove dela, da na ta način zagotovimo materialno in socialno varnost in omogočimo normalen in enakopraven razvoj ter hkrati zadostimo kadrovskim potrebam in splošnim potrebam družbenega standarda.

8. člen

Z letnimi gospodarskimi načrti bomo načrtovali vrsto, obseg in kvaliteto potrebnih lesnih proizvodov, določili cene posameznih proizvodov, ki tvorijo osnovo za pridobivanje prihodka, razmerje za delitev čistega dohodka, stopnjo akumulacije ter potrebne naložbe v sredstva za delo.

Letni plani morajo biti usklajeni s srednjeročnimi razvojnimi programi temeljnih organizacij in delovne organizacije.

9. člen

Postopek in način sestavljanja, usklajevanja in sprejemanja planov bomo udeleženske sporazuma izvajale v skladu in po določilih samoupravnega sporazuma o osnovah družbenega planiranja v SOZD — REK Zasavje.

III. PRIDOBIVANJE DOHODKA

10. člen

Delavci temeljne organizacije predelave jamskega lesa pridobivajo dohodek iz celotnega prihodka, ki ga ustvarjajo v prometu lesnih proizvodov in žagarskih storitev z drugimi udeleženkami sporazuma na osnovi z letnim načrtom dogovorjene cene za posamezne proizvode in storitve.

Promet lesnih proizvodov in storitev vključuje tudi pokrivanje potreb drugih temeljnih organizacij v okviru SOZD-REKZ, s težnjo za racionalno izkoriščanje delovnih sredstev in delovnega časa, kar naj

končno teži k znižanju proizvodnih stroškov na enoto proizvodnje.

Promet lesnih proizvodov in storitev izven DO ZPT v okviru REKZ, se opravlja pod enakimi pogoji kot za udeleženske sporazuma.

11. člen

Temeljno izhodišče za oblikovanje cen posameznih proizvodov in storitev so nabavni stroški osnovne lesne surovine ter stroški predelave in skladiščne manipulacije, ki pomenijo normativne stroške, določene z letnim gospodarskim načrtom.

Normativni stroški predelave in skladiščne manipulacije obsegajo naslednje elemente stroškov:

1. Materialni stroški

- pomožni material
- porabljena energija
- drugi materialni stroški

2. Storitve

- proizvodne storitve
- neproizvodne storitve
- drugi stroški

3. Investicijsko vzdrževanje

4. Amortizacija

5. Vkalkulirani del dohodka

6. Direktni osebni dohodki

7. Drugi osebni dohodki

- drugi osebni dohodki
- osebni prejemki

8. Del čistega dohodka za sklade

- poslovni sklad
- samoupravne dogovorjene obveznosti
- skladi skupne porabe in stanovanjski sklad

9. Skupna lastna cena

12. člen

Cene posameznih proizvodov se določijo tako, da se upoštevajo stroški osnovnega izdelavnega materiala ali surovine, direktni izdelavni osebni dohodki, z delitveno kalkulacijo pa na osnovi deleža direktnih osebnih dohodkov, ostali stroški skupne lastne cene iz predhodnega člena.

Pri določanju cen posameznih žagarskih proizvodov se upošteva izkoristek lesne mase na podlagi

splošno veljavnih standardov lesno predelovalne industrije ali pa razmerje cen po uradnem ceniku Zavoda za cene SRS.

13. člen

Cene posameznih proizvodov in storitev se določijo z letnim gospodarskim načrtom. Zgornja meja normativnih stroškov za kalkulativno vrednost stroškov predelave in skladiščne manipulacije je določena z izhodiščnim doseženim normativnim stroškom preteklega obdobja z upoštevanjem naslednjih faktorjev:

— predvidena rast cen oziroma stroškov po letni resoluciji v okviru sprejetih planov ZPT;

— spremembe zakonskih predpisov;

— spremembe v sistemu delitve čistega dohodka na osebno in skupno porabo ter za namene razširjene reprodukcije v skladu s panoškim sporazumom in resolucijskimi gibanji v okviru ZPT.

14. člen

Cene posameznih proizvodov in storitev so sestavni del letnega gospodarskega načrta in veljajo najmanj za enoletno obdobje. Med letom se lahko cene spremenijo le, če pride do spremembe nabavnih cen osnovne lesne surovine in če samoupravni organ delovne organizacije odloči o rebalansu letnega gospodarskega načrta. O spremembi cen odločajo samoupravni organi delovne organizacije ZPT, na predlog pristojnih strokovnih delavcev.

15. člen

Cene posameznih proizvodov in storitev se lahko znižajo, če pride med letom do zmanjšanja potreb udeleženk sporazuma — koristnikov proizvodov in storitev in če je možno proste proizvodne kapacitete izkoristiti za tretje osebe izven SOZD REKZ pod ugodnejšimi oziroma pod splošnimi tržnimi pogoji lesne industrije.

Soglasje o proizvodnji proizvodov in storitev za tretje osebe dajejo samoupravni organi delovne organizacije ZPT.

16. člen

Obračun oddanih in prevzetih proizvodov oziroma opravljenih storitev bodo udeleženske sporazuma izvajale na podlagi računov po prevzemu proizvodov in storitev, vendar najmanj enkrat mesečno, do 5. v mesecu za pretekli mesec.

IV. POSLOVNI RIZIKO

17. člen

V kolikor udeleženske sporazuma skozi sistem cen za proizvode in storitve ne zagotovijo ob doseženem količinskem prometu planirani prihodek delavcev TOZD predelave jamskega lesa, morajo razliko do planiranega celotnega prihodka nadoknaditi z dotacijo iz svojega dohodka.

Če zaradi zmanjšanja potreb ni dosežen planiran promet proizvodov in uslug in prostih kapacitet ni bilo možno angažirati za prodajo tretjim osebam, morajo udeleženske sporazuma nadoknaditi izpadli dohodek iz svojega dohodka v razmerju doseženega letnega prometa.

18. člen

V skladu z značajem skupnega poslovnega rizika in medsebojne dohodkovne soodvisnosti, bo temeljna organizacija predelave jamskega lesa delež ustvarjenega dohodka po zaključnem računu, ki presega z letnim načrtom dogovorjeno višino čistega dohodka za osebno in skupno porabo ter razširjeno reprodukcijo v skladu s samoupravnim sporazumom o ugotavljanju in delitvi čistega dohodka, razporedila na udeleženske sporazuma v razmerju udeležbe posameznic v celotnem prihodu.

O delitvi in razporeditvi ustvarjenega dohodka sklepa in dokončno odloča delavski svet delovne organizacije ZPT.

19. člen

Poslovni riziko nastopi takrat, ko temeljna organizacija predelave jamskega lesa ne ustvari toliko dohodka, da bi pokrila akontacije obračunanih osebnih dohodkov in oblikovala sredstva skupne porabe po enakih osnovah kot to velja za udeleženske sporazuma.

Udeleženske sporazuma bodo solidarno združile del dohodka v korist temeljne organizacije predelave jamskega lesa, če ob letnem zaključnem računu izkazuje nekrito izgubo. Združevanje se opravi pred sestavo in predajo zaključnega računa. Poleg kritja izgube bodo udeleženske zagotovile z dotacijo potrebna sredstva skupne porabe, in sicer v enaki višini na delavca, kot to velja za vse udeleženske.

20. člen

Obveznost za kritje izgube in dotacijo sklada skupne porabe nastopi takrat, če je temeljna organizacija predelave jamskega lesa začasno razporejala čisti dohodek v skladu z letnim gospodarskim načrtom in po enotnih osnovah in merilih o ugotavljanju in delitvi čistega dohodka v okviru delovne organizacije ZPT.

V. ZDRUŽEVANJE SREDSTEV

21. člen

Udeleženske sporazuma bodo z namenom reprodukcijske sposobnosti in čimboljšega izkoriščanja sodobne tehnike in tehnologije v proizvodnji in predelavi lesa, ter da se zagotovi optimalna preskrba s proizvodi in storitvami po količini in kvaliteti, združevala sredstva amortizacije in z letnimi in srednjeročnimi načrti investicijskih vlaganj zagotovile normalen razvoj lesnopredelovalne dejavnosti v okviru ZPT.

Obveznost za združevanje sredstev amortizacije nastopi takrat, če udeleženske sporazuma v skladu z razvojnim programom, temeljni organizaciji predelave jamskega lesa v ceni proizvodov in storitev, niso zagotovile potrebno akumulacijo za naložbe v krepitev in razširitev materialne osnove dela.

22. člen

Delavci temeljne organizacije predelave jamskega lesa, udeleženske sporazuma, se obvezujejo, da bodo razvijale svojo dejavnost le v soglasju ostalih udeleženk sporazuma in to prvenstveno za boljšo in kvalitetnejšo preskrbo z lesnimi proizvodi in storitvami.

23. člen

Ker je gozdna proizvodnja okroglega lesa, kot potrebna surovina za predelavo jamskega in proizvodnjo žaganega lesa, sezonskega značaja in da se zagotovi vodenje rizičnih zalog predvsem v zimski sezoni, bodo udeleženske sporazuma kratkoročno kreditirale iz svojih prostih poslovnih sredstev, rizične zaloge okroglega lesa.

Delež združevanja obratnih sredstev za namene iz predhodnega odstavka se ugotovi v razmerju potreb posamezne udeleženske sporazuma.

Pogoji in roki kreditiranja se določijo s posebnim dogovorom.

VI. KONČNE DOLOČBE

24. člen

Izvajanje določil tega sporazuma spremljajo delavski sveti udeleženk. Poslovni organi temeljne organizacije predelave jamskega lesa morajo ob polletnem periodičnem in letnem zaključnem računu, podati delavskim svetom udeleženk sporazuma, poročilo o izvajanju sporazuma in o doseženih poslovnih rezultatih.

25. člen

Spore, ki bi nastali pri izvajanju tega sporazuma, rešuje delavski svet delovne organizacije ZPT. V kolikor ne pride do soglasja, imenujejo udeleženske, ki so v sporu, arbitražno komisijo, v katero imenujejo vsaka po 2 člana. Predsednika arbitražne komisije imenuje delavski svet delovne organizacije ZPT, ki pa ne sme biti delavec udeleženske, ki je v sporu.

26. člen

Samoupravni sporazum je veljaven, ko ga sprejmejo delavski sveti udeleženk sporazuma in ko poda ugotovitveni sklep delavski svet delovne organizacije ZPT, uporablja pa se od 1. julija 1978 dalje. Dopolnila in spremembe se opravijo po enakem postopku, kot sprejem.

Udeleženske sporazuma

je trenutno angažiran na obnovitvenih delih. Požar je največja nesreča, ki so jo utrpeli velenjski rudarji po letu 1973, ko je voda zalila del rudnika.

Predstavniki REK Velenje so poudarili, da bodo potrebovali pomoč širše družbene skupnosti, posebej še za nabavo uničene opreme v jami Škala. V tem smislu je sprejel ustrezno priporočilo republiški izvršni svet in druge institucije.

Upajmo, da bodo te pomoči velenjski rudarji dejansko tudi deležni.

Po zadnjih podatkih pa so okoli 7. avgusta t.l. proizvedeno lignita v dobršni meri obnovili in to po 14 dneh prizadevanja tehniškega vodstva rudnika lignita s strokovnimi sodelavci, reševalci, rudarji in z vsemi ostalimi, ki od dneva nesreče dalje ne poznajo proste sobote in nedelje, niti 8-urnega delavnika. V tem času so namreč s 6 zidovi povsem zavrli dostop zraka v predel jame, kjer je ob izbruhu požara gorelo vse.

Po 8 dneh so nekateri reševalci odprli enega od zidov iz smeri jame Škala, ob transportnem traku, kjer je nastal požar. Ognja ni bilo, pač pa huda koncentracija plinov.

Po določenem napredku del so ugotovili, da so vse transportne naprave, elektroinstalacije in ostale naprave v teh predelih jame Škala, popolnoma uničene.

Sanacijska dela so nadaljevali, pri čemer so se angažirale vse službe — jamske mehancije, elektrostrojne opreme in druge službe. Cilj prve faze obnovitvenih del je, da usposobijo oz. uredijo transportne trakove za prevoz premoga iz jame Škala.

Rudarji TOZD jama Pesje in TOZD jama Škala, so bili medtem zaposleni na odkopih jame Preloga, del rudarjev pa je bilo na letnem dopustu.

Dela pri nadaljnji obnovi pa so od časa priprave tega prispevka pa do izida številke v

dobršni meri zopet napredovala.

Naša želja je, da bi uspelo tovarišem-rudarjem v Velenju čimpreje sanirati nastalo škodo in čimpreje usposobiti odkopna delovišča in transport v

predelu jame, kjer je nastal požar. Njihovo dosedanje delo, uspehi in požrtvovalnost ter njihova visoka zavest, so garancija, da bodo tudi posledice te nesreče ob pomoči družbene skupnosti res tudi kmalu odpravili.

Dragim tovarišem reševalcem

Kljub temu, da malce pozno, vendar bi rad napisal nekaj besed o humani in nesebični pomoči, ki so jo nudili reševalci Rudnika Trbovlje jamarjem v jami Bilpa pri Kočevju. To so bili tovariši Jože Albert, Rudi Kreže, Stane Gračner, Oto Mlinar in Milan Drnovšek.

Čeprav imajo imenovani tovariši doma žene in otroke, so kljub temu stavili svoja mlada, lastna življenja na kocko, da bi pomagali sočloveku. Kljub temu, da se je nesreča tako tragično končala, kajti terjala je troje življenj, jim je vendarle uspelo z nečloveškimi naporji rešiti mlado življenje.

Zato se tudi jaz pridružujem besedam, ki jih je izrekel tovariš Kobola ob slovesu: »... vaši tovariši so lahko ponosni, da imajo take sotovariše...«

Da, tudi jaz jih imam rad, spoštujem jih in ponosem sem, da imam v svoji sredini tako

čudovite tovariše s tako velikim in toplim srcem za sočloveka. S to humano akcijo so dokazali, da so pripravljeni darovati svoja lastna življenja tudi za svoje sotovariše v jami. Sprašujem se pa, zakaj se nismo ob našem rudarskem prazniku spomnili imenovanih tovarišev? Ali res niso zaslužili kaj več kot objavo članka, ki nam je prikazal potek te tragične akcije?! Nam njihova življenja res tako malo pomenijo? Razmislimo! Za sebe osebno lahko rečem, da me je sram da delam v kolektivu, v katerem za njihovo nesebično pomoč nismo našli ene same tople besede v zahvalo. Zato bi se jim rad ob tej priliki javno zahvalil v imenu svojih sodelavcev in v svojem osebni imenu: »Dragi tovariši, iskrena hvala!«

Franc Klopčič
tretjinski vodja lamparne,
TOZD Premogovnik Trbovlje

Nesreča v jami Bilpa - pojasnilo

V št. 6/78 našega glasila je bil objavljen prispevek Lidije Kreže o poteku reševanja ponesrečenih jamarjev v jami Bilpa pri Kočevju. Kakor vemo so ponesrečene jamarje reševali reševalci reševalne čete iz TOZD Rudnik premoga Trbovlje, sedaj TOZD Premogovnik Trbov-

lje in TOZD RESD Trbovlje. Na objavljeni prispevek je uredništvo prejelo s strani uprave javne varnosti v Ljubljani — oddelka za zatiranje kriminalitete, pojasnilo o tej nesreči. Njihovo pojasnilo objavljamo v celoti. Glasi se:

Glasilu REK Zasavje

»SREČNO«

61420 TRBOVLJE

Trg revolucije 12

ZADEVA: POJASNILO O NESREČI V JAMI BILPA III

V junijski številki glasila Srečno je Lidija Kreže napisala članek z naslovom »Reševalcem življenj v jami Bilpa — vse priznanje! V njem bralcem pojasnjuje dramatične okoliščine, v katerih je reševalna skupina iz Trbovelj sodelovala pri reševanju ponesrečenih jamarjev. Članek je zaključila: »... rešili so vsaj eno mlado življenje; mogoče bi rešili vse štiri, ČE BI KLIC NA POMOČ HITREJ PRIŠEL DO RUDNIKA TRBOVLJE«.

Po prevozu na inštitut za sodno medicino v Ljubljani je

bila opravljena sodna obdukcija Ivana Knavsca, Emila Matka in Ivana Dimica. Vzrok smrti je nezgodna zastrupitev z ogljikovim monoksidom, saj so imeli v krvi od 59% do 69% karboksihemoglobina, kar je smrtna doza. Teorija govori o tem, da takšna količina karboksihemoglobina povzroči zelo hitro smrt, iz prakse pa so nam sodno zapriseženi izvedenci ISM Ljubljana povedali, da je smrt nastopila po 15 ali največ 30 minutah po vstopu v jamo.

Prosimo vas, da tudi to objavite v vašem časopisu, hkrati pa se vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Po pooblastilu načelnika uprave

Načelnik oddelka:

Ivo Brezovnik, s. r.

s čolnom prepeljali na tretjo plažo, ki je peščena. Tam so prišli na svoj račun vsi neplavalci, saj je voda zelo nizka in le počasi prehaja v globljo. Igrali pa smo tudi nogomet in to dekleta proti fantom. S pomočjo tovariša Grujiča in Zalokarja, ki je bil vratar, je dekletom uspelo zmagati 10 : 3. Po končani tekmi smo vsi otroci umazani od blata poskakali v morje in tam se je naša razgibanost še nadaljevala.

Nekega popoldneva smo imeli na pomolu piknik. Tovariš Žarn nam je pripravil zelo okusno meso, pečeno na žaru in še predno smo malicali, so se nam cedile iz ust sline.

Vsem nam so dnevi zelo hitro minevali in dočakali smo predzadnji večer. Organizirali smo poslovilni večer s pesmijo, šalami in plesom. Zatem pa smo otroci enoglasno izrazili željo, da naj bi nam bil omogočen ogled rovov, to je delovnih mest naših pokojnih očetov in sedanjih rudarjev, ter da bi naslednje leto, če bomo spet odšli na skupno letovanje, imeli iste vodiče kot letošnje leto in da bi bilo letovanje daljše kot pet dni.

Prišel je zadnji dan. Želeli smo si, da bi čas ustavili in da bi naše letovanje še nadaljeva-

Lepo skrbite za nas!

REK Zasavje je ob stalni skrbi za otroke smrtno ponesrečenih delavcev, tudi letos v okviru svojih možnosti organiziral 5-dnevno brezplačno letovanje, v rudarskem počitniškem domu na Rabu.

V nedeljo, 25. junija 1978 smo se otroci zbrali skupno s spremljevalci pred poslovno zgradbo REK v Trbovljah ob 7.30 in odpotovali soncu naproti. In tako smo se po letu dni spet srečali otroci, ki smo že lansko leto skupaj letovali na otoku Rabu.

Kljub temu, da je bilo letošnje vreme bolj muhavo in slabše kot lani, smo na Rabu preživeli pet nepozabnih dni. Skupaj smo hodili na plažo, na sprehode in tudi na ples, živeli smo kot ena družina. Do spremljevalcev smo bili sprva nezaupljivi, saj jih nismo poznali, toda kmalu so nam postali prijatelji, mladostni in veseli in vedno pripravljene na šalo ali pa tudi resen pogovor. Izjema pri tem je bila le tova-

rišica Železnikova, ki je naša znanka že od lanskega leta. Nikdar nam ni bilo dolg čas. Kopali smo se od jutra do večera na plaži pod paviljoni, enkrat pa so nas spremljevalci

Najprijetneje je bilo v vodi, pa seveda tudi na soncu. Skupina hčera in sinov delavcev našega kolektiva, ki so se smrtno ponesrečili med delom pri REK Zasavje. (Foto Ivan Žarn)

li, toda ure ni bilo moč slepiti in tako je čas slovesa prišel. Tega pa ni potrebno posebej opisovati, dodam naj le to, da je marsikateremu izmed naš v grlu zrasla kepa, ki je dušila naše solze.

Zdaj, ko sem s tem prispevkom znova obudila to nepozabno srečanje, želim v imenu vseh otrok-letovalcev izraziti zahvalo celotnemu kolektivu REK Zasavje in vsem, ki so

nam s svojimi prispevki omogočili to prijetno in nepozabno letovanje. Posebna zahvala velja tudi našim spremljevalcem tovarišu Andreju Zalokarju iz rudnika Hrastnik, Ivanu Žarnu iz RGD, Dragu Grujiču iz rudnika Zagorje in tovarišici Hedi iz delovne skupnosti skupnih služb REK, za skrb in potrpljenje ter prijateljstvo in veselje, ki so nam ga nudili.

Nikolaja Košir, Tolmin

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem vam, ki ste nam otrokom smrtno ponesrečenih delavcev REK Zasavje omogočili petdnevno letovanje v domu rudarjev na Rabu.

To srečanje z nami je bilo zelo prisrčno, iskreno in prijateljsko. Vse dni letovanja smo bili zelo zadovoljni, ker nam je bilo vreme naklonjeno, tako da smo izkoristili priložnost za kopanje. Z barko smo se peljali na na 3. plažo — Barbat. Ta plaža je bila zelo ugodna za mlajše otroke — neplavalce. Vodiči so nas na željo starejših otrok peljali na ples, mlajše pa na sprehod po obali.

Še nkrat se vam zahvaljujem za teh nekaj prijetnih dni, ki smo jih preživeli v krogu otrok smrtno ponesrečenih delavcev in med vodiči.

S prisrčnim pozdravom!
Milena Krnec

Otroci smrtno ponesrečenih delavcev REK Zasavje, v času letovanja na Rabu. V večernih urah so se zbirali v jedilnici in se pogovarjali o najrazličnejših zadevah. Posnetek kaže zadnji tak razgovor pred odhodom domov. (Foto Ivan Žarn)

NEKDANJI PIONIRJI priporočajo

Zveza pionirjev Jugoslavije praznuje 35 let svojega obstoja. Letos smo se v šoli veliko pogovarjali o njeni ustanovitvi. Zvedeli smo marsikaj o tem, kako so bili pionirji med vojno pogumni. Da bi zvedeli kaj več o pionirski četi, ki je med vojno delovala v Trbovljah v Bevškem, smo v šolo povabili tovariša Janeza Ocepka, predsednika občinske skupščine v Trbovljah in tovariša Ivana Sladiča, mehanika v Bevškem. Pionirji smo spraševali, tovariša sta nam odgovarjala.

Razgovor je začel tovariš Ocep:

— Med vojno so bile povsod po Sloveniji pionirske čete. Te so pomagale partizanom. Tudi v Bevškem je bila pionirska četa in midva s tovarišem Ivanom sva bila tudi pionirja v tej četi, ki je štela samo osem pionirjev in smo jo ustanovili konec poletja 1944. leta. Čeprav nas je bilo malo, smo Nemcem marsikatero zagodli.

Pionirji: Na čigavo pobudo ste ustanovili četo? Ste imeli komandanta?

Tovariš Sladič: Četo smo ustanovili na pobudo terenskih delavcev. Povezani smo bili zlasti z Rudijem Bantanom. Njegovo partizansko ime je bilo Sin. Naloge smo dobivali od partizanov nad Bevškem v Jazmih. Seveda pa smo veliko akcij izvedli tudi na lastno pest. Komandanta nismo imeli, najstarejši med njimi sem bil jaz, ki sem bil star 15 let.

Pionirji: Kakšne akcije ste opravljali?

Tovariš Ocep: Rezali smo telefonske žice med Trbovljami in Zagorjem. Eden je splezal na drog, prerezal žico in jo spustil na tla. Tam smo žico zvlili in jo odnesli partizanom. Seveda smo postavili stražo. Tovariš Sladič je naredil trobento, ki jo ima še sedaj. Do-

govorili smo se za različne piske. Vsak pisk je nekaj povedal. Ko smo zaslišali pisk, smo se razbežali.

Ena izmed naših največjih akcij je bila, ko smo 15 Nemcev spravili v partizane. V neki trgovini smo se pogovarjali z njimi. Eden je zaslutil, da imamo zveze s partizani. Rekel nam je, da bi nekaj Nemcev rado odšlo v partizane. Zmenili smo se za datum. Z vojaško opremo so morali priti na določeni kraj. Tam smo jim odvzeli orožje. Pozneje so ga dobili nazaj. To je bilo že bolj ob koncu vojne.

Tudi jaz sem vprašal:

Zakaj ste postali pionir? Ali zato, ker ste videli v partizanih junake, ki bi jih radi posneli? Tako kot mi danes športnike? Ali zato, ker ste vedeli, kaj povzroča okupator domovini? Ste se zavedali, da se borite za svobodo?

Tovariš Ocepek: Pionir sem postal, ker sem hotel, da bi bilo čimprej konec vojne, saj smo imeli očete v partizanih. Čutili smo, da je naše sodelovanje za partizane pomembno. Seveda smo bili pogumni tudi zato, ker očetov ni bilo doma in fantje vedno radi kaj juna-

škega naredimo. Zdelo se nam je, da delamo zelo prav.

Pionirka: Kaj naročate nam sedanjim pionirjem, ki tako lepo živimo v svobodni domovini?

Tovariš Ocepek: To pa preberite na prvi strani vašega izkaza, kjer so napisane besede tovariša Tita! Pridno se učite, pomagajte drugim in primite za vsako delo, da bomo še naprej srečni v naši domovini!

S tem smo uro razgovora končali. Zdelo se mi je mnogo prekratka.

Franci Močilar, 4. b
PE A. Hohkraut

Delovna organizacija v sistemu vseljudske obrambe

Delovne organizacije imajo pravico in dolžnost, da sodelujejo v obrambi domovine in s tem ciljem izvajajo ustrezne priprave na področju ljudske obrambe in izvršujejo obveze in dolžnosti do ljudske obrambe, predvidene s tem zakonom.

(Iz zakona o ljudski obrambi SFRJ)

Koncepcija vseljudske obrambe je svojevrstna in izvirna vojna doktrina naše domovine, zasnovana na samoupravnem socialističnem sistemu. Le-ta izhaja in je zrasla na zgodovinskih tradicijah, naukih in izkušnjah našega narodnoosvobodilnega boja in mirnodobnega razvoja naših oboroženih sil. Tako konceptirana vojna doktrina, je zapisal pokojni generalpolkovnik Viktor Bubanj v svoji študiji Doktrina zmage, ima že svojo bogato in preizkušeno teorijo in svojo še bolj bogato prakso, še posebno vsebinsko in poučno iz obdobja po drugi svetovni vojni. Le-ta je dokazala svojo univerzalnost in vojno-znanstveno vrednost ter je z vso pravico zavzela pomembno mesto v vojni znanosti, ker znanstveno in objek-

tivno rešuje probleme obrambe, neodvisnosti in svobodnega razvoja malih dežel in narodov, ki so primorani braniti svoj obstoj in bodočnost pred vsakim agresorjem in v najtežjih vojnih pogojih.

Obramba domovine torej ni samo dolžnost občanov, kakor se to pogosto razumeva, temveč tudi vseh ostalih družbenih dejavnikov. V okviru oboroženih sil naše zemlje, poleg JLA, teritorialne obrambe, civilne zaščite, občanov, družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenih organizacij, vsekakor pomembno mesto, v okviru samoupravnih pravic in dolžnosti pri obrambi svoje domovine, pripada delovnim organizacijam. Z obrambnimi potrebami sta pogojena vsebina in obseg nalog na področju proizvodnje in družbenih dejavnostih, opredeljenih v zakonu o ljudski obrambi. Poleg tega lahko delovne organizacije, v skladu s svojimi potrebami in možnostmi, razširijo obveze, katere jim opredeljuje zakon. Delovne organizacije se morajo v miru pripravljati, da bi lahko v primeru vojne nada-

ljevale svojo dejavnost s tem, da si zagotovijo materialne pogoje, predvidijo potrebne organizacijske spremembe in da usposablajo svoje delavce za delo v vojnih pogojih, ob ističasni zaščiti in obrambi.

Da bi zagotovila potrebe ljudske obrambe, ki izhajajo iz mesta in vloge delovne organizacije, je le-ta dolžna, da v miru, ob izdelavi vojnega načrta proizvodnje ali uslug, precizira in detajlira uresničevanje odločitev pristojnih organov družbenopolitičnih skupnosti. Ta obveza izhaja iz načela, da se v delovni organizaciji priprave oblikujejo na lastnih načrtih in odločitvah, kakor tudi na odločitvah družbenopolitičnih skupnosti. Občina, regija, republika in federacija so pooblašene, da usmerjajo priprave delovnih organizacij in da vplivajo, da se njihovi vojni načrti uskladijo z načrti družbenopolitičnih skupnosti in drugih delovnih organizacij.

Poseben značaj podružbljanja ljudske obrambe je izražen v pravici delovne organizacije, da v cilju lastne obrambe v vojni, v miru pripravljajo,

usposabljaajo in organizirajo svoje oborožene skupine, straže, patrole, delavske čete, bataljone, protiletalsko enoto in podobno. Poleg tega delovna organizacija lahko oblikuje tudi druge službe teritorialne obrambe in aktivno sodeluje pri drugih obrambnih ukrepih v okviru splošne koncepcije vseljudske obrambe. Če je z načrtom predvideno usposabljanje teritorialnih enot in služb v okviru družbenopolitične skupnosti, potem se delovna organizacija mora podrediti temu, vendar ima pravico, da se samoupravno odloči za razširitev teh priprav.

Naloga posebnih enot teritorialne obrambe je obramba delovne organizacije pred sovražno dejavnostjo, vzdrževanje reda in varnosti ter opravljanje del civilne zaščite. Te enote, kakor tudi ostale enote, ki se osnujejo v delovni organizaciji, v vojni branijo delovno organizacijo pred sovražnikom samostojno ali v sodelovanju z ostalimi silami teritorialne obrambe in operativnimi enotami JLA. Če pristojni štab ljudske obrambe smatra za potrebno in je v interesu splošnega sistema ljudske obrambe v prostoru, kjer je delovna organizacija, lahko odloči, da enote delovne organizacije sodelujejo v borbah tudi izven delovne organizacije, kateri enote pripadajo. Delovne organizacije lahko formirajo, še posebno večje, tudi svoje izvidniške službe, obveščevalne službe in podobno.

Delovne organizacije tudi samostojno organizirajo in pripravljajo ukrepe za zaščito in reševanje ljudskih življenj in materialnih dobrin pred vojnimi nevarnostmi in elementarnimi nesrečami. V ta namen že v miru formirajo ustrezne enote civilne zaščite, ki se po potrebi povezujejo v enotni sistem civilne zaščite v občini.

V okviru prioritarnih nalog, ki izhajajo iz nalog civilne zaščite, so delovne organizacije dolžne, da zagotovijo zaščito svojih delavcev v primeru bombardiranja v zakloniščih in

ustreznih objektih, ki morajo biti zgrajeni že v miru, da se pripravijo in prilagodijo sodobni zaščiti pred termonuklearnimi napadi, na evakuacijo delavcev in materialnih dobrin, na zatamnitev svojih objektov in prometnih sredstev, da se pripravijo na kolektivne ukrepe glede RHB zaščite in reševanja, na reševanje v primeru elementarnih nesreč in podobno. Seveda v ta sklop sodi zaščita tako tajnosti ljudske obrambe, kakor tudi poslovnih tajnosti.

Pri normativnem urejanju odnosov v pogledu obrambnih priprav v delovni organizaciji je treba izhajati iz tega, da se zagotovijo popolnost, učinkovitost in pravočasnost pri mobilizaciji in angažiranju ljudskih in materialnih sil. V tem pogledu delovna organizacija ukrepa samostojno in samoupravno v smislu obćih načel, s katerimi je reguliran njen pravni in politični položaj ter upošteva naloge in obveze, katere ima na področju ljudske

obrambe v splošnem obrambnem sistemu naše države. Zadeve ljudske obrambe v pristojnosti delovne organizacije opravljajo zbori delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela, oziroma delovni organizaciji, delavski sveti, izvršilni organi, direktor, oziroma poslovodni organ, kakor tudi organi, ki strokovno neposredno delajo na področju ljudske obrambe, komisija za ljudsko obrambo, štab za ljudsko obrambo in zaščito in strokovne službe ljudske obrambe.

To, da je delovni organizaciji omogočeno, da v tolikšni meri samostojno in samoupravno sodeluje v obrambi, ne samo svojega kolektiva, temveč domovine kot celote, je izraz položaja kakršnega ima delavec v naši samoupravni socialistični družbi, kakor tudi pomena, vloge in naloge, ki jo delovna organizacija ima v vsesplošnem obrambnem sistemu naše države.

Svetislav Nikolić

Pritožbe delovnih ljudi

Pred nedavnim je izdelala komisija skupščine SFRJ za vloge in pritožbe analizo o svojem delu in izkušnjah v zadnjih štirih letih. Biro zvezne skupščine za vloge in pritožbe je dobil 94.845 pismenih zahtevkov ter sprejel 35.963 obćanov. Obćani so se pritoževali na zvezno skupščino oziroma na njeno posebno komisijo zaradi najrazličnejših problemov, med njimi so seveda problemi socialnega značaja, stanovanjska problematika, vprašanja zaposlovanja, itd. Komisija je ugotovila, da se je le 20% vseh dobljenih pritožb nanašalo na pristojnost te komisije, vsa ostala vprašanja o katerih so se obćani in delovni ljudje pritoževali, pa so se nanašala na pristojnost samoupravnih organov, organizacij združenega de-

la, obćinskih skupšćin ter republik in pokrajin. Zvezna komisija ni reševala vlog in pritožb s tistega področja, za katere so pristojne republike in pokrajine, kar je postopek komisije zavlačevalo in poslabševalo. Obćani so se namreč pritoževali tudi na delo republiških organov in pokrajin, zato so želeli, da jih obravnava in rešuje zvezna komisija. Zvezna komisija pa tudi ni mogla sprejemati vseh vlog, ki jih je poslala pristojnim organom in organizacijam v reševanje. Pogosto odstopljenih vlog v različnih organizacijah niso reševali, kar so dokazovale številne ponovljene vloge istih obćanov. Vsebinske vloge in pritožb obćanov in delovnih ljudi, se nanaša kot smo že navedli, v skoraj 90% na pereče življenjske

probleme delovnih ljudi in občanov. To so stanovanjska vprašanja, zaposlovanje, socialno varstvo, uresničevanje samoupravnih pravic, delitev dohodka, počasnost dela sodišč in upravnih organov, probleme šolanja, zdravstveno in borčevsko varstvo, uresničevanje pravic na temelju pokojninskega zavarovanja, ipd. Zvezna komisija se je v nekaterih primerih posluževala prakse, da so na

sejah sodelovali tudi predlagatelji pritožb oziroma zahtevkov. Predvsem velja to za organizacije, ki so dajale pobudo za spremembo nekaterih predpisov. Komisija je ugotovila tudi, da so posebno v zadnjem času imeli podpisniki vlog v 50 % primerov prav, ko so njihove navedbe neposredno proučili. Ugotovljeno je namreč, da je odločilnega pomena prav neposredna raziskava na-

vedb delovnih ljudi in občanov v svojih vlogah in pritožbah. Reševanje vlog in pritožb raznih komisij, tako na občinski, republiški in zvezni ravni je zahtevno delo in terja dobršno mero strokovnega znanja, nepristranosti in potrpežljivosti. V vseh primerih pa se je treba izogibati rutinskemu delu oziroma rutinskemu obravnavanju vlog in pritožb.

Rударstvo in energetika doma in po svetu

ELEKTRIKE BO DOVOLJ

V Sloveniji se ni treba bati, da bi v prvih jesenskih mesecih, pa tudi ne kasneje omejevali porabo električne energije. V prvi polovici leta je bilo namreč precej padavin. Te so precej težav povzročile kmetijstvu, ugodno pa so vplivale na elektrogospodarsko situacijo. Predvidevanja z oskrbo z električno energijo na področju naše republike so razmeroma ugodna v vseh pogledih, tako zaradi ugodnega hidrološkega leta, kakor tudi zaradi precejšnjih količin uskladičenega premoga pri termoelektrarnah. Jugoslovanske HE so za 1. avgust predvidevale za 2,2 milijarde kWh vode za svojimi jezovi, dejansko pa je zaloga voda na ta dan bila za skoraj milijardo kWh večja. To stanje pa seveda zagotavlja normalni potek popravila agregatov v TET REK Zasavje je TEŠ REK Velenje. Tudi ostale TE ne izkoriščajo v celoti svojih zmogljivosti in se pripravljajo na zimsko obratovanje. Zmanjševanje proizvodnje električne energije v TE pa je bilo namerno, da bi v čim večji meri izkoristili hidroelektrarne in obdržali na zalogi čimveč premoga. Slovenske TE so imele koncem julija na zalogi 951.000 t. premoga, kar je 36 % več kot so načrtovali. Kljub temu, da so TE obratovale manj, pa je bila julija proizvodnja električne energije za

12,5 % večja kot v istem mesecu lani. Bojazni, da bi primanjkovalo električne energije v jesenskih mesecih t.l. torej ni. Kljub temu pa rudarji in energetiki ne drže rok križem, pač pa izvajajo remontna dela in dokončujejo razne elektroenergetske objekte in naprave.

ODLOŽENA JE GRADNJA RAFINERIJE V KOPRU

Pred nekaj leti so ustanovili v Kopru posebno delovno organizacijo Sermin. Imela je nalogo, da bi pripravila gradnjo rafinerije v Kopru. Ta naj bi pričela obratovati do konca tega petletnega obdobja, to je do leta 1980. Medtem pa so se okoliščine zelo spremenile in gradnja rafinerije v Kopru je bila odložena za nekaj časa. Seveda je tudi Sermin prišel do razpota. Predvidoma bodo v septembru t.l. ustanovili na zboru ustanoviteljev Sermina industrijsko energetsko cono v Kopru. Zgraditev te cone bi vsaj nekoliko nadomestila odloženo gradnjo rafinerije.

PORABA TEKOČIH GORIV GRE PREKO VSEH MEJ

Poraba tekočega goriva nas spominja na pravi boom oziroma v leta 1966 do 1973, ko so premog neusmiljeno izpodrivali s tržišča na račun vse skokovitejših porab vseh vrst teko-

čih goriv. To lahko sklepamo po tem, da so kupci v prvih petih mesecih t.l. nabavili več kot 10 % več naftnih derivatov, kakor v enakem razdobju lanskega leta. V zveznem komiteju za energetiko in industrijo ugotavljajo, da razen v nekaterih primerih ni prišlo do pomanjkanja poedinih vrst goriva. Vsaka letna doba pa ima seveda svoj vpliv na menjavo strukture porabe. Le konjunktura mazuta se ne spreminja in narašča. V preteklih mesecih je posebno porasla poraba propanbutan plina in nekaterih specialnih vrst tekočih goriv. Razumljivo je, da je prišlo do večje porabe bencina in nekaterih vrst olja, ko pa je bila, posebno v poletnih mesecih, turistična bera mnogo večja kot preteklo leto. Kljub temu, da so z energetsko bilanco naše države odlagali, pa je postalo po mnenju zveznega komiteja za informacije jasno, da je treba za domače potrebe zagotoviti uvoz 10,1 milijona ton surove nafte, kljub temu, da jo bomo doma proizvedli okoli 4,1 milijona ton. Če bi uvozili še 1,5 milijona ton naftnih derivatov, bi te količine zadoščale za zadovoljitev potreb po tekočih gorivih. Ocenjujejo, da je bilo tržišče v teh mesecih v naši državi solidno oskrbljeno z naftnimi derivati, lahko pa pride do težav v zadnjih mesecih t.l., če uvoz nafte ne bo potekal po predvi-

deni dinamiki. Skok porabe nafte in naftnih derivatov je torej očiten. Težave pa nastopajo hkrati v proizvodnji premoga. V šestih mesecih t.l. so jugoslovanski premogovniki proizvedli skupno 19,344.000 ton premoga vseh vrst, ali 690.000 ton več kot v istem obdobju lani. Povečanje torej pomeni 3,7%. Če pa to povečanje preračunamo v kalorije, pa se je proizvodnja povečala le za 2,9%. Stagnira torej proizvodnja in poraba črnega in rjavega premoga, povečuje pa se proizvodnja lignita. Lahko ugotovljamo, da naše domače energetsko bogastvo — premog ni tako cenjen, kot je cenjena naprimer uvožena nafta.

TERMoeLEKTRARNA TUZLA V PRIČENJA Z DELOM

Sredi septembra t.l. bo predvidoma pričela obratovati novozgrajena termoelektrarna Tuzla V. S tem se bodo zmogljivosti elektroenergetskih objektov v BiH bistveno povečale. Zgraditev TE Tuzla V sodi v okvir sedanjega srednjeročnega programa razvoja bosansko-hercegovaške energetike. Srednjeročni program predvideva zgraditev štirih hidro in štirih termoelektrarn do leta 1981. Tuzla V bo imela zmogljivost 215 MW, od skupne proizvodnje električne energije iz nove TE bo polovico prejemale el. gospodarstvo Slovenije, ki je sofinanciralo gradnjo Tuzla V. Letna proizvodnja bo znašala 1,15 milijard kWh, porabila pa bo 900.000 ton premoga letno. Stroški investicije bodo znašali predvidoma 1,38 milijard dinarjev, kar je razmeroma ugodno napram sedanjim cenam. Običajno se računa investicije za en MW 10 milijonov dinarjev.

Z zgraditvijo Tuzla V je zakrožena izgradnja TE Tuzla. Skupne instalirane moči bodo znašale 800 MW, letna proizvodnja vseh termoelektrarn Tuzla pa bo znašala 4,5 milijard kWh, za kar bodo porabili 4,7 milijonov ton premoga iz

sosednjih Titovih rudnikov v Tuzli.

Elektrogospodarstvo in rudarji SR BiH pa medtem že razpravljajo o ideji o postavitvi »Velike Tuzle« z močjo 2.000 MW, s čimer bi se celotna proizvodnja premoga v tuzlanskem bazenu na licu mesta oplemenitila v električno energijo. Pri postavitvi in koriščenju zmogljivosti pa bi lahko sodelovale še druge republike.

KONČANA JE I. FAZA 380-kV SISTEMA JUGOSLAVIJE

Pred nedavnim je bila končana I. faza izgradnje 380-kV sistema Jugoslavije. S tem, ko je bila dokončana predfaza pa so junija t.l. sklenili tudi pogodbo za pričetek izvajanja II. faze te mreže.

V I. fazi programa od leta 1976 do 1978 je bilo zgrajenih 2.924 km daljnovodov in 12 transformatorskih postaj s skupno instalirano močjo 7.700 MVA s 6. začasnimi priključki vodov za vzporedno delo z obstoječo 220-kV mrežo v vrednosti 220 milijonov dolarjev.

V II. fazi 380 MV mreže kate-re izgradnja se je pričela v letošnjem letu, bo na območju vseh republik in pokrajin zgrajenih 1.097 km daljnovodov in 24 transformatorskih postaj z razvodnimi napravami s skupno instalirano močjo 9.600 MVA. Poleg tega gradijo še 9 republiških in pokrajinskih dispečerskih centrov s telekomunikacijskim sistemom upravljanja, ki bo dokončan po letu 1983. Vrednost teh objektov znaša okoli 12,25 milijard dinarjev ali 680 milijonov dolarjev.

380-kV omrežje Jugoslavije spada v vrsto največjih projektov te vrste na svetu, ki se gradi manj kot 10 let, z investicijami, ki prekoračujejo vrednost milijardo dolarjev. Finančna sredstva za zgraditev tega velikanskega objekta zagotavljajo z raznimi krediti Mednarodna in Evropska banka ter skladi članic JUGEL. Samo v daljnovodno omrežje bo vgrajenih okoli 40.000 km aluminij-sko jeklenih in specialnih vrvi,

kar pomeni dolžino obsega naše zemlje. Vgrajenih pa bo na tisoče ton še drugega materiala, daljnovodnih jamborov, izolatorjev, mernih transformatorjev itd. Prenosna moč 380-kV daljnovodov znaša na posrednih delih daljnovoda od 600 do 1000 MW, kar ustreza moči naše največje hidroelektrarne Djerdap. Pri izvajanju del sodelujejo številne domače delovne organizacije pa tudi tuje firme iz 12 evropskih držav.

SEV POSPEŠUJE GRADNJO ATOMSKIH CENTRAL

Čeprav je v SZ pričela obratovati prva atomska centrala že leta 1954 v bližini Moskve, pa trenutno v državah SEV proizvodnja jedrske elektrike močno zaostaja za zahodnimi državami. Medtem ko znaša delež električne energije iz jedrskih central v Veliki Britaniji 13%, na Švedskem 18% in v Švici 20%, znaša v SZ le 3%. Od celotnih 1.150 TWh je bilo v atomskih centralah pridobljenih le 35.000 GWh. Razlog za zaostajanje jedrske energije je v tem, da razpolaga SZ z ogromnimi rezervami konvencionalnih energetskih virov. Sedaj pa bo SZ gradnjo atomskih central pospešila, saj so ti naravni zakladi večinoma v težko dostopnih azijskih predelih SZ, medtem ko energije v evropskem delu dežele že počasi primanjkuje. Tudi v ostalih državah SEV, ki ne razpolagajo z zadostnimi naravnimi energetskimi viri, bo gradnja jedrskih central pospešena. Po podatkih mednarodne centrale za atomsko energijo je razpolagala SZ 1. maja 1978 z 19 atomskimi centralami s kapaciteto 7.616 MW. Obenem so ZDA razpolagale istočasno s 65 atomskimi centralami s 36.341,30 MW. Ostale države SEV so že začele vsaj z gradnjo atomskih central. V Bolgariji obratujeta že dve jedrski centrali z 836,8 MW, v NDR štiri s 1.286,6 MW in v ČSSR ena s 110 MW. Skupna instalirana kapaciteta atomskih central v državah SEV znaša približno 9.850 MW.

MEDNARODNO POSVETOVANJE O RUDARSKIH MERJENJH

V času od 24. do 29. septembra 1978 bo v Achenu — Zvezna republika Nemčija, IV. mednarodni simpozij o rudarskih merjenjih. Zanimanje za udeležbo na tem mednarodnem posvetovanju vlada tudi med jugoslovanskimi geodeti oziroma jamomerci. Udeležbo prijavljencev iz Jugoslavije organizira zveza inženirjev in tehnikov rudarske, geološke in metalurške stroke Jugoslavije — Jugoslovanski komite za rudarska merjenja.

POSVETOVANJE O RUDARSTVU

Od 11. do 14. septembra bo v Beogradu mednarodno posvetovanje o izmenjavi znanstvenih in tehničnih dosežkov na področju rudarstva držav v razvoju. Cilj posvetovanja, ki ga bo organizirala Gospodarska zbornica Jugoslavije, je izmenjava informacij in izkušenj oziroma znanja in tehnologije na področju rudarstva v teh državah. Doslej se je že prijavilo 45 udeležencev iz držav Azije, Afrike in Južne Amerike. Posvetovanje, ki naj bi prerastlo v stalno obliko sodelovanja med strokovnjaki držav v razvoju, bo imelo velik pomen za našo državo, koristilo pa bo tudi domačemu gospodarstvu in znanosti. Nedvomno se bodo tako odprle večje možnosti vključevanja gospodarskih in znanstvenih dosežkov v procesu izmenjave med temi državami in krepitve ekonomskega sodelovanja.

ZDA — NAJVEČJI SVETOVNI ENERGETSKI PORABNIK

Po podatkih komisij ES so v svetovnem merilu v energetski potrošnji na prvem mestu ZDA, saj je energetska potrošnja 27-krat višja kot v državah v razvoju. V primerjavi z Japonsko in ES pa je potrošnja na prebivalca 2-kratno večja. V devetih državah ES je potrošnja su-

rove nafte na prebivalca 3,5 ton, na Japonskem 3,2 toni, v državah v razvoju povprečno 0,3 tone, v ZDA pa 8,2 toni na prebivalca.

SZ PROTI ENERGETSKEMU RAZSIPANJU

Zaradi ogromnih investicijskih stroškov, ki nastajajo pri izkoriščanju plinskih nahajališč na severu zahodne Sibirije (plinovod od centralnih delov dežele, ki ima premer 1.420 mm, velja skupno s kompresorskimi postajami 2,5 mlrd. rubljev), je minister za plinsko industrijo SZ Ordušev pozval sovjetsko javnost k varčnejši potrošnji zemeljskega plina. Proizvodnja plina je sicer v letu 1977 s 346 mlrd. m³ (plan za leto 1978: 370 mlrd. m³) najvišja v zadnjih 10 letih in se je več kot podvojila, vendar pa postaja problem plinske preskrbe države kljub temu vedno bolj pereč.

KJE JE NAJVEČ JEDRSKIH ELEKTRARN?

Največ jedrskih elektrarn, ki obratujejo, imajo Združene države. Tu jih je konec 1977 dajalo 68 električni tok. V Veliki Britaniji jih obratuje 33, v Zahodni Nemčiji 14, v Sovjetski zvezi 27, na Japonskem 17, v Kanadi 10, na Švedskem 6, v Franciji 12, v Švici 3 in v Italiji 3.

Električnega toka so l. 1977 proizvedle: v Združenih državah 262 milijard kilovatnih ur, v V. Britaniji 38 milijard, v Zah. Nemčiji 36 milijard, v Sovjetski zvezi 35 milijard, na Japonskem 25 milijard, v Kanadi 27 milijard, na Švedskem 20 milijard, v Franciji 18 milijard, v Švici 8.100 milijonov in v Italiji 3.400 milijonov kilovatnih ur.

MEHIKA IŠČE ENERGETSKO POVEZAVO Z EVROPO

Mehika se je nedavno tega dogovarjala z Urencom, britansko-nizozemskih-nemškim jedrskim konzorcijem in z British Nuclear Fuels o sodelovanju na

jedrskem področju. Mehika bo namreč v prihodnjih desetih letih imela na razpolago za dobave 500.000 ton uranove rude, prav tako pa bo postala tudi pomembni izvoznik nafte. Konec leta 1978 bo proizvajala 1,26 milij. sodov dnevno, od česar bo izvozila 0,5 milij. sodov dnevno. Naftne rezerve dosega 120 mlrd. sodov. Mehika želi dobavljati uran Evropi v zameno za evropsko tehnologijo, ki bi jo uporabila za razvoj lastne jedrske energije. Trenutno delujeta le dva reaktorja, do konca stoletja pa naj bi instalirane kapacitete jedrskih central dosegle 18.000 MW.

GRŠKA ENERGETSKA POLITIKA Z NOVIMI AKCENTI

Zaradi stalnih podražitev ter pričakovanega nazadovanja svetovnih naftnih zalog v 80 letih, je glavni cilj grške energetske politike, da nadoknadi nafto v čim večji meri z drugimi energetskimi viri. Predvsem naj bi čim bolje koristili sončno energijo, kot tudi geotermični potencial dežele, intenzivirale naj bi se raziskave novih nahajališč nafte in zemeljskega plina, na koncu 10-letnega programa javne elektroenergetske družbe DEI (1978—1987), pa bo zgrajena jedrska centrala. Z rjavim premogom, ki ga kopljejo v Grčiji, ne bodo uspeli rešiti energetskega problema v celoti. V letu 1976 so izkopali pribl. 22 milij. ton rjavega premoga napram 1 milij. ton v letu 1957, kar pomeni 17,7-% letno rast. 88-% rjavega premoga porabijo za proizvodnjo električne energije. Lani so bila odkrita nova nahajališča s pribl. 700 milij. ton rezerv, tako da se je celotni rezervni potencial povečal na 3.500 milij. ton. 10-letni program družbe DEI predvideva gradnjo devetih novih termoelektrarn s kapaciteto 300 MW. Ker pa premogovne rezerve Grčije zadoščajo le še za kakih 30 let, stremi DEI za tem, da se poveča koriščenje vodne energije. Iz obstoječih rezerv bi na osnovi študije ministrst-

va za industrijo in energijo lahko pridobili letno 85 mlrd. kWh električne energije. Dosedanje kapacitete znašajo 3,5 mlrd. kWh letno. Program DEI predvideva do leta 1982 izgradnjo štirih hidroelektrarn z letno kapaciteto 1,4 mlrd. kWh, do leta 1990 pa naj bi proizvodnja hidroelektrarn dosegla 8 mlrd. kWh letno.

PORAST AVSTRIJSKE POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V I. POLLETJU

V 1. polletju 1978 se je napram istemu razdobju lani potrošnja električne energije v Avstriji povečala za 6 % na 14,7 mlrd. kWh. Proizvodnja hidroelektrarn se je sicer znižala za 6,1 % na 11,6 mlrd. kWh, porasla pa je proizvodnja termoelektrarn in to za 14 % na 5 mlrd. kWh. Izvoz električne energije se je znižal za 22 % na 2,7 mlrd. kWh, uvoz pa povečal za 22,3 % na 1,4 mlrd. kWh.

FRANCOSKI UVOZ PREMOGA V LETU 1977 ZA 9,3 % VEČJI

V preteklem letu se je francoski uvoz premoga dvignil za 9,3 % na 23,78 milij. ton. Uvoz iz ES se je le neznatno povečal na 8,24 milij. ton, delež držav ES v celotnem uvozu premoga pa se je znižal od 46,4 na 34,6 %. Nazadoval je uvoz iz ZDA, in sicer od 3,15 na 1,88 milij. ton, kot tudi uvoz iz SZ (od 1,02 milij. na 0,79 milij. ton), nasprotno temu pa se je močno dvignil uvoz iz Avstralije (od 1,20 milij. na 2,23 milij. ton) in Južne Afrike (od 1,95 na 4,93 milij. ton). Najpomembnejši odjemalec je bilo elektrogospodarstvo, kjer je uvoz porasel, medtem ko je uvoz s strani jeklarske industrije in za potrebe gospodinjstev nazadoval.

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA SZ V PRVEM POLLETJU 1978

V prvem polletju 1978 se je industrijska proizvodnja SZ v primerjavi z istim obdobjem lani povečala za 5,2 %, kar je precej več od načrtovanih 4,5 %, vendar pa nižje od lan-

skeletne polletne stopnje porasta v višini 5,7 %. Delovna produktivnost se je povečala za 3,8 %, tako da so nanjo odpadle skoro 3/4 povečanja proizvodnje. SZ je sedaj na polovici svojega desetega 5-letnega plana, vendar nastopajo pri njegovi izvedbi na posameznih področjih težave. V drugem kvartalu 1978 se je industrijska proizvodnja napram prvemu kvartalu znižala, v prvem kvartalu je znašala stopnja rasti 5,5 %. Naftna proizvodnja, kjer so všteti tudi plinski kondezati, se je v prvi polovici t.l. dvignila napram istemu obdobju 1977 za 4 % na 268 milij. ton, kar pa predstavlja znižanje napram 5-% povprečni letni stopnji rasti v letu 1977.

AVSTRIJSKI ENERGETSKI UVOZ V PORASTU

Lanskoletni energetski uvoz je v Avstriji dosegel vrednost 24,15 mlrd. sch., kar predstavlja v primerjavi s predhodnimi leti močan porast. Energetski uvoz je bil večji v letu 1976, ko je dosegel vrednost 25,2 mlrd. sch. Količinsko je dosegel uvoz 20,5 milij. ton premogovnih enot pri potrošnji 28 milij. ton premogovnih enot. Delež surove nafte in zemljskega plina v celotni energetski potrošnji je znašal lani 70 %, 12 % potrošnje pa je krila vodna energija.

PROIZVODNJA PREMOGA V ES V PRVEM POLLETJU 1978

V prvem polletju 1978 je proizvodnja premoga v državah ES nazadovala za 1,3 %, od 123,01 milij. ton v istem razdobju lani na 121,37 milij. ton. Nazadovanje proizvodnje je posledica manjše potrošnje s strani jeklarske industrije in gospodinjstev. Na skoraj nespremenjeni ravni je ostala proizvodnja glavnih proizvajalcev premoga v ES. V Veliki Britaniji se je proizvodnja skrčila za 0,6 % in v ZRN povečala za 0,1 %, močno nazadovanje je izkazovala Belgija — z 8,8 % ter Francija z znižanjem za 8,2 %.

ZALOGE ČRNEGA PREMOGA V ZRN SO SE SKRČILE

V prvem polletju 1978 se je prodaja črnega premoga v ZRN v primerjavi s sicer zelo nizkim prodajnim rezultatom v prvem polletju 1977, precej izboljšala. Prodaja je v tem razdobju porasla za 16 %, na 44,2 milij. ton premogovnih enot. Razlog za poživitev trgovine je v večjem odkupu elektrogospodarstva kot tudi v večjih dobavah jeklarski industriji tako v ZRN kot tudi v ostalih državah ES. Kljub temu izboljšanje ni zadostovalo za polno izkoriščenost kapacitet. Rudniki so bili ponovno prisiljeni, da zmanjšajo količino izkopenega premoga. Ker je proizvodnja kljub povečani prodaji ostala na nizki ravni prvega polletja 1977, so se zaloge črnega premoga skrčile za 2,3 milij. ton, na 21,9 milij. ton.

MADŽARSKA IN ČSSR BOSTA GRADILI DVE HIDROELEKTRARNI NA DONAVI

Madžarska in ČSSR sta sklenili pogodbo o skupni gradnji dveh hidroelektrarn na Donavi s skupno kapaciteto 900 MW. Prva bo zgrajena v Gabičkovu pri Bratislavi s kapaciteto 750 MW, druga s kapaciteto 145 MW pa na madžarski strani pri Nagymorosu. Oba projekta sta izredno pomembna za izboljšanje plovbe na Donavi.

POSPEŠENA GRADNJA JEDRSKIH ELEKTRARN V DRŽAVAH SEV

Kljub temu da razpolaga SZ z obsežnimi energetskimi viri (36 % svetovnih rezerv zemljskega plina, 12 % svetovnih rezerv surove nafte, 15 % svetovnih rezerv premoga) ter proizvaja 70 % več energije kot ZDA, postaja zagotovitev energetskih virov v državah SEV zaradi močnega porasta potrošnje problematična. V letu 1975 so države SEV krile 70 % potreb iz lastnih virov, do leta 1990 pa se bo ta odstotek zni-

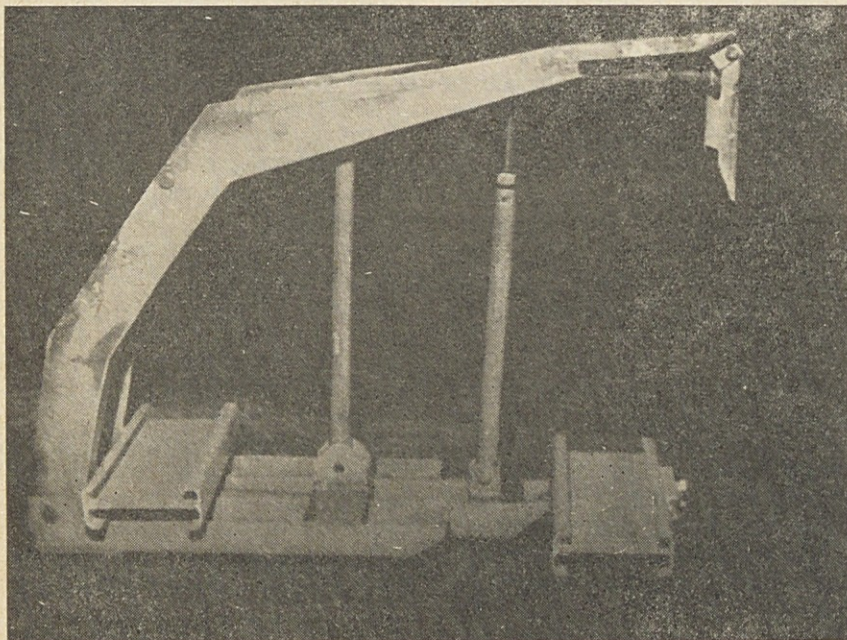
žal na 50 %. Zato bodo države SEV pospešeno gradile jedrske elektrarne, katerih obstoječe kapacitete so znašale konec maja 1978, 9.849,3 MW (ZDA 46.341,30 MW), v izgradnji pa so jedrske elektrarne s skupno kapaciteto 18.960 MW. Po sklepu Sveta SEV bodo v

državah članicah v prihodnjih letih zgradili več jedrskih elektrarn s skupno kapaciteto 45.000 MW.

NEZADOSTNE KAPACITETE POLJSKIH ELEKTRARN

Proizvodne kapacitete v poljski proizvodnji električne ener-

gije izkazujejo deficit 1.5000 MW. Sredi tekočega leta so proizvodne kapacitete dosegle 22.000 MW ter so obstoječe poljske elektrarne proizvedle 57,5 mlrd. kWh, oziroma 5,6 % več kot v predhodnem letu. Z dograditvijo novih elektrarn s skupno kapaciteto 2.470 MW bodo do konca tega leta proizvedli predvidoma 116 mlrd. kWh električne energije.

Maketa ščitnega hidravličnega podporja, prilagojenega našim pogojem. Avtor podporja je Alojz Božič, rudarski nadzornik v jami TOZD Premogovnik Trbovlje. Maketa je bila že razstavljena na mednarodni razstavi izumov v oktobru 1977 na Reki — RAST YU 1977. (Foto A. Božič)

30 LET STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

Na prostoru sedanje Strojne tovarne Trbovlje, so še pred 30. leti stale osrednje rudniške delavnice. V teh delavnicah so popravljali rudniške stroje, zato so imeli organizirano strojno in elektrodelavnico, kovačnico, kolarno, posebej pa je delovala v okviru osrednjih rudniških delavnic tudi mizarna. Iz teh rudniških delavnic so se po vojni razvile najpreje Centralne rudniške delavnice, hkrati pa tudi strojno mizarstvo, sedanja tovarna pohištva v Tr-

bovljah, nekoliko kasneje pa se je razvila iz teh delavnic tudi sedanja Mehanika.

Strojna tovarna Trbovlje — STT bo letos praznovala 30-letnico svojega obstoja. Proslava bo po vsej verjetnosti zadnje dni septembra. Do tega časa bodo dogradili novo tovarniško dvorano, tovarne strojev cestne mehanizacije. Tovarniško dvorano so postavili ob Vodenski cesti, in sicer na lokaciji bivše rudniške separacije premoga in bivše Hopfen črpalke. Zgradba bivše rudniške separacije se je morala umakniti lansko leto,

POVEČANJE PROIZVODNJE PREMOGA V MEHIKI

Po zadnjih ocenah dosegajo mehiške rezerve premoga dve mlrd. ton. Celotna proizvodnja premoga je v preteklem letu dosegla 6,2 milij. ton. V letošnjem letu bo potrošnja dosegla predvidoma 7,1 milij. ton ter bodo morali manjkajoče količine uvoziti. Zaradi stalnega porasta potrošnje je bil izdelan investicijski program, ki predvideva za izkoriščanje in razširitev novih nahajališč investicije v višini 4,5 mlrd. meh. pesov. Z realizacijo predvidenih projektov bodo znižali uvoz premoga, ki letno bremeni Mehiko s 3 milij. \$.

V nekaj vrstah

takoj nato pa so pričeli s pripravljalnimi deli za postavitev nove tovarniške dvorane. Do te proslave pa bodo pripravili tudi srednjeročni načrt razvoja tovarne za obdobje od leta 1980 do 1985. STT naj bi v tem času v celoti spremenila svojo podobo. Vse TOZD STT izdelujejo svoje investicijske razvojne načrte za naslednje obdobje. Na proslavi pa bodo spregovorili tudi o današnjem stanju razvoja samoupravljanja in samoupravnih ter delegatskih odnosov ter bogati dediščini dela in delovanja družbenopolitičnih

organizacij STT v sedanjem obdobju.

ZAGORJANI SO PROSLAVLJALI SVOJ PRAZNIK

V prejšnji številki našega glasila smo objavili kratek prispevek o praznovanju občinskega praznika občine Zagorje ob Savi. Naj ponovimo. Zagorjani proslavljajo svoj praznik v spomin na napad borcev komaj ustanovljene revirske čete, ki so ga izvedli v noči od 8. na 9. avgust 1941 na nemško orožniško postajo v Toplicah pri Zagorju. Bil je namreč prvi partizanski napad na sovražnike v Zagorju, oziroma tudi na Štajerskem.

V času praznovanja svojega občinskega praznika so v Zagorju dokončali nekaj pomembnejših objektov, pričeli pa so z gradnjo tudi nekaterih novih. Posodobili so cesto Kotredež—Jesenovo, v Kisovcu so izročili 5. avgusta namenu novozgrajeno športno igrišče, na Izlakah so pričeli z gradnjo nove telovadnice pri osnovni šoli; prav tu na Izlakah je pričel z delom bencinski servis ter trgovina za prodajo avtomobilskih delov, dne 9. avgusta na sam praznik, pa so pričeli z obnovitvenimi deli na zdravstvenem domu v Zagorju.

Iz poročila, ki ga je podal predsednik skupščine občine Zagorje Metod Malovrh, dipl. inž., je razvidno, da je gospodarska rast dinamičnejša, kar kažejo rezultati prvih šestih mesecev letošnjega leta. V vseh OZD se je povečal fizični obseg proizvodnje. Prihodek zagorskega gospodarstva je za 28 % večji v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta, zboljšuje pa se tudi ekonomičnost poslovanja, pa tudi izvozna aktivnost. V prvih dveh letih so bile investicijske naložbe precejšnje v industriji gradbenega materiala, tovarni pohišva SVEA in tovarni Elektroporcelana na Izlakah; iz združenih sredstev zasavskega gospodarstva in posojil pa je bila zgrajena tovarna plinastega betona Siporex v Kisovcu. Kolektiv Energoinvest

— Varnost je pričel z izgradnjo tovarniških prostorov za posodobitev in razširitev proizvodnje eksplozijsko varne opreme. Letos imajo v načrtu večja vlaganja v keramiki, SVEA, Beton Zasavje in v Delozi. V avgustu oziroma sredi tega leta pa so pričeli v TOZD Premogovnik Kotredež z odpiranjem novih premogovnih rezerv.

Znani so rezultati zadnjega referenduma, ko so se občani z veliko večino odločili za uvedbo III. referenduma. S samopriskom občanov ter sredstvi občinskih, regionalnih in republiških samoupravnih interesnih skupnosti bodo v naslednjih letih zgradili družbene objekte v vrednosti 127 milijonov din, poleg tega pa združujejo še določena sredstva krajevnih skupnosti za posodobitev občinskih cest. Na ta način naj bi posodobili na področju Zagorja 79 cest.

PRIZNANJE REK ZASAVJE

Kolektiv SOZD Energoinvest — Varnost v Zagorju ob Savi, je na letošnji proslavi ob 20-letnici obstoja tovarne Varnost, izrekel pismeno priznanje tudi kolektivu REK Zasavje za dol-

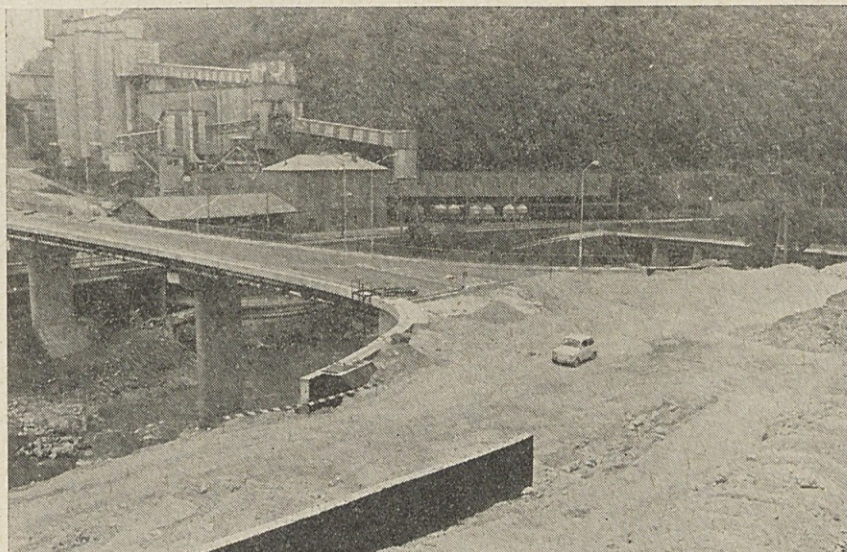
goletno uspešno sodelovanje. Za izrečeno priznanje se zahvalujemo, celotnemu kolektivu Varnosti pa izražamo željo, da bi započeto investicijo v zgraditev nove tovarne čimpreje dokončali in uspešno pričeli z razširjenim programom in večjo proizvodnjo.

SOCIALNI ZAVOD DO KONCA LETA

Poročali smo že da v Trbovljah grade v Koloniji 1. maja nov socialni zavod za upokoje. Z gradbenimi in obrtniški deli bodo predvidoma končali do konca tega leta. Zato je upravni odbor oziroma svet tega zavoda objavil pred kratkim razpis za prigrasitev interesentov za bivanje v tem zavodu. Vlogi morajo priložiti tudi zdravniško spričevalo. Cena bivanja v tem zavoda za enkrat še ni znana.

MOST ČEZ SAVO BO KMALU DOGRAJEN

Dela na gradnji novega mostu čez Savo v Trbovljah gredo h kraju. Dela potekajo le še na priključnih cestah na obeh straneh Save. Predvideno je,

Končno smo v Zasavju postopoma prišli na vrsto pri gradnji novih mostov preko Save. Pred leti je bil najprvo zgrajen nov most čez Savo v Hrastniku, v teku je dograditev novega mostu čez Savo v Trbovljah; glej fotografijo, novega (levo) in starega mostu (desno). Za tem pride na vrsto gradnja novega mostu čez Savo tudi v Zagorju. (Foto A. Bregant)

da bi koncem avgusta tega leta promet začasno že lahko stekel preko novega mostu, da bi lahko nadaljevali z deli na priključnih cestah, predvsem onkraj Save. Promet bo stekel čim bo izdano ustrezno dovoljenje. Sicer pa bo most slavnostno odprt za letošnji dan republike, o čemer pa bomo še poročali.

GRADNJA TOPLOVODNEGA OMREŽJA NAPREDUJE

Naša DO IMD-TOZD Komunalna energetika v zadnjem obdobju pospešeno razširja toplotno omrežje. Tako grade od toparne na Polaju preko Suštarjeve kolonije, Keršičeve ceste, Partizanske ceste do Kolonije 1. maja, nov magistralni vod premera 400 mm, z odcepi, ki pa bodo imeli premer 200, 150 in 80 mm. Grade ga z namenom, da v prvi vrsti oskrbe s toplotno energijo obstoječi dom upokojujencev in bodoči socialni zavod v Koloniji 1. maja. Na omrežje pa se bodo priključili tudi drugi naročniki. Dela izvajajo GIP BETON Zasavje-TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, IMP Ljubljana, KOP Hrasnik in Obrtno podjetje Janez Golob. Projekt so izdelali v podjetju Komunalna energetika Ljubljana. Stroški

bodo predvidoma znašali okoli 3.000.000,— din. Za nekaj časa je bila zavoljo teh del zaprta cesta od Poloja do Kolonije 1. maja.

GRADNJA KOLEKTORJA JE NUJNA

Komunalna skupnost Trbovlje se je odločila naročiti izdelavo projekta za gradnjo kolektorja za odpadne vode. Zgradili bi ga na širšem območju Kolođvorske ceste (pri Sušniku). Znano je, da se iz Trbovelj odteka preko Trboveljščice v Savo veliko odpadnih vod, ki pa jih je nujno očistiti v čistilni napravi. Gradnja bo trajala več let in bo terjala precejšnja sredstva.

USTANOVLJENA JE TEMELJNA SKUPNOST ZA ŽELEZNIŠKI PROMET

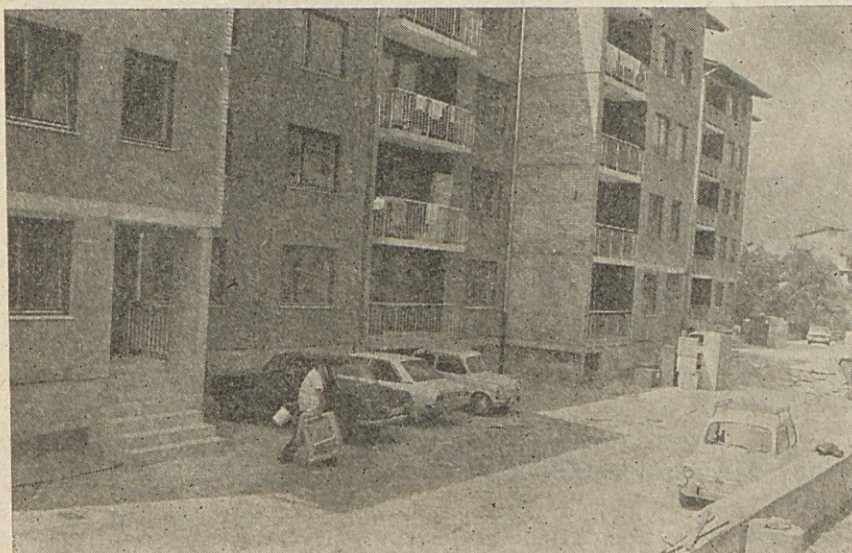
Dne 16. 8. 1978 je bila v Delavskem domu v Trbovljah ustanovna skupščina temeljne skupnosti za železniški in luški promet prometnega središča Trbovlje. Do dneva ustanovne skupščine je podpisalo samoupravni sporazum o ustanovitvi tega prometnega središča 66 % podpisnic iz Litije, Zagorja, Trbovelj, Hrasnika, Laškega, Sevnice, Krškega in Bre-

žic. Med podpisnicami tega sporazuma so TOZD in krajevne skupnosti. Na ustanovni skupščini so izvolili vse potrebne organe in sklenili, da bo sedež prometnega središča Trbovlje v Zidanem mostu. Za to so se odločili iz večih razlogov, predvsem zaradi geografske sredine celotnega območja in pa zaradi razpoložljivih kadrov ter prostorov.

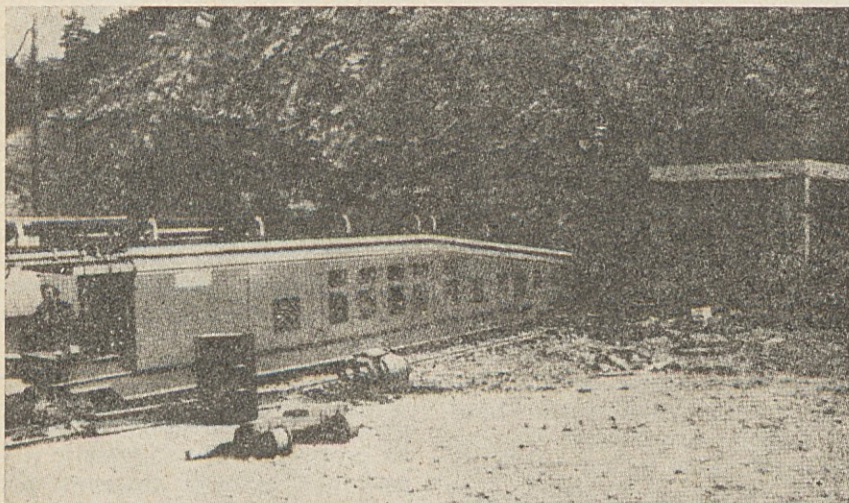
Razvijanje odkopnih metod

Na 80 straneh prinaša letošnji tretji snopič tehničnih publikacij francoskih premogovnikov morda do sedaj najboljše razpravo o širokočelnem odkopavanju z rušenjem »stropnega« premoga, tj. s pridobivanjem premoga iz stropa.

Stalna delovna skupina za francosko-sovjetsko tehnično in znanstveno sodelovanje premogovnikov bazena Blanzay — podzemno odkopavanje — objavlja vzajemno obdelavo odkopne metode debelih slojev premoga v ploski legi. Tekst ima 63 ilustracij. Po sedmih letih aktivnega sodelovanja prikazuje poročilo dosežke v obeh državah tako v pogledu raziskovalnega dela, kakor tudi odkopavanja. Obravnavajo zgodovinski razvoj pridobivanja premoga iz stropa v Franciji in Rusiji, francoske izkušnje mehaniziranja delovišč s pridobivanjem stropnega premoga, kakor tudi ruske poizkuse. Nadalje obravnavajo tehnične in ekonomske dosežke (znižanje proizvodnih stroškov, stroškov za izdelavo in vzdrževanje hodnikov ter pomožnih del). Po tej metodi nameravajo Rusi letno pridobivati 18 do 20 megaton premoga. Tehnični zaključki glede izdelave samohodnega podporja novega tipa

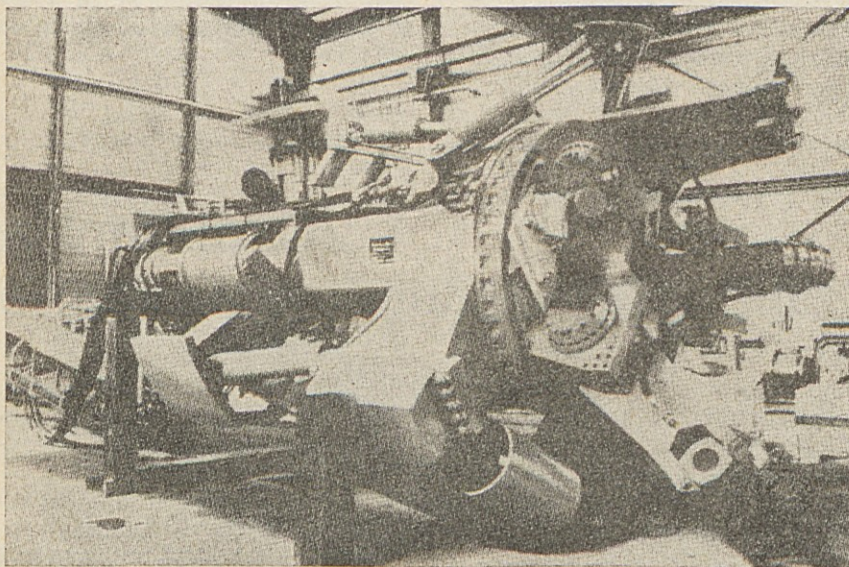

Sredi julija t.l. so se vselili srečni občani v novozgrajena stanovanja v bloku S-54 na Polaju, oziroma v Suštarjevi koloniji v Trbovljah. V zgradbi je dobilo stanovanje tudi 19 naših sodelavcev iz REK Zasavje. (Foto A. Bregant)

Stroj za izdelavo prog oziroma predorov Bouygues; priključne naprave.

O tem stroju smò že objavili kratko vest v našem glasilu. Več pa je bilo napisanega v strokovnem časopisu francoskih premovalnikov — Publications Techniques I-78.

Stroj za izdelavo prog oziroma predorov Bouygues; pogled na rezalno glavo.

so prav tako zajeti v tej razpravi, kakor tudi razvoj ukrepov proti premogovemu prahu. Obdelano je pridobivanje premoga z bobenskim zasekovalnim strojem itd., kakor tudi program za nadaljevanje študijskega dela.

Z ozirom na aktualnost tega poročila za jugoslovansko, pa

tudi slovensko premogarstvo bi bilo koristno, če bi se s to razpravo seznanil čim širši krog naših rudarskih strokovnjakov. Za to pa bi bil potreben prevod. Merodajnim tovarišem v REK Zasavje toplo priporočam, da za svoje tehnično rudarsko osebje oskrbe prevod tega zanimivega dela. I. P.

Priznanja ob občinskem prazniku v Zagorju

Na slavnostni seji občinske skupščine Zagorje ob Savi, dne 9. avgusta, ko so praznovali svoj tradicionalni praznik vsi občani občine Zagorje, so podelili tudi letos več priznanj.

Plaketo »zaslužni občan« občine Zagorje, je dobil za dolgoletno družbenopolitično delo predvojni komunist Otmar Pečar. Plaketo »komuna I« so prejeli: za uspešno 20-letno delo komunalno obrtno podjetje Zagorje, svet revije mladinskih pevskih zborov Slovenije iz Zagorja, s področja kulture ter Gasilski društvi Zagorje in Kotredež ob 70. oziroma 50. obletnici obstoja ter za njuno razgibano dejavnost. Plaketo »komuna II« so podelili Domu TOZD Rudarski šolski center — DO ZPT REKZ v Kisovcu za utrjevanje medsebojnih odnosov in enotnosti med učenci naše in sosednjih republik. Ob tej priliki pa so podelili še vrsto drugih priznanj. Vsem, ki so prejeli kakršnokoli priznanje, naše tople čestitke!

IZ VARSTVA OKOLJA

**ŽIVIMO Z NARAVO —
NE PROTI NJEJ!**

**Električna energija —
iz odpadkov**

V italijanskem mestu Brescia, so postavili poskusno napravo za proizvodnjo električne energije in toplote, katera uporablja kot surovino odpadke. Ta naprava bi naj do konca t.l. zagotovila prebivalcem tega mesta okoli 15% potrebne električne energije, poleg tega pa

še 5 milijonov m³ tople vode. To je redek primer v svetu, da uporabljajo odpadke za proizvodnjo energije. Termoelektrarna ima moč 30 MW in daje 75 milijonov kilo kalorij na uro. Zmogljivosti te naprave bodo kmalu podvojili. Tudi druga italijanska mesta so začela s pripravo prvih projektov za izgradnjo podobnih termoelektrarn.

Dan zaščite človekovega okolja

Od leta 1972 dalje proslavljamo v okviru Organizacije združenih narodov — organizacije za človekovo okolico (UNEP), vsako leto 5. junija, dan zaščite človekovega okolja. Tudi letos so v svetu proslavili ta dan, hkrati pa opozorili na najnevarnejše vire onesnaževanja in načine boja proti temu onesnaževanju. Med največjimi nevarnostmi, poleg kemijskih snovi, je povratak malarije. Poleg tega, kot smo že navedli, je med največjimi povzročitelji bolezni kemija oziroma kemijske substance, neizkoriščeno poljedelstvo, agroindustrijski odpadki in varčevanje z energijo. Dejstvo je, da človek lahko živi samo na tem planetu in da ga obkroža biosfera, ki pa je zelo ranljiva, zato se mora človek navaditi življenja v svoji okolici, ne pa proti njej.

Za malarijo so še do nedavnega bili prepričani, da je bila skorajda izkoreninjena. Ugotovili so, da komarji, povzročitelji malarije, postajajo odporni na insekticide, sama bolezen pa na zdravila. Hkrati pa insekticidi prodirajo in rušijo človekovo okolje in ravnotežje, tako da bo treba iznajti učinkovitejše orožje za to bolezen, za katero umre vsak dan v svetu okoli 3.000 ljudi, pretežno mladih. Tudi kemijske substance, katerih imajo danes v svetu okoli 30.000, povzročajo zaskrbljujoče onesnaževanje okolja. Škodljive dolgoročne posledice uporabljanja vseh teh sredstev vpliva na človekovo zdravje (genetske spremembe, rak in prirojena deformacija), zato še vedno niso dovolj poznane pa tudi njihova škodljiva

vost na človekovo sredino ne, to je zemljin plašč iz ozona, oceane, floro in favno.

UNEP ugotavlja, da se danes polovico proizvedene energije izgubi zaradi neustrezne in neučinkovite uporabe. Z racionalnejšim izkoriščanjem, sodobnejšo tehnologijo in uporabo novih rešitev, bi bilo možno to izgubo energije popraviti. Poleg energije pa je mogoče predelati in koristno uporabiti milijone ton poljedelskih oziroma kmetijskih pridelkov, katere danes odmetavamo na vseh mogočih mestih, kar predstavlja nevaren vir onesnaževanja okolja. S predelavo teh odpadkov bi lahko povečali proizvodnjo hrane v svetu. Lahko bi dobili nove vire energije, živalsko hrano in gnojila.

Generator pare in plina za gašenje podzemeljskih požarov

Sovjetski strokovnjaki so razvili generator pare in plina

GIG-4, za pridobivanje inertnih plinov, ki so neobhodno potrebni za gašenje podzemeljski požarov. Generator poganja tekoče gorivo. Uporabljajo letalski turbinski motor, generator je mobilen in ima majhne dimenzije ter visoko produktivnost. Sestoji se iz štirih sekcij, ki so medsebojno spojene in ki jih je možno po potrebi tudi demontirati, imajo pa sisteme za napajanje z gorivom, za dovažanje vode in za akumulatorje. S pomočjo teh generatorjev in inertnega plina za preprečevanje eksplozije plinov pri gašenju požarov pri premogovnikih, se je znatno povečala varnost in učinkovitost del, zmanjšala težina dela, pa tudi stroški. Generatorji so pokazali v primerjavi z drugimi sredstvi možnost aktivnega gašenja požarov z intenzivnim preprihovanjem rudniških jam, brez nevarnosti za eksplozijo. Produktivnost generatorja je 340 m³/min., temperatura zmesi pare in plina pa znaša 80—90°C.

20. obletnica GIP „Beton Zasavje“ Zagorje

Gradbeništvo v Zagorju se je razvilo iz stranske dejavnosti rudnika, kjer je delovala posebna gradbena skupina, ki je opravljala jamska gradbena dela in adaptacije obstoječih objektov za potrebe rudnika.

Potreba po večji graditvi stanovanj je rodila 1. 1. 1958 ustanovitve Gradbenega podjetja Zagorje ob Savi za izvajanje del visokih in nizkih gradenj, podzemnih rudarskih del ter gradbeno-obrtniških in instalacijskih del. Podjetje je ob ustanovitvi zaposlovalo 164 delavcev. Poleg stanovanj je podjetje gradilo tudi gospodarske, poslovne in javne objekte. 1964. leta je podjetje pričelo s prefabrikacijo betonskih izdelkov; ta proizvodnja se je v na-

slednjih letih zelo razvila. Gradnja objektov se je širila tudi na druga območja, predvsem v Sevnico in Domžale.

Na pobudo GIP Beton Zagorje in ob njegovi finančni soudeleženci ter strokovni pomoči je bila zgrajena 1976. leta tovarna Síporex v Zagorju.

1970. leta se je podjetju pripojilo GP Gradbenik Litija; 1974. leta pa je bila izvedena integracija GIP Beton Zagorje in SGP Zasavje Trbovlje v enotno podjetje z nazivom Gradbeno industrijsko podjetje Beton Zasavje, Zagorje; 1977. pa je prišlo še do združitve GOP Komunala Litija. S tem podjetje zaposluje okoli 1200 delavcev in se uvršča med 15 največjih gradbenih podjetij

Slovenije s predvideno proizvodnjo v letošnjem letu ca. din 815 milj.

Delovno organizacijo tvori 6 TOZD: TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, TOZD Gradmetal Litija, TOZD Gradbeništvo Zagorje, TOZD Gradbeništvo Sevnica, TOZD, Operativa Domžale, TOZD Komunala Litija in delovna skupnost skupnih služb.

Delovna organizacija je zgradila zlasti v Zasavju in Posavju

ter Domžalah številne industrijske, stanovanjske in druge objekte solidne kvalitete in po dokaj nizkih cenah.

Osrednja proslava v počastitev 20. obletnice je bila 24. junija 1978 v Delavskem domu v Zagorju, katere so se udeležili poleg mnogih delavcev tudi številni gostje.

Delavcem GIP BETON ZASAVJE, Zagorje čestitamo ob jubileju in jim želimo nadaljnjih uspehov pri delu!

počastitev srečanja medvojnih izseljencev, ki bodo pripotovali sredi oktobra t.l. s posebnim vlakom Bratstva in enotnosti iz Slovenije v Srbijo.

Kreže je izdelal velik relief v lesu-orehu pod naslovom »Rudarji«. Velik je 2,5 x 0,60 m. Številne figure na tem reliefu prikazujejo delo rudarjev.

Žgalin je izdelal v lesu »Plamenico«. Poleg tega pa je naslikal nekaj akvarelov iz tamošnje okolice.

Todorovič je izdelal šest slik — olja.

Špiler pa je izdelal devet slik — olja.

Vsi štirje so pustili izdelana dela v Dudovici za tamošnjo razstavo. Nekatera dela so poklonili REIK Kolubara, po eno delo pa so namenili za razstavo likovnih del, ki bo nato obšla vso Jugoslavijo.

Vsem štirim likovnikom moramo priznati, da so v tem času, ko so bili v koloniji, opravili veliko delo, pokazali pa so tudi lep odnos do organizatorjev oziroma do tamošnjih kolektivov, ker so vsa dela brezplačno odstopili le-tem.

RELIK v Dudovici

Čeravno vlada v kulturnih društvih in organizacijah v poletnih mesecih določeno zatišje, pa so člani likovne sekcije RELIK, tudi v teh mesecih zelo delavni. Tako so se štirje člani RELIKA Svobode Center, Trbovlje, udeležili v času od 5. do 18. julija t.l., likovne kolonije »Bratstva in enotnosti 78«, ki je potekala v vasi Dudovica pri Lazarevcu. Iz Slovenije se je udeležilo te kolonije 10 li-

kovnikov, iz vse Jugoslavije pa 28. Med temi so bili člani RELIKA: Ernest Špiler, Ivan Žgalin (oba člana kolektiva TET), Jernej Kreže in Miloš Todorovič.

Kolonija je potekala v organizaciji Rudarsko energetskega industrijskega kombinata Kolubara, v počastitev letošnje proslave dneva rudarjev Srbije, v počastitev pobratimstva občin Trbovlje in Lazarevac in v

Ena redkih starih stanovanjskih hiš REK Zasavje na območju Polaja — Opekarna 16, ki trenutno še stoji in v njej še prebivajo ljudje. Vse kaže, da jo bo kmalu na tem mestu zamenjal nov stanovanjski blok.

Hiša je tipična za stare rudarske kolonije, z »gankom« in lesenimi stopnicami. (Foto A. Bregant)

V Revirjih pridno varčujemo

S samoupravnim sporazumom o ustanovitvi temeljne banke »Zasavje«, je opredeljena tudi vloga občanov-varčevalcev v banki.

Varčevalci preko zborov varčevalcev soupravljajo banko in imajo pravico, da zavzamejo stališča o politiki banke pri tistem delu njenega poslovanja, ki izhaja iz sredstev občanov-varčevalcev.

Zaradi spremljave gibanja sredstev občanov in njihove porabe, vam posredujemo krat-

ko informacijo za prvo polletje letošnjega leta.

Temeljna banka Zasavje, je na dan 30. 6. 1978 imela zbrana sredstva občanov v naslednji višini. (glej tabelo I)

Od skupno privarčevanih odpade na dinarsko varčevanje 79 %, na devizno varčevanje pa 21 % sredstev. Med dinarskim varčevanjem odpade največji delež na navadne hranilne vlo-

ge (85 %) drugo pa so tekoči in žiro računi ter razne oblike namenskega varčevanja.

Tako visok delež navadnih hranilnih vlog in že kar visok znesek na tekočih računih, je predvsem rezultat varčevanja, ki izhaja iz prejemanja osebnih dohodkov preko banke.

Na na dan 30. 6. 1978, je to varčevanje doseglo naslednje rezultate:

Delavci	Skupaj	Trbovlje	Hrastnik	Zagorje
Število del. organizacij	114	53	29	32
število delavcev	20.208	9.303	5.830	5.075
skupaj privarčevani znesek (v tisoč din)	177.776	87.367	39.177	51.232
Poprečno privarčevani znesek v DIN na 1 delavca	8.797,-	9.391,-	6.720,-	10.094,-
Upokojenci				
število upokojencev, ki prejemaajo pokojnine preko banke	569	340	140	89
skupaj privarčevani znesek (v tisoč din)	10.767	6.468	2.749	1.550
poprečno privarčevani znesek v DIN na 1 upokoj.	18.923,-	19.024,-	19.636,-	17.416,-

Razmeroma skromen delež dinarskega varčevanja odpade na namensko varčevanje za pridobitev kreditov za stanovanjsko izgradnjo, saj znaša le 1,9 % dinarskih sredstev.

Da bi se občani, bodoči graditelji ali kupci stanovanj lažje odločali za namensko varčevanje, je banka sprejela nove pravilnike o varčevanju, s katerimi priznava varčevalcem

večji % možnega kredita. Poleg tega je sprejela še poseben sklep o delnem ohranjanju realne vrednosti privarčevanih sredstev, po katerem bo banka odobrvala tudi do 50 % večji kredit (odvisno od dobe varčevanja), s katerim bodo varčevalci po končani varčevalni dobi uspeli pokrivati povečanje cen stanovanjske gradnje.

Doseženi rezultati v prvem polletju v primerjavi z načrtom povečanja sredstev za leto 1978 so izredno ugodni, saj je letni načrt že v tem času realiziran v višini 72 %. Tako visok porast sredstev je bolj rezultat gibanja osebnih dohodkov in prejemkov občanov v tem obdobju, ne pa rezultat napačnega načrtovanja, ki je bilo izdelano na osnovi gibanj v preteklih letih.

Največja prekoračitev glede na načrt je dosežena pri deviznih sredstvih, kjer smo pri načrtovanju predvideli manjši porast zaradi postopnega vračanja delavcev iz začasnega dela v tujini.

Izpolnjevanje načrta je približno enakomerno v vseh treh občinah.

Zbrana sredstva občanov se v prvi vrsti porabljajo za kreditiranje občanov.

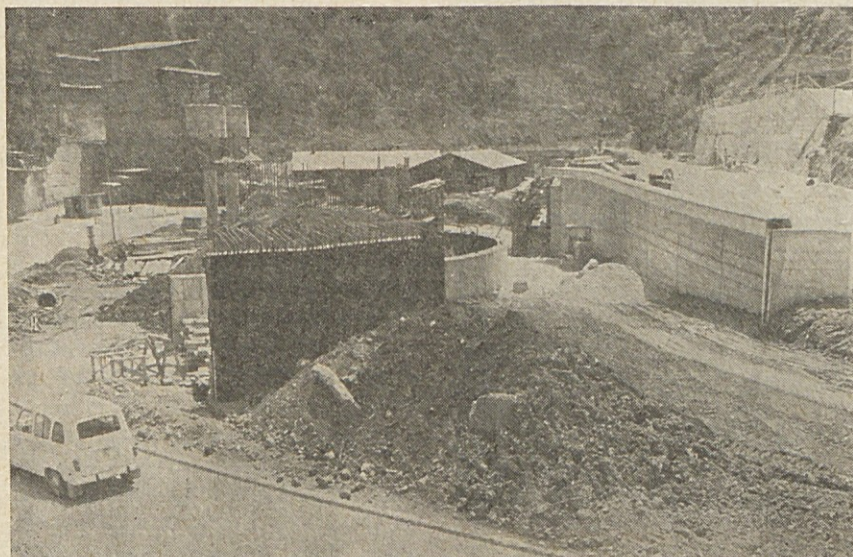
Stanje kreditov občanom je bilo na dan 30. 6. 1978 naslednje: (glej tabelo II)

Stopnja rasti kreditov še zdaleč ne dosega stopnje rasti sredstev občanov. Ravno tako ni dosežen predviden letni porast teh kreditov.

Oblike kreditiranja občanov so odvisne od različnih pravil:

— krediti za nakup trajnih potrošniških dobrin (potrošniški krediti), so odvisni od zvezne uredbe o splošnih pogojih za potrošniške kredite. Banka možnosti kreditiranja ni omejevala, skupna višina teh kreditov je tako odraz potrebe in želja samih občanov;

— krediti za nakup in gradnjo stanovanj se odobravajo na osnovi pravilnikov za te vrste kreditov. Glavna osnova za pridobitev kreditov je namensko varčevanje, ob zaključku

Letos spomladi so pričeli v neposredni bližini železniške postaje Trbovlje, graditi odcep od nove trase glavne ceste (desno), ki bo preko novega mostu čes staro glavno cesto (levo) povezoval cesto proti naši separaciji in termoelektrarni. Posnetek 14. julija 1978. (Foto A. Bregant)

gradnje pa še pravica do dodatnega kredita za zaključek del;

— krediti za pospeševanje obrtne dejavnosti se odobravajo za nakup — pridobitev sredstev za proizvodnjo in za obratna sredstva; tudi ti krediti so predvsem odvisni od posebnih pravilnikov.

Presežek sredstev občanov, ki jih banka ni vrnila občanom v obliki kreditov, se porabijo za kreditiranje gospodarstva. Iz trenutnega stanja sredstev-kreditov, je razvidno, da občani posredno sodelujejo pri kreditiranju gospodarstva z naslednjimi sredstvi:

Temeljna banka Zasavje sedaj prvič poizkuša preko glasil delovnih organizacij, informirati delavce - varčevalce o doseženih uspehih svojega poslovanja s področja za občane. Predlog za to obliko obveščanja je bil dan na letošnjih zborih varčevalcev. Veselilo nas bo, če boste sporočili banki, če ste zadovoljni s takšnimi informacijami. Želeli bi tudi, da dajete predloge-vprašanja s področja poslovanja banke, ki naj bi jih v bodoče podrobneje objavili v teh glasilih.

	stanje na dan 30. 6. 1978 (v tisoč din)			
	Skupaj	Trbovlje	Hrastnik	Zagorje
vsa sredstva občanov	455.115	258.339	73.059	123.717
vsi krediti občanov	167.194	91.079	31.142	44.973
višek sredstev, namenjen gospodarstvu v DIN	289.921	167.260	41.917	78.744
v %	63,26	64,74	57,37	63,65

Ljubljanska banka —
Temeljna banka Zasavje
TRBOVLJE

TABELA I
v tisoč din

Sredstva	stanje 1. 1. 78	stanje 30. 6. 78	povečanje ali zmanjšanje		načrt povečanje za leto 1978	% izpol. načrta
			indeks	znesek		
hranilne vloge na vpogled	236.267	302.575	128	66.308	100.723	66
tekoči računi	10.376	18.271	176	7.895	11.767	67
žiro računi	2.546	2.601	102	55	820	7
devizna sredstva na vpogled	60.861	69.640	110	8.779	1.894	463
vezane hranilne vloge	17.892	19.554	109	1.662	1.026	162
vezane devizne vloge	26.261	27.847	106	1.586	1.553	102
vezane deviz. vloge za stan. kredit.	4.924	6.821	139	1.897	714	265
vezani dinar. depoziti za potr. kred.	11.435	7.753	68	-3.682	-4.362	84
druga sredstva	491	53	11	-438	1.857	—
SKUPAJ:	371.053	455.115	123	84.062	115.992	72
PO OBČINAH						
TRBOVLJE	215.896	258.339	120	42.443	58.859	72
HRASTNIK	55.986	73.059	131	17.073	21.479	79
ZAGORJE	99.171	123.717	125	24.546	35.654	69

TABELA II
v tisoč din

Sredstva	stanje 1. 1. 78	stanje 30. 6. 78	povečanje ali zmanjšanje		načrt povečanje za leto 1978	% izpol. načrta
			indeks	znesek		
Potrošniški krediti	100.458	103.015	103	2.557	18.845	14
Kreditni za stanovanjsko graditev	53.071	59.860	113	6.789	15.815	43
Kreditni za pospešev. obrtne dejav.	3.025	4.319	143	1.294	2.000	65
SKUPAJ:	156.554	167.194	107	10.640	36.660	29
PO OBČINAH						
TRBOVLJE	87.794	91.079	104	3.285	18.400	18
HRASTNIK	29.657	31.142	105	1.485	9.197	16
ZAGORJE	39.103	44.973	115	5.870	9.063	65

TRIGLAV — med prvimi pristopniki so bili rudarji

Letos 26. avgusta smo proslavljali Slovenci nadvse pomemben praznik — 200-letnico prvega pristopa na Triglav (2864 m) našo najvišjo goro. Proslava je potekala na vrhu Triglava in v Bohinju in je bila republiškega značaja. Prav na dan 200-letnice (23. 8. 1778 — 26. 8. 1978) je ob 10. uri na Triglavu govoril predsednik PZS dr. Miha Potočnik, igrala je godba iz Gorij ter pel kvintet bratov Zupan iz Tržiča, ob navzočnosti velikega števila planincev, tudi iz revirjev. Naslednji dan, v nedeljo, 27. avgusta pa je bila ob 10. uri osrednja proslava v spomin na prvopristopnike na Triglav, v Ribčevem Lazu v Bohinju. Otvoritveni govor je imel Edvard Kardelj, predsednik častnega odbora za proslavo 200-letnice. Govoril je tudi predsednik PZS dr. Miha Potočnik in odkriti spomenik predal v čuvanje bohinjским planincem.

V programu so sodelovali združeni moški zbori iz Bohinja, dramski igralec Jože Zupan, folklorna skupina Srednja vas in Bohinjska Bistrica ter združena pihalna godba. Obe proslavi, dne 26. in 27. avgusta je prenašala ljubljanska RTV za vso državo le-teh se je udeležilo mnogo planincev tudi iz revirjev.

Spomenik prvim štirim pristopnikom na Triglav pred 200 leti je izdelal trboveljski rojak Stojan Batič, ak. kipar, po naročilu organizacijskega odbora pri Planinski zvezi Slovenije.

Prvi možje, ki so 26. 8. 1778 stopili na teme Triglava, so bili: ranocelnik Lovrenc Willonitzer, lovec na gamse Štefan Rožič in rudarja Matevž Kos in Luka Korošec. Za tiste čase je bil to izreden planinski podvig. Smer namreč dotlej še ni bila znana. Dolga stoletja so se ljudje, nele pri nas, pa tudi drugod po svetu, najvišjih vrhov bali; mislili so, da na njih bivajo zla bitja. O zgodovini Triglava, prvem pristopu in pomenu pla-

ninstva smo v teh dneh brali domala v vseh časopisih in revijah ter slišali na radiu, gledali TV prenose ipd. Pomembnost dogodka pred 200 leti je za nas še posebno pomembna — na vrhu Triglava sta bila med prvimi pristopniki tudi dva rudarja — dva naša stanovska tovariša; nista bila iz naših revirjev pač pa iz Bohinja vendar — z njima smo srčno povezani vseh 200 let in z njima bomo neločljivo povezani tudi v bodoče.

To pa nas v odnosu do planinstva v marsičem obvezuje tudi v naprej. Doslej se namreč kolektivni naših TOZD v glavnem niso izneverili planinstvu in ciljem planinske organizacije in so v marsičem pripomogli, da se je planinstvo v naših sredinah zelo okrepilo in utrdilo in dobilo svoje mesto. Prepričani smo, da bo tako tudi v bodoče ob upoštevanju gesla:

Moje največje veselje je na planinah!

Oj Triglav moj dom

Oj Triglav, moj dom, kako si krasan,
kako me izvabljaš iz nizkih ravan,
v poletni vročini na strme vrhe,
da tam si spočije v samoti srce,
kjer potok izvira v skalovju hladan;
oj Triglav moj dom, kako si krasan.

Oj Triglav, moj, dom, četudi je svet
začaral s čudesi mi večkrat pogled,
tujina smehljaje kazala mi kras,
le nate sem mislil ljubeče ves čas,
o tebi sem sanjal sredi svetlih dvoran;
oj Triglav, moj dom, kako si krasan!

Oj Triglav, v spomin mi je tvoj čar,
zato pa te ljubim in bom te vsakdar
in zadnja ko ura odbila mi bo,
pod tvojim obzorjem naj spava telo,
kjer radostno ptički naznanjajo dan;
oj Triglav, moj dom, kako si krasan!

O bitnosti planinca nisem v svojem življenju kaj dosti razmišljal. Način, kako in kaj stori ubogi smrtnik, da pride h goram, neskončno bogatim, nesmrtnim, večnim, mi je bil zmerom postranska reč. Planinstvo mi je bilo srčna zadeva. Kakor klic iz daljave me je doseglo, da sem šel za njim. Nisem mogel drugače. To je vse!

KUGY

NAŠA IMENA NA GRÖNLANDU

Poročali smo že v zadnjih dveh številkah našega glasila, da je 8. julija t.l. odpotovala na Grönland, I. izvenevropska odprava zasavskih alpinistov, včlanjenih v zasavski alpinistični odsek pri Planinskem društvu Trbovlje, pod vodstvom Janeza Bizjaka.

Fantje, člani odprave, so se medtem že vrnili, živi, zdravi in nadvse uspešni. Glede na to, da so tudi nekateri kolektivi naših TOZD v skladu z možnostmi prispevali svoj delež k tej odpravi, je prav, da na kratko o tem seznanimo člane kolektiva, kakor tudi ostale bralce časopisa.

— Opremo so poslali v posebnih sodih, 5. 6. 1978 na Dansko, od tu pa z ladjo v pristanišče Angmagssalik na Grönlandu;

— odhod 10-članske odprave dne 8. 7. 1978;

— od 13. 7. do 5. 8. 1978 so bili v gorah Grönlanda;

— 9. 8. sporočilo vodje odprave po telefonu (preko satelita), da so vsi člani odprave živi in zdravi, ter da so dosegli velik uspeh;

— 10. 8. sporočilo vodje odprave po telefonu iz Danske, da so srečno prispeli z Grönlanda in da se vračajo z vlakom domov;

— 11. 8. ob 17.55, prihod odprave z vlakom na železniško postajo v Ljubljani;

— Tu so jih pozdravili svojci, predstavniki PD Trbovlje in PD Dol, meddruštvenega odbora zasavskih PD in predstavniki Planinske zveze Slovenije. V imenu vseh jih je pozdravil in jim čestital predsednik PD Trbovlje Tone Sterniša;

— 11. 8. 1978 ob 20. uri prihod članov odprave na Trg revolucije v Trbovljah. Pričakali so jih svojci, člani PD, ter predstavniki občine, družbenopolitičnih organizacij, samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Trbovlje. Po-

zdravila sta jih in jim čestitala za srečno vrnitev in dosežen uspeh, Slavko Pavlič, predsednik izvršnega sveta občine Trbovlje in Slavko Jelen, predsednik skupščine sam. telesnokulturne skupnosti Trbovlje. Potek dela in uspeha odprave je orisal Janez Bizjak, dodatno pa je delo odprave orisal zdravnik odprave, dr. Damjan Meško. V razgovoru v hotelu Rudar sta odpravarje pozdravila tudi Tone Sterniša in Drago Kozole, predsednik meddruštvenega odbora zasavskih planinskih društev in nekateri drugi navzoči;

— rezultat odprave:

16 pristopov na razne vrhove, 10 prvenstvenih plezalnih vzponov med IV. in VI. stopnjo;

na 7 vrhov so pristopili kot prvi in jih poimenovali z našimi imeni, odprava je bila okoli 200 km v notranjosti Grönlanda (od obale, oz. fjorda Tasilak) in je šla preko ledenikov Knut Rasmusen, Francoski ledenik, ledenik 16. september, Slagen in Habec;

— naša odprava je bila od letošnjih odprav na Grönlandu najuspešnejša (bili so tudi Španci, Belgijci, Švedi, na ogledih pa tudi Zah. Nemci); vse kaže, da je bila doslej ena najuspešnejših odprav na Grönlandu doslej sploh (po do sedaj znanih podatkih);

— stroški odprave so znašali okoli 200.000 din; velik del sredstev so prispevali člani odprave sami.

Upamo, da bomo lahko v našem glasilu objavili prispevek tega ali onega udeleženca odprave, o podrobnostih odprave, težavah, naporih, pomanjkanju hrane, vremenu, domačinih, pa tudi o doseženih uspehih. Na zemljevidih največjega otoka na svetu, bodo odslej po registraciji v geodetskem institutu Kopenhagen na Danskem, zaznamovani tudi vrhovi grönlandskih gora z naslednjimi našimi imeni: Slovenija, Trbovlje, Zagorje, Ojstro, Zasavje, Glažuta, Pedenj, Peter Fjeld, Ličko (po pokojnem, prekmalu umrlem študentu Dušanu Ličarju), naša imena pa bodo nosile tudi prvenstvene plezalne smeri v tamkajšnjih gorah.

Ni kaj — uspeh je na dlani! Naši fantje so med drugim pokazali, da se lahko z organizacijo in uspehi merijo z drugimi našimi in tujimi odpravami v tuja gorstva, da so se vrnili domov dobre volje in telesno ter psihično neprizadeti v kakršnemkoli pogledu, da so dali z našo pomočjo svoj prispevek svetovni geografiji in letošnjemu proslavljanju 200-letnice prvega pristopa na Triglav. Uspeh fantov lahko v marsičem merimo z uspehi tekmovalcev na državnih in mednarodnih športnih tekmovanjih.

Menimo, da lahko v imenu vsega kolektiva čestitamo vsem članom odprave k doseženemu uspehu!

Utrinki iz naše zgodovine

Čisto medlo se spominjam, ko mi je moja teta pripovedovala, kako je bilo, ko je cesar Franc Jožef (v stari Avstriji) obiskal Trbovlje. Niti ne vem leta, kdaj je to bilo, dolgo je že vsekakor

in verjetno je to kje zabeleženo. No tega bo okrog 100 let. Rudnik je bil takrat »zlata jama«. Južna železnica je požirala premog in pri rudniku je bilo zaposlenih veliko ljudi. No, in ko se

je cesar peljal obiskat takrat največje avstroogrsko pristanišče Trst, se je oglašil tudi v Trbovljah, da si ogleda »knape«. Glavni sprejem je bil na starem »holc placu« torej tam kjer je bila stara Separacija ali kjer se danes bohota nova montažna dvorana Strojne tovarne ob Vodenski cesti. Moja teta, ki je bila najboljša učenka rudniške šole na Vodah, je cesarju Francu Jožefu zdeklamirala nalašč za to priliko zloženo pesmico, seveda v nemščini, in mu poklonila šopek rož. Za ta podvig ji je cesar poklonil z zlatom obrezane mašne bukvice in pa čisto nov goldinar. Seveda ni teta tega pozabila vse življenje. Od tam so cesarja odpeljali pogledat, kakšna je jama, kako

se koplje premog, in sicer v današnjo Frančiško (mislim, da se še danes tako imenuje), ki je bila najbližja in kjer je bil najboljši, trd premog. Tu so izkopali veliko »opavo«, ki je bila kar mala dvorana in iz premoga izsekali mizo in stole okrog nje; pri tem delu je bil zaposlen tudi moj stari oče, ki mu je to tudi povedal. No, cesar se je usedel za mizo, si ogledal delo knapov in nato so privalili sodček piva za knape in cesar je še vsakemu knapu lastoročno podaril cigaro. Seveda je ni nihče pokadil, da so se potem lahko z njo hvalili pred sodelavci. Cesar je odpotoval naprej v Ljubljano in Trst, knapje (in gospodje) pa so se oddahnili od napornega dne. Milan Kovač

tehnik), Kasumović Zijad — kopač, Prah Rudi — vozač (strojni tehnik), Jakovljevič Jurjo — kopač, Cestič Radoje — pom. zun. delavec.

Odšli:

Jančič Albin, motorovodja — upokojen; Medvešek Jože, ključavničar — sporazumna prekinitiv; Auflič Alojz, vozač — sporazumna prekinitiv; Bremec Marjan, pom. zun. delavec — konec prakse; Fajič Enes, učni kopač — samovoljna prekinitiv; Klarič Anto, vozač — samovoljna prekinitiv; Ramšak Bojan, strugar — konec prakse; Planinc Darko, učni kopač — konec prakse; Miljković Hase, kopač — samovoljna prekinitiv.

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Mujič Ragib — kopač, Maček Mira — servirka, Merdanović Suad — kopač, Musič Behadil — kopač, Vejzović Abdulah — kop. pomočnik, Paspal Ljubomir — kopač.

Odšli:

Bukovinski Slavko, kop. pomočnik — sporazumna prekinitiv; Gajšek Leopold, kopač — upokojen; Očko Leopold, kopač — upokojen; Redenšek Vlado, kopač — upokojen; Nadrah Vili, vozač — disc. odpust; Kurnik Vinko, kopač — upokojen; Zorko Hinko, nadzornik oddelka — upokojen; Šmid Filip, vozač — disc. odpust; Pajk Friderik, kopač — disc. odpust; Marcel Branko, vozač — v zapor.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Murečehajič Ekren — kopač, Lučič Dragan — električar, Mišič Novo — učni kopač, Joger Davorin — zavirač, Lavrič Branko — strežnik prevračev., Šečić Novalija — delavec, Mešič Nesib — delavec na sep., Šink Dušan — zun. delavec, Marič Zdravko — kopač, Četič Salim — kopač, Šabanovič Halil — kop. pomočnik, Lipovac

Ni še dolgo tega, so na lesnem skladišču v Trbovljah prirezovali jamski les s premično cirkularno. Delo je bilo zamudno, težko, pa tudi precej statično v primerjavi z današnjim načinom prirezovanja jamskega lesa z ročnimi motornimi žagami. (Foto M. C.)

KADROVSKE VESTI

V času od 1. 7. do 31. 7. 1978 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje spremembe:

TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Čepin Alojz — vozač, Avsec Branko — pom. zun. delavec,

Čeč Marija — čistilka, Ramšak Bojan — strugar, Rezec Janko — učnik, Mujič Sead — kopač, Jelen Jože — električar, Mlinarič Franc — pom. zun. delavec, Bremec Marjan — pom. zun. delavec, Planinc Darko — vozač (ekonomski tehnik), Zdovec Andrej — električar (elektro-

Radenko — kop. pomočnik, Stankovič Branislav — strežnik zvrtačalca.

Odšli:

Vozelj Alojz, kopač — upokojen; Jelševar Alojz, kopač — upokojen; Žbanič Mehmed, kopač — samovoljna prekinitev; Riter Oto, poslovodja el. sl. — umrl; Lovrač Bogomir, rudar. nadzornik — upokojen; Drljača Dragan, učnik — samovoljna prekinitev; Saldum Ilija, učni kopač — samovoljna prekinitev; Florinda Vinko II, zun. delavec — sporazumna prekinitev; Smergut Janez, strugar — sporazumna prekinitev; Hodžič Novalija, vozač — samovoljna prekinitev; Reberšek Valentin, električar — sporazumna prekinitev; Stakič Tomo, učni kopač — samovoljna prekinitev; Ravnikar Anton, kopač — upokojen; Arh Alojz I, kopač — upokojen; Lorbar Mirko, kopač — upokojen; Kurtič Meho, učni kopač — samovoljna prekinitev; Jamačević Enver, vozač — samovoljna prekinitev; Bregar Franc, kopač — upokojen; Šavič Žarko, učni kopač — samovoljna prekinitev.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Štendler Vlado — električar (elektrotehnik), Zorko Ivan — strojnik jaška (upokojenec).

Odšli:

Zorko Ivan, motorovodja — upokojen; Tofolini Milan, del. na sep. — sporazumna prekinitev.

TOZD TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE

Odšli:

Likšič Branko, elektroinženir — v JLA; Lukač Ana, delavka — upokojena.

TOZD RUDARSKO GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Blekovič Redjep — kopač, Vrbič Šafer — kopač, Starčević

Rajo — kopač, Djokič Boro — kopač, Žerak Jože — kopač, Milanovič Zoran — kopač, Kasumović Behadem — kopač, Sulejmanović Nijad — kopač, Bogojevič Tihomir — kopač, Pavlič Stane — električar, Đamstagič Smajl — vozač, Pjevič Novalija — vozač, Beganovič Salko — učni kopač, Dervišević Azis — kop. pomočnik.

Odšli:

Borštnar Jože, kopač — upokojen; Gorjup Pavel, kopač — sporazumna prekinitev; Pustotnik Mirko, kopač — upokojen; Skočir Rudi, kopač — upok., Plazor Anton, kopač — upokojen; Ravnikar Anton, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE

Odšli:

Prašnikar Rudi, avtomehanik

(strojni delovodja) — sporazumna prekinitev.

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Sprejeti:

Merdanovič Hamdija — kopač, Lovše Guido — električar.

TOZD AVTOPREVOZ ZASAVJE

Odšli:

Šentjerc Ervin, šofer — upokojen.

DS SKUPNIH SLUŽB DS TSO

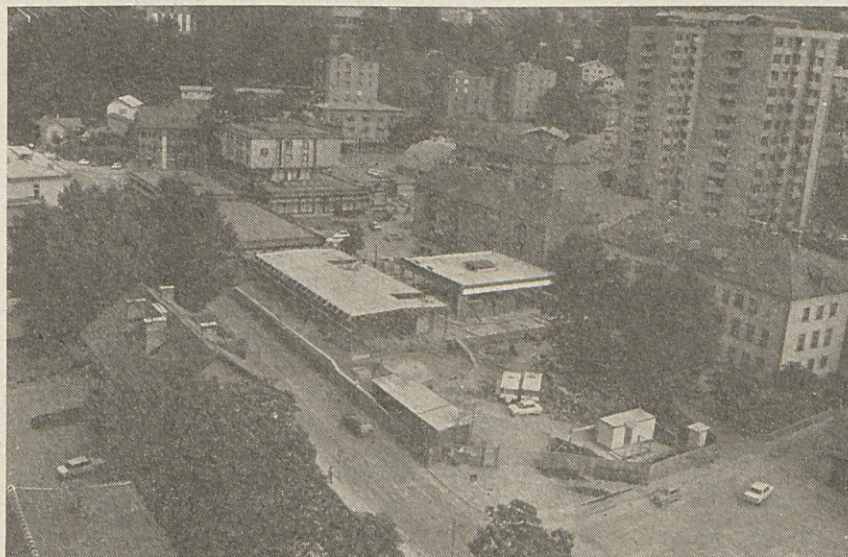
Sprejeti:

Starman Gorazd — ekonomist.

Odšli:

Šum Franc, vodja oddelka osnovnih sredstev — upokojen.

Ljuba Poznič

Pred upravo zgradbo REK Zasavje sta v zadnjih dveh mesecih zrasla dva nova trgovska paviljona, katera gradi Trgovsko podjetje Prvi junij Trbovlje, v okviru svojega srednjeročnega programa razvoja trgovske mreže. (Foto A. Bregant)

Moj otrok je pričel krasti — kaj naj storim?

Ob tem, naj bi starši naprej vprašali, ali zares poznajo svojega otroka. Ali jih ni otrok šele s tatvino opozoril nase, ker do tedaj, zaradi vsakdanjih skr-

bi in preobremenjenosti z delom, niso imeli dovolj časa zanj.

Pomislijo naj, ali niso z otrokom izgubili čustveni stik, se jim ni otrok odtujil?

Nekateri starši gledajo na otrokovo tatvino dokaj realistično in so lahko pravo nasprotje prenapetim, pretirano zaskrbljenim staršem. Po njihovem mnenju bo vse mirno prešlo brez kakršnihkoli vzgojnih posegov. Res je, da bi pogosto bil prognostično mnogo bolj ugoden tak filozofski mir kot pa brezglavo ukrepanje in poskusi z najrazličnejšimi »prevzgojnimi metodami«. Nasprotno pa je tudi res, da je tatvina pri otroku, pa če je še tako razumljiva, vendar signal za vsaj začasno porušeno otrokovo ravnotežje in bi ne smela iti mimo staršev. Če so ob prvi tatvini še zadovoljni s svojim mirom, jim druga že zamaje lagodno prepričanje, naslednje valijo že plazove ogorčenja. Tako se starši zbegano zaletavajo iz ene skrajnosti v drugo. S svojim vedenjem begajo otroka, saj kažejo, da sami ne ločijo meje med pravilnim in nepravilnim.

Ukrepanje ob tatvini ne sme biti prepuščeno trenutnim impulzom in začasni vzgojni vneimi. Napačno je napihovati pomen tatvin pri otroku, prav tako napačno pa je odrivanje dejstev, prepuščanje dogodkov stihiji in ravnanje brez preudarnih ciljev.

Včasih starši otrokovo tatvino v domačem krogu ostro obravnavajo, zunaj pa otroka zagovarjajo ali celo vneto skrivajo pred ljudmi njegov prestopok. S tem pa v otroku utrjujejo dvojno moralo in se zapletajo v vedno nova protislovja in tatvina, ki je bila danes nepomembna, bo jutri dobila kanček grenkega priokusa, ko se bo ponovila iz protesta proti svetu odraslih, ki je lažniv, nerazumljiv in po otrokovem občutju, vreden, da ga žali.

Starši, ki imajo do otroka velike zahteve, pa so togi pri moralnem presojanju, se zgrozijo že ob misli na nemoralno dejanje. Nagibali se bodo k ostrim ukrepom in ti bodo otroka pehali še v večji obup in še manj bo sposoben reševa-

ti svoje duševne težave. Navadno ostri ukrepi povzročijo prav nasprotno posledico, kot jih pričakujemo. Zato ne preizkušajmo otrokove trdnosti, ampak mu podajmo roko in skupno z njim rešimo problem, ki je zanj prav tako neprijeten. Zelo poenostavljeno lahko rečemo, da je pobuda za tatvino zadovoljitev trenutne potrebe. Pri predšolskem otroku ali pri otroku v prvih letih šolanja so moralne norme dokaj nestabilne. Pravimo, da otrok ni dovolj odporen proti zavajajočim situacijam. Moralne norme še niso povsem njegove, razumsko in čustveno sprejete.

V večini primerov se otrok zaveda motivov in če ga vprašamo, zakaj je kradel, ne bo vedel odgovoriti. Mnogi starši razumejo otrokov molk po svoje. Zdi se jim, da je otrok zakrknjen in namerno noče odgovarjati.

Nihče ne priporoča nagrad in pohval za nedovoljeno in neprimerno dejanje. Kazen je v mnogih primerih upravičena. Vprašanje je le, kakšna je kazn in kaj pričakujemo od nje?

Kot najprimernejše kazni ob začetnih lastninskih prestopkih so se obnesle kazni, ki neposredno zadevajo prestopok (povrnitev škode), mnogo manj pa kazni, ki s prestopkom nimajo direktne zveze (prikrajševanje čustvene naklonjenosti, fizične kazni). Razumljivo je, da je zaželjen sproščen, neposreden »pouk« brez pridigar-skega tona. Otrok naj vidi, v nas človeka, ki je izkušen in ki v težavnih situacijah zna pomagati, ki pa je tudi dovolj trden v lastnem moralnem prepričanju, da pri otroku ne more spregledati tatvin, prav zato, ker otroka ljubi in ker ga želi spoštovati kot sebi enakovrednega človeka.

Jelka Sešok

FUMOR

Skot je prišel v izposojevalnico konjev. »Kakega konja želite, belega ali črnega?« »Barva ni važna, samo dolg mora biti; moja družina šteje namreč šest članov.«

Tine in Tone se peljeta z letalom. Toneta je grozno strah. Tine ga hrabri. »Poglej«, pravi, »voznja z letalom je veliko varnejša kot z avtomobilom. Moj prijatelj se je peljal lepo po cesti z avtomobilom in glej, naenkrat tresk, letalo pade na avto. Sploh ga niso našli, tako je bil zmečkan.«

V planinski koči se je oskrbnici pritožil bolj »nobel« planinec. »Sinoči sem pred vrata postavil svoje prašne čevlje, pa so še ravno take danes zjutraj.« »Ja, ja« se je pohvalila oskrbnica, »pri nas smo pa pošteni!«

»To mi pa nisi povedala, da imaš umetne zobe,« je dejal mladoporočenec svoji ženi, »Oh ljubi, če ti niso všeč, jih lahko ven vzamem!«

Glasilu ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Šuštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Tisk TIKa Trbovlje.

